

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საქართველოს ეროვნულ-საინფორმაციო ფონდი (სესფ-ი)

ეკა ცხადაძე, ბადრი ცხადაძე

საქართველოს ტექნიკური
უნივერსიტეტი

აკადემიური წერა ტერმინებში

II ნაწილი

თბილისი

2010

წინამდებარე წიგნი გააზრებულია, როგორც დამხმარე ტიპის სახელმძღვანელო საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების პირველი კურსის ბაკალავრი სტუდენტებისათვის, რომლებიც ამ რამდენიმე წლის წინათ დამკვიდრებული საუნივერსიტეტო დისციპლინის („აკადემიური წერა“) მიხედვით გადიან ამ საგნის ერთსემესტრიან სწავლებას. ნაშრომი ითვალისწინებს როგორც სალექციო, ისე სასწავლო-სასემინარო მუშაობისათვის საჭირო და საკვლავად თემატიკას, რომელიც შერჩეული და ადაპტირებულია ჩვენ მიერ შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტსა და საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ე. წ. თავისუფალი თემების სახით. აქ წარმოდგენილი ძირითად ტერმინთა და საკვანძო სიტყვათა განმარტებითი ლექსიკონი (დაახლ. 1900-მდე სიტყვა-ტერმინი) სტუდენტ-ბაკალავრს დიდ დახმარებას გაუწევს სასემინარო მუშაობისას, თავისუფალი თემების წერისას, რაც საწინდარი იქნება გამოცდის უკეთ მზადებისათვის. აქვეა წარმოდგენილი ამ საგნის სასემინარო და სალექციო ჩვენეული სილაბუსებიც.

ISBN 978-9941-0-2208-1

ISBN 978-9941-0-2209-8

Eka Tskhadadze, Badri Tskhadadze

Academic writing in terms

S u m m a r y

Presented book is considered as supplementary textbook for first year students-bachelors of higher educational institutions of Georgia, which are passing this subject during one semester according to the academic (university) discipline established some years ago ("academic writing"). This work envisages themes, necessary and obligatory as for lecture work, so for academic-seminar works, which are selected and adapted by us in the Sh. Rustaveli Theatre and Cinema State University and in the Georgian Technical University in the form of so-called free themes. Definition dictionary of basic terms and key words (approximately up to 1900 words-terms) represented here, will render students-bachelors great service in seminar work during writing of free themes, and that is a precondition for better preparation for exams. Seminar and lecture syllabuses prepared by us in this subject are represented here.

Цхададзе Е. Г., Цхададзе Б.А.

Академическое письмо в терминах

Резюме

Настоящая книга рассматривается как учебное пособие вспомогательного типа для студентов-бакалавров первого курса высших учебных заведений Грузии, которые в течение одного семестра проходят этот предмет согласно несколько лет назад учрежденной университетской дисциплине («академическое письмо»). Работа предусматривает тематику, обязательную и необходимую как для лекционной, так и для учебно-семинарской работы, которая подобрана и адаптирована нами в Университете театра и кино им. Ш. Руставели и в Грузинском техническом университете в виде т.н. свободных тем. Представленный здесь толковый словарь основных терминов и ключевых слов (приблизительно до 1900 слов-терминов) окажет большую помощь студенту-бакалавру в семинарской работе при написании свободных тем, что станет предпосылкой для лучшей подготовки к экзаменам. Здесь же представлены подготовленные нами семинарские и лекционные силлабусы по этому предмету.

რედაქტორი ფილოლ. მეცნ. დოქტორი,
პროფ. თემურ ჯაგოდნიშვილი

Editor -- Professor Temur Jagodnishvili
Doctor of Philology

რეცენზენტები: პროფ. ვაჟა პაპასკირი
პროფ. მარიამ ვარდიაშვილი

Reviewers: Professor V. Papaskiri
Professor M. Vardiashvili

თბილისი — Tbilisi -- Тбилиси

2010

შინაარსი

შესავალი

აკადემიური წერის საგანი, მიზანი და ამოცანები - - - - -	6
1. ძირითად ტერმინთა და საკვანძო სიტყვათა განმარტებითი ლექსიკონი - - - - -	10
2. სასემინარო თემატიკა ე. წ. „თავისუფალი თემების“ მიხედვით -	111
3. სილაბუსები აკადემიურ წერაში - - - - -	113
ა) სალექციო - - - - -	113
ბ) სასემინარო - - - - -	165

აკადემიური წერის საგანი, მიზანი და ამოცანები

საგანმანათლებლო რეფორმამდელ საქართველოში, ქართულ საგანმანათლებლო-საუნივერსიტეტო სივრცეში სასწავლო დისციპლინად „აკადემიური წერა“ არ ისწავლებოდა. მანამდე ამ კურსს მოწადინებული და მეცნიერებისაკენ მიდრეკილი სტუდენტი თავადვე ეუფლებოდა ხელმძღვანელ-პროფესორის რჩევა-მითითებით. ამ საუნივერსიტეტო დისციპლინის ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში დანერგვა და მოქცევა ევროპასთან და ევროპულ უნივერსიტეტებთან დაახლოების სურვილმა განაპირობა. თვით ევროსაგანმანათლებლო სივრცეში ამ დისციპლინას დიდი ხნის ტრადიცია და ისტორია არ აქვს – 60 წელი ეს არც თუ ისე დიდი ასაკია საგნის სწავლებისა და დამკვიდრებისათვის.

1948 წელს ბენჯამინ ბლუმმა და მისმა კოლეგებმა უმაღლესი განათლების მიზნებისა და ამოცანების განსასაზღვრავად ფიქრი საქმედ აქციეს და 1956 წელს წარმოადგინეს ნაშრომი „საგანმანათლებლო მიზნების ტაქსონომია“, რაც დღეს სამეცნიერო წრეებში „ბლუმის ტაქსონომიის“ სახელითაა ცნობილი. ტერმინადქცეული ეს სიტყვა – „ტაქსონომია“ წარმოშობით ბერძნული ლექსემაა: „ტაქსის“ განლაგებას ნიშნავს, ხოლო „ნომოს“ – კანონს. ამრიგად, ტაქსონომია სათანადო წეს-კანონებით რაიმეს სისტემაში მოყვანაა. ამ საუნივერსიტეტო სწავლების კურსის მიზანია სტუდენტისგან მეცნიერული ლოგიკური აზრის შემუშავება-დაუფლება, აზრის სინტაქსური წესთწყობით ჩამოქნა, უმაღლესი საფეხურის მისაღწევად შეფასების უნარის განვითარება.

ცხადია, ამ ახალ საუნივერსიტეტო დისციპლინას (თუნდაც ბოლონიის პროცესში საბოლოო ჩართვით...) სკოლიდანვე რიგიანად აღზრდილ-მომზადებული სტუდენტი და სასწავლო გარემო სჭირდება.

კურსის მიზანია სტუდენტში კრიტიკული აზროვნებისა და შეფასების უნარის გაღვივება, ანალიზისა და სინთეზის განვითარება, საკვლევი პრობლემის ღრმად შეცნობა. ყოველივე ეს კი სპეციალური ლექსიკონებით, ბიბლიოთეკაში მიზნობრივი

სიარულით და სასემინარო მუშაობით მიიღწევა. სემინარული დავალებები და პასუხისმგებლობა-მოთხოვნები (როგორც სტუდენტისაგან, ისე საგნის პროფესორისაგან) თანდათანობით რთულდება, მოთხოვნადი ხდება – ლექციაზე მოსმენილი შესაბამისი თეორიული საკითხების გაცნობა-დამუშავების შემდეგ ხდება მისი პრაქტიკული განხორციელება. სემინარზე განსახილველი და სასწავლი თემატიკა ძირითადად ოთხ ჟანრს მოიცავს: 1. არგუმენტირებული ესე (იგივეა, რაც ნარკვევი), კრიტიკული ესე. ანალიტიკური რეფერატი, სამეცნიერო კვლევითი ნაშრომი, რასაც ჩვენ დაუშაბტებდით საკონფერენციოდ სტუდენტის მომზადებას და საამისო სამეცნიერო თეზისების შექმნას, საგაზეთო და საჟურნალო სტატიების სტილურ სახესხვაობათა გაძიჯვნას, გამოყენებული ლიტერატურის მითითების პრაქტიკულ და თეორიულ ცოდნას (ძველი და ახალი სტილი... წესებს), აკადემიურ წერასთან დაკავშირებულ სპეციფიკურ ტერმინთა შესწავლასა და გამოყენებას სტუდენტისეულ ტექსტში... ძირითადად სწორედ ამ უკანასკნელს ისახავს მიზანად სასემინარედ განკუთვნილი ჩვენი ერთობლივი დამხმარე სახელმძღვანელო.

2005 წლიდან „აკადემიური წერის“ გაცნობისა და შესწავლის მიზნით ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში რამდენიმე წარმატებული ნაბიჯი გადაიდგა ქართულენოვანი აკადემიური წერისა და ამ სასწავლი კურსის გასაცნობად. „აკადემიური წერის“ შემსწავლელთათვის გამოიცა რამდენიმე სახელმძღვანელო, თუმცა, კუფიკრობთ, ყოველივე ამის წინმსწრებ მეთოდურ და სახელმძღვანელო წიგნად წარმოდგა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორების იგორ კვესელავასა და სევერიან მოსიძის წიგნი („როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004.), რომელშიც სტუს-ს სხვადასხვა ფაქულტეტისა და სპეციალობის სტუდენტთა სამეცნიერო და საკონფერენციო მუშაობაა განხილულ-შესწავლილი [1]. 2006 წელს გამოიცა ლია წულაძის წიგნი „აკადემიური წერა, რომელიც მომზადდა სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე, იგი ფაქტობრივ,

როგორც გვარწმუნებენ, ინტენსიური სემინარია სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის [2], წიგნი ნათარგნია ინგლისურიდან და, სამწუხაროდ, ძნელად გასაგები ენით მოწოდებული სტუდენტებისათვის, რამაც სამეცნიერო წრეებში კრიტიკა დაიმსახურა [3, 4-5]. 2006 წელს გამოიცა ნ. მეფარიშვილის წიგნი „ლექციების მოკლე კურსი აკადემიურ წერაში“ [4], რომელიც ავტორმა გაუმჯობესებული და შევსებული სახით მომდევნო წელს კვლავ წარუდგინა სტუდენტებსა და სპეციალისტებს [5]. ამავე, 2007 წელს დაბეჭდა ხ. მარწყვიშვილისა და ლ. ხერუაშვილის წიგნი „აკადემიური წერა დამწყებთათვის“. თბ., 2007 [6], რომელიც პრაქტიკულად რჩევა-დარიგებისა და მეთოდური ტიპის დამხმარე სახელმძღვანელოდ წარმოდგება მკითხველს. 2008 წელს დაისტამბა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორების თ. ჯაგოდნიშვილის, ი. ჯაგოდნიშვილისა და მ. ვარდიაშვილის ერთობლივი ნაშრომი აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო) [7]. ფაქტობრივად ესაა უფრო სრულყოფილი სახელმძღვანელო, რომელიც ძირითადად მაგისტრანტებისათვისაა განკუთვნილი, თუმცა, როგორც წიგნის რედაქტორი აღნიშნავს, „აკადემიზმით გამორჩეული ამ წიგნის აღქმა და გამოყენება სასაფუძვლოდ მომზადებულ სტუდენტ ბაკალავრსაც არ გაუჭირდება“ [8, 4]. ამ წიგნის ღირსებაზეა ლაპარაკი სხვა ავტორის წერილშიც [9]. 2008 წელს გამოქვეყნდა ქ. გოჩიტაშვილის, გ. შაბაშვილის, ნ. შარაშენიძის „აკადემიური წერა“ [10].

როგორც შენიშნავენ, ამ ახალ საუნივერსიტეტო დისციპლინას – „აკადემიურ წერას“ უნდა კითხულობდეს გამოცდილი და ღრმად განსწავლული ფილოლოგი მეცნიერი და არა მომიჯნავე დარგის სპეციალისტი (ისტორიკოსი, ხელოვნებათმცოდნე, ფილოსოფოსი...). იქვე აღნიშნულია ისიც, რომ ამ სალექციო კურსის წაკითხვა მხოლოდ ფილოლოგების საქმეც არაა, ამ ეტაპზე მაინც... საჭიროა სხვა დარგის სპეციალისტებმაც შექმნან თავიანთი „აკადემიური წერის“ კარიაციული სახელმძღვანელოები, მაგ., თუ როგორ ასწავლიდნენ ისინი ასპირანტებს, სამეცნიერო ხარისხის მაძიებლებს, სტუდენტებს სამეცნიერო ნაშრომის

(სადიპლომოს, საკურსოს, საკონფერენციო თეზისების, საგაზეთოს, საჟურნალოს, კრიტიკული ესესა თუ რეცენზიის) შექმნას [8, 5].

წინამდებარე ერთობლივი წიგნი-დამხმარე ტიპის სახელმძღვანელო განკუთვნილია საქართველოს უმაღლესი სასწავლებლების პირველი კურსის ბაკალავრი სტუდენტებისათვის. ნაშრომი ითვალისწინებს როგორც სალექციო, ისე სასწავლო-სასემინარო მუშაობისათვის საჭირო და სავალდებულო თემატიკასაც, რომელიც შერჩეული და ადაპტირებულია ჩვენ მიერ შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტსა და საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში ე. წ. თავისუფალი თემების სახით. აქ წარმოდგენილი ძირითად ტერმინთა და საკვანძო სიტყვათა განმარტებითი ლექსიკონი სტუდენტ-ბაკალავრებს დიდ დახმარებას გაუწევთ სასემინარო მუშაობისას, თავისუფალი თემების წერისას, რაც საწინდარი იქნება გამოცდის უკეთ მზადებისათვის. აქვეა წარმოდგენილი ამ საგნის სწავლების სადღეისო ხედვა სასემინარო და სალექციო სილაბუსების სახით.

დამოწმებული და სარეკომენდაციო ლიტერატურა

1. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004.),
2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006
3. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007
4. მ. მეფრიშვილი, ლექციების მოკლე კურსი აკადემიურ წერაში, თბ., 2006

5. მ. მეფრიშვილი, სალექციო კურსი აკადემიურ წერაში, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის მ. ივანიშვილის რედაქციით. თბ., 2007
6. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007
7. თ. ჯაგოდნიშვილი, ი. ჯაგოდნიშვილი, მ. ვარდიაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008.
8. ბ. ცხადაძე, „აკადემიური წერა“, როგორც საუნივერსიტეტო დისციპლინა. დაბეჭდ. წიგნში: თ. ჯაგოდნიშვილი, ივ. ჯაგოდნიშვილი, მ. ვარდიაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008.
9. ე. ცხადაძე, აკადემიური წერა რეფორმისტული რაკურსით, ყ. ლიტერატურა და ხელოვნება, თბ., 2009, №12
10. ქ. გოჩიტაშვილი, გ. შაბაშვილი, ნ. შარაშენიძე, აკადემიური წერა. თბ., 2008

ძირითად ტერმინთა და საკვანძო სიტყვათა განმარტებითი ლექსიკონი

აბზაცი [გერმ. Absatz] – 1. ტექსტის ნაწილი, რომლის პირველი სტრიქონი ცოტათი შეწეულია. 2. თვით შეწეული სტრიქონი. ამგვარად, აბზაცი ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტია, ფაქტობრივ, მისით ტექსტში ახალი აზრის შემცველი წინადადება იწყება. აბზაცის ტექსტის შემადგენელი ნაწილებია: 1. თემა, 2. წამყვანი აზრი, 3. წამყვანი აზრის დასაბუთება, 4. კოჰერენტულობა (შეკავშირება ანუ ბმულობა).

აბიტურიენტი [ლათ. abituriciens // abiturientis) ვინც უნდა წავიდეს]. მოსწავლე, რომელიც საშუალო სკოლას ამთავრებს. 2. უმაღლეს სასწავლებელში შემსვლელი.

აბოლიციონიზმი საზოგადოებრივი მოძრაობა აშშ-ში, რომელიც მიზნად ისახავდა ზანგების მონობის გაუქმებას.

აბრევიატურა [ლათ. abbreviatura] – 1. პირობითი შემოკლება სიტყვებისა წერისას. მაგ., ე. ი = ესე იგი < „ესე იგი არს“, 2. სიტყვა, რომელიც წარმოადგენს ორი ან რამდენიმე სიტყვის შემოკლებას. მაგ., „სახელგამი“ - სახელმწიფო გამომცემლობა; „მგს“ - მრეწველობა გადაარჩენს საქართველოს; 3. სანოტო წერაში მიღებული შემოკლება

აბრევიოლოგია მეცნიერება აბრევიატურების დადგენისა და გამოყენების შესახებ. ტერმინი იშვიათად იხმარება ქართულ სამეცნიერო ლიტერატურაში

აბრეჟე ამონაწერი რაიმე თხზულებიდან, შემოკლებული გადმოცემა. აბსტრაქცია ლათ. abstractio მოცილებას, მოშორებას ნიშნავს. დღეს ამ ტერმინის მნიშვნელობებია: 1. რაიმე საგნის ან მოვლენის არაარსებითი ნიშნების უგულვებელყოფა და არსებითი ნიშნების გამოყოფა სააზროვნო სისტემაში; განყენება, განზოგადება, აბსტრაქცია იგივეა, რაც აბსტრაქირება. 2. ასეთი პროცესის შედეგად მიღებული განყენებული ცნება. აბსტრაქტი კი სამეცნიერო ლიტერატურაში დასკვნა გამოხატავს, მისი სინონიმური ცალგზის ფრანგ. რეზიუმე, ქართ. დასკვნა, ინგლ.

Summary. ამ სინონიმურ ტერმინს (აბსტრაქტს) ქართულ სამეცნიერო წრეებში უფრო ფსიქოლოგები და ფილოსოფოსები იყენებენ. ჩვენ პირადად ქართული ტექსტისთვის დასკვნა ტერმინს ვირჩევთ, ხოლო ინგლისური რეზიუმესათვის Summary-ს, ასევე რუსულენოვანი რეზიუმესათვის ფრანგული წარმოშობის რეზიუმეს (résumé, Резюме). როგორც მიუთითებენ, კვლევითი ნაშრომის აბსტრაქტი ერთი პარაგრაფისაგან შედგება, მოიცავს 4-10 წინადადებას. განასხვავებენ ორი სახის აბსტრაქტს: 1. როცა კონცენტრირება მიღებულ შედეგებსა და მათგან გამომდინარე დასკვნებზეა გადატანილი; 2. როცა ნაშრომის 4 ძირითადი ნაწილი (შესავალი, მეთოდები, შედეგები, დისკუსია) თითო-ორი წინადადებითაა შეჯამებული (ლ. წულაძე).

აგორაფობია სიერცის ან ბრბოს შიში.

ადაპტაცია შეგუება, შეჩვევა.

ადეპტი (ლათ. adeptus მიღწეული). რაიმე მოძღვრების მომხრე, დამცველი.

ადიულტერი მეუღლის მოტყუება, ღალატი.

ადრესანტი (გერმ. adressant). საფოსტო ან სხვა სახის გზავნილის გამგზავნი.

ადრესატი (გერმ. adressat). პირი, რომელსაც ეგზავნება გზავნილი.

ავტობიოგრაფია საკუთარი ბიოგრაფია. ვისიმე მიერ თავისი ბიოგრაფიის აღწერა.

ავტოგრაფი ავტორის ხელით შესრულებული რაიმე ნაწარმოების ხელნაწერი: საკუთარი ხელმოწერა; საკუთარი ხელით შესრულებული წარწერა სურათზე, წიგნზე და სხვ.

ავტოგრაფია ვისიმე ხელის, ნახაზის ან ნახატის ზედმიწევით ზუსტი გადაღება.

ავტოლოგია (ბერძნ. autos თვით და logos სიტყვა) სიტყვის ხმარება პირდაპირი მნიშვნელობით (ფიგურული ხმარების ან გადატანითი მნიშვნელობის საპირისპიროდ).

ავტონიმი ნამდვილი სახელი ავტორისა, რომელიც ფსევდონიმით წერს.

ავტორეფერატი ავტორის მიერ დაწერილი საკუთარი ნაშრომის მოკლე (შეკუმშული) ვარიანტი.

ავტორი რაიმე ნაწარმოების, პროექტის, გამოგონების შემქმნელი.

ავტორიზაცია ავტორის მიერ შესრულებული ნაშრომის დაფიქსირება-რეგისტრაცია.

ავტორიტეტი საყოველთაოდ აღიარებული გავლენა, მნიშვნელობა.

ავტოქთონები ამა თუ იმ ქვეყნის ძველისძველი მკვიდრი მოსახლეობა.

ათეიზმი ღვთის არსებობისა და ყოველგვარი რელიგიის უარყოფა.

ათეისტი ათეზმის მიმდევარი; პირი, რომელსაც ღმერთი არ სწამს.

აკადემია ძველი ბერძნული სიტყვა აკადემია (Akadēmia).

სახელწოდება წარმომდგარია ანტიკური ხანის საბერძნეთის, კერძოდ, ათენთან მდებარე ბალისაგან, სადაც ასწავლიდა ცნობილი ფილოსოფოსი პლატონი; როგორც ცნობილია, სწავლა მიმდინარეობდა გმირ აკადემოსის სახელობის ბაღებში.

აკადემიად აკადემიების ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკთა შეჯიბრება სპორტის სხვადასხვა სახეობაში.

აკადემიზმი 1. თეორიის, მეცნიერების მოწყვეტა პრაქტიკისაგან, ხალხის საარსებო საჭიროებათაგან, 2. სახვით ხელოვნებაში: მიმართულება (მე-16–მე-17 სს), რომელიც მოითხოვდა ანტიკური (კლასიკური) ნიმუშების ბრმად მიბაძვას და ცდილობდა, დაემკვიდრებინა შემოქმედების ურყევი კანონები.

აკადემიკოსი 1. მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, 2. მეცნიერი, მხატვარი და სხვ., რომელიც არჩეულია სათანადო აკადემიის წევრად, 3. ზოგიერთი სპეციალური უმაღლესი სასწავლებლის, აკადემიის კურსდამთავრებული.

აკადემიურად წერა იგივეა, რაც აკადემიური წერა (მნიშვნ. 1).

აკადემიური 1. აკადემიასთან დაკავშირებული; აკადემიის შესაფერისი, *მსჯელობის აკადემიური სტილი* 2. უმაღლეს (ან საშუალო) სკოლაში სწავლასთან დაკავშირებული; სასწავლო.

აკადემიური გამოცემა *აკადემიური გამოცემა* – ძირითად წყაროებთან შეჯერებული, მეცნიერულად გამართული, სრული, სანიმუშო, მაგ., „კეფხისტყაოსნის“ აკადემიური გამოცემა. იხმარება ორი მნიშვნელობით: 1. ნაწარმოების ისეთი გამოცემა, როდესაც ტექსტი დგინდება და მზადდება მეცნიერული კვლევა-ძიების მეთოდების გამოყენებით; 2. აკადემიის მიერ გამოცემული წიგნი. 3. პრაქტიკისაგან მოწყვეტილი, მხოლოდ თეორიული. 4. აკადემიზმის (მნიშვნ. 2) დამახასიათებელი.

აკადემიური თეატრი – საპატიო სახელწოდება, რომელიც მიკუთვნებული აქვს სანიმუშო თეატრებს.

აკადემიური საათი –გაკვეთილის ან ლექციის ხანგრძლივობა (40, 50 წუთი).

აკადემიური სტილი სტილის ერთ-ერთი სახეობა; სანიმუშო წერა-მეტყველება.

აკადემიური სტილი, აკადემიური წერა, რომლებიც ეიწრო გაგებით, წმინდა ლინგვისტური ანუ გამოყენებითი სტილისტიკის ტერმინებია, ფართო გაგებით კი *აკადემიური სტილი* მოდის ერთ-ერთ სახეობასაც მიგვანიშნებს (აკადემიური სტილი იგივეა, რაც კლასიკური სტილი, შდრ. აკადემიურ სტილშია ჩაცმული...); აკადემიური წერა კი, უპირველესად, რაფინირებულ, უზადო,

უადრესად კარგ ნაწერს ნიშნავს (რომელშიც ნაგულებია მსჯელობისა და აზროვნების აკადემიურობა), ფართო გაგებით კი იგი, დღევანდელ საქართველოში, მესამე ათასწლეულის დასაწყისში, მიმდინარე საგანმანათლებლო რეფორმის საფუძველზე სასწავლო-საუნივერსიტეტო დისციპლინად იქცა.

აკადემიური შევლები – სტუდენტისათვის მიცემული შევლები სასწავლო წლის განმავლობაში *აკადემიური წარმატება* – მოსწავლის მიერ საპროგრამო მასალის შესწავლა-შეთვისების ხარისხი.

აკადემიური წელი – დროის მონაკვეთი (შემოდგომიდან ზაფხულამდე), რომლის განმავლობაშიც უმაღლეს სასწავლებელში წარმოებს მეცადინეობა; სასწავლო წელი.

აკადემიური წერა ტერმინის პირველი შემადგენელი სიტყვა –ურ სუფიქსიანი ზედსართავი სახელია, რომლის ფუძეა ძველი ბერძნული სიტყვა აკადემია (Akadēmia). სახელწოდება წარმომდგარია ანტიკური ხანის საბერძნეთის, კერძოდ, ათენთან მდებარე ბაღისაგან, სადაც ასწავლიდა ცნობილი ფილოსოფოსი პლატონი; როგორც ცნობილია, სწავლა მიმდინარეობდა გმირ აკადემოსის სახელობის ბაღებში. აკადემია სიტყვისაგან (რომელიც აგრეთვე ზოგიერთი უმაღლესი სასწავლებლის სახელწოდებასაც აღნიშნავს, მაგ., სამხატვრო აკადემია, სამხედრო აკადემია, ფიზკულტურისა და სპორტის აკადემია, ნიჭიერთა სკოლა-სასწავლო აკადემია [ეს უკანასკნელი კოლეჯის სახელდებაა თბილისში, მუხიანის დასახლებაში], შდრ. ასევე თანამედროვე ქართულ ყოფაში დამკვიდრებული გამონათქვამი – „ქართული სუფრა აკადემია“). ამრიგად, აკადემიური წერის მნიშვნელობებია:

1. სწორად, გამართულად წერა გრამატიკული და ორთოგრაფიული ნორმების დაცვით; 2. სოციალურ მეცნიერებათა ერთ-ერთი სასწავლო დისციპლინა – საუნივერსიტეტო კურსი, რომლის მთავარი მიზანია სტუდენტებში კრიტიკული აზროვნების, ანალიზის, სინთეზისა და შეფასების, უნარების განვითარება. საქართველოში მიმდინარე საგანმანათლებლო პირობებში, ბოლონიის პროცესში ჩართვის შედეგად, 2004-2005 სასწავლო წლიდან დაინერგა უნივერსიტეტებში.

აკადემიური წიგნი – 1. აკადემიურ ღონეზე გამოცემული წიგნი, 2. სპეციალური მაღაზია, სადაც ძირითადად აკადემიურ ღონეზე გამოცემული წიგნები იყიდება.

აკადემქალაქი (სპეციალური ადგილი ან დასახლება, სადაც უმაღლესი სასწავლებლები ბიბლიოთეკებით, კლუბებით, სპორტული კომპლექსებითურთ... და პროფესორთა ადგილსამყოფელია განთავსებული.

აკადემიური ხარისხი აკადემიური ხარისხი მიენიჭება პიროვნებას უმაღლესი საგანმანათლებლო სასწავლებლის ამა თუ იმ საფეხურის (საბაკალავრო, სამაგისტრო, სადოქტორო) დამთავრებისას. აკადემიური ხარისხის მინიჭების სისტემა განსხვავებულია ქვეყნებისა და უმაღლესი სასწავლებლების მიხედვით. 2001 წლიდან ევროპაში აკადემიური ხარისხის მინიჭება ნაკლებად ერთიანი სისტემა (ბოლონიის პროცესი) შეიქმნა, რომლის მიხედვითაც ევროპის ძირითადი ქვეყნების უმაღლესი სასწავლებლები კურსდამთავრებულებს შესაბამისი საფეხურის დამთავრების შემდეგ სამი ტიპის სამეცნიერო ხარისხს ანიჭებენ: ბაკალავრის, მაგისტრისა და დოქტორის ხარისხს. საქართველო 2005 წლიდან შეუერთდა ბოლონიის პროცესს.

აკადუნსხური ქართული შრიფტის ერთ-ერთი სახეობა.

აკრედიტაცია აკრედიტაცია არის ზოგასაგანმანათლებლო ან უმაღლეს დაწესებულებაში მიმდინარე საწავლო პროცესის ეროვნულ სასწავლო გეგმებთან და ნორმატივებთან შესაბამისობის დადასტურება. დღესდღეობით ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების დოკუმენტთან და ეროვნულ სასწავლო გეგმებთან, ასევე უმაღლეს სასწავლებლებშიც ანალოგიური მიზნით შესაბამისობაში მოსაყვანად სახელმწიფო ახორციელებს აკრედიტაციას. თუ სასწავლო დაწესებულება ვერ აკმაყოფილებს სრულად აკრედიტაციის პირობებს, მას სათანადო დროით მიენიჭება პირობითი აკრედიტაცია, რათა ამ დროის განმავლობაში აკრედიტაციის პირობების სრული დაკმაყოფილება მოხდეს. აკრედიტაციას წარმართავს საგანმანათლებლო დაწესებულებების სახელმწიფო სააკრედიტაციო სამსახური. ეს უკანასკნელი ვალდებულია სათანადო დაწესებულებას სამართლებრივი

დახმარება გაუწიოს აკრედიტაციის საკითხებთან დაკავშირებით. სააკრედიტაციო სამსახური აკრედიტაციის საკითხებზე შეიმუშავებს ყოველწლიურ რეკომენდაციებს.

აკრონიმი შემოკლებული სახელის აღსანიშნავად გამოყენებული უცხოური ტერმინია ეს ისეთი შემთხვევაა, როცა შემოკლებული სიტყვა წარმოადგენს თუნდაც ერთ ხმოვან-ასო ნიშანს, იწერება ისე, როგორც იკითხება და პირიქით, იკითხება ისე, როგორც იწერება.

აღმანახი კრებული, რომელშიც მოთავსებულია თანამედროვე ავტორთა ლიტერატურული ნაწარმოებები.

ალოგიზმი ლოგიკის საწინააღმდეგო, შეუსაბამო.

ალოგიკური ლოგიკურ მსჯელობასა და დასკვნებს მოკლებული, არადამაჯერებელი.

ალოგლოტოგრაფია სხვა ენაზე წერა. ალოგლოტოგრაფია ფართოდ იყო გავრცელებული ძველი ახლო აღმოსავლეთის ზოგ ქვეყანაში. შუამავალ ენებად კი არამეული ან ელამური ენები გამოიყენებოდა. ღირსსაცნობია, რომ ძველ საქართველოში, ქრისტიანობამდე, ფართოდ იყო გავრცელებული არამეული ენა ე. წ. არმაზული დამწერლობის სახელით ცნობილი. სპეციალურ ლიტერატურაში მიუთითებენ, რომ სავესებით შესაძლებელია საქართველოს ტერიტორიაზე ადგილობრივ ენებზე ტექსტების ჩასაწერად გამოეყენებინათ ალოგლოტოგრაფია.

ალონიმი ვისიმე ნამდვილი სახელი ფსევდონიმად გამოყენებული.

ალტერნატი საერთაშორისო სამართალში: ხელშეკრულების დამდები მხარეების დასახელების, ხელმოწერისა და ბეჭდის დასმის თანამიმდევრობის წესი ხელშეკრულების ტექსტში.

ალტერნატივა ორი ერთმანეთის საპირისპირო შესაძლებლობიდან ერთ-ერთის არჩევის აუცილებლობა.

ალტერნაცია ბგერათა კანონზომიერი მონაცვლეობა სიტყვებში; ზოგადად, მონაცვლეობა.

ალტრუიზმი უანგარო ზრუნვა სხვის კეთილდღეობაზე (პირადი ინტერესების ხარჯზე).

ალუზია (ლათ. aludere მინისნება). სტილისტური ფიგურა. რაიმეზე მინიშნება მსგავსი ჟღერადობის სიტყვით ან ცნობილი

ფაქტით; აღწერისა და რეალურის ურთიერთმიმართება მდგრად ცნებასთან ან ლიტერატურულ თუ ისტორიულ შესიტყვებასთან. ამბივალენტობა იხ. ამბივალენტური. ამბივალენტური ერთმანეთის საპირისპირო გრძნობების გრძნობების შემცველი.

ამბივალენტურობა იხ. ამბივალენტური.

ამალღებული სტილი იხ. მაღალფარდოვანი სტილი

ამორალიზმი ზნეობრივი ნორმების უგულვებელყოფა.

ამორალური არაზნეობრივი, ზნეობას, ზნეობრიობას მოკლებული.

ანალიზი ანალიზი ბლუმის ტაქსონომიის №4 შემადგენელი ნაწილი. ბლუმის ტაქსონომიის მიხედვით, ანალიზი გულისხმობს კომპლექსური იდეების საზრისის მქონე ნაწილებად დაყოფას, მონაცემების დაჯგუფებას ლოგიკურ ქვეჯგუფებად და ამ ქვეჯგუფებს შორის ლოგიკური კავშირების დადგენას. ანალიზი ზრდის სტუდენტის მიერ შესასწავლი საკითხის გაგებასა და ათვისებას, რაც მასვე საშუალებას აძლევს, მოახდინოს მასალის ორგანიზება და სტრუქტურულად დალაგება შემადგენელ ნაწილებად. ეს ორგანიზება შეიძლება განსხვავებული იყოს საგნის მიხედვით – შესაძლოა, ის იყოს ლოგიკური, ასახედეს ფიზიკურ აღწერას ან კქონდეს ქვეკატეგორიებისაგან შემდგარი კლასიფიკაციის ფორმა. ანალიზი ის საფეხურია, როცა უნდა მოხდეს შესასწავლი საკითხის შეცნობა, გაგება-წვდომა.

ანალიტიკური სტილისტიკა ენათა შეპირისპირებითი სტილისტიკური შესწავლა

ანბანი (შედგენილია ორი დასაწყისი ასოს სახელწოდებისაგან: ან-ი ბან-ი) ამა თუ იმ სამწერლობო ენის ასოთა ერთობლიობაა, ასოები დალაგებული სათანადო თანამიმდევრობით. იგივეა, რაც ქართულში ხმარებული უცხოური სიტყვა-ტერმინი აღფაბეტი.

ანგლოფობია ზიზღი ყოველგვარი ინგლისურის მიმართ.

ანდაზა მოკლე მხატვრული გონებახვილური, დასრულებული აზრისა და სიბრძნის შემცველი გამონათქვამი.

ანდროფობია შიში მამაკაცების მიმართ.

ანთროპონიმი [ბერძნ. anthrōpos ადამიანი და onoma სახელი] – ადამიანის საკუთარი სახელი.

ანკეტა-ფორმულარი შესავსები საბუთი, რომელშიც, ყოველგვარი თხზვის გარეშ, დასმულ კითხვას პირდაპირ პასუხი უნდა გაეცეს. ანომა ისეთი სოციალური ვითარება, როდესაც სამართლებრივი თუ სხვა ნორმები ადამიანთა ქცევას ვეღარ განსაზღვრავენ.

ანონიმი წერილის ან რაიმე თხზულების ავტორი, რომლის ვინაობაც ცნობილი არ არის. მაგ., „ცხოვრება მეფე ფარნავაზისი, რომელი იყო პირველი მეფე ქართლისა, ქართლოსიანი“. ამ ტექსტის ავტორი დღემდე უცნობია.

ანოტაცია [ლათ. annotatio] – წიგნის, სტატიის და მისთ. შინაარსის მოკლე გადმოცემა, ზოგჯერ შეფასების დართვით. ანოტაცია ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტია. ანოტაცია ფუნქციურად რეფერატის მსგავსია. ანოტაცია ორი სახისაა: 1. ინფორმაციული, 2. ინდიკატორი. ანოტაცია ზოგჯერ სპეციალურ ლიტერატურაში აბსტრაქტ-ადაცაა სახელდებული (ლ. წულაძე, გვ. 55).

ანტი (ბერძნ. anti ნაცვლად, წინააღმდეგ) წინსართი, რომელიც აღნიშნავს საწინააღმდეგოს, დაპირისპირებულს.

ანტითეზა ბერძნ. (antithesis დაპირისპირება) (ლიტ.) სტილისტიკური ხერხი, რაც მდგომარეობს საწინააღმდეგო ცნებების შეპირისპირებაში.

ანტითეზისი საწინააღმდეგო დებულება.

ანტიკრიტიკა კრიტიკის პასუხი, კრიტიკის კრიტიკა.

ანტიკური ძველი ბერძნული ან რომაული (კულტურა, ხელოვნება, საზოგადოებრივი წყობა და სხვ.); ის, რაც სილამაზითა და მოხდენილობით ანტიკურ ქანდაკებებს მოგვაგონებს.

ანტინომია წინააღმდეგობა ორ ურთიერთ გამომრიცხავ დებულებას შორის, რომლებიც ცალ-ცალკე თანაბრად ჭეშმარიტად ითვლება.

ანტონიმი [ფრანგ. antonyme< ბერძნ.(ლინგვ.)] – სიტყვა, რომელსაც სხვა სიტყვის საპირისპირო მნიშვნელობა აქვს (მაგ., კარგი – ცუდი, დიდი – პატარა, მოზრდილი – მორჩილი)

APA სტილი ჩვენში ახლახან აპრობირებული გამოყენებული ლიტერატურის დამოწმების ახალი სტილი, რომელიც დანერგილია ევრო-ამერიკულ საგანმანათლებლო სივრცეში. APA სტილი შექმნილია ამერიკის ფსიქოლოგთა ასოციაციის მიერ (აბრევიატურული ანუ შემოკლებული სახელიც სწორედ ამიტომ

ეწოდა American Psychological Association). ეს სტილი გამოიყენება სოციალურ მეცნიერებებში, ფსიქოლოგიასა და ანთროპოლოგიაში, აგრეთვე ბიზნესში.

აპრობაცია (ლათ. approbatio მოწონება) და აპროპირება ოფიციალურად გამოხატული მოწონება, დადასტურება შემოწმების შემდეგ. ეს თანამდევნი (ერთ-ერთი შემადგენელი) პროცესია საბაკალავროდ, სამაგისტროდ და სადოქტორო დისერტაციად წარმოდგენილი ნაშრომის დაცვისა.

აპრობირებული მოწონებული, ნაცადი, დანერგილი.

არაბესკები [ფრანგ. arabesques← იტალ. arabesco] 1. რთული ორნამენტი, რომელიც შედგება გეომეტრიული ფიგურებისაგან, სტილიზებული ფოთლებისა, ყვავილებისა და მისთანათაგან (ევროპაში შევიდა არაბეთიდან). 2. პატარ-პატარა ლიტერატურულ ან მისიკალურ ნაწარმოებთა კრებული.

არაბიზმი არაბული ენიდან შემოსული და დამკვიდრებული სიტყვა ან კალკირებული გამოთქმა. მაგ., ტურფა, საათი, დოვლათი, ალაფი...

არგო იგივეა, რაც ჟარგონი. იხ.

არგუმენტი [ლათ. argumentum მტკიცება]. 1. (წიგნ.) საბუთი, რომელიც მოჰყავთ რისამე დასამტკიცებლად. 2. (მათემ.) დამოუკიდებელი ცვლადი სიდიდე, რომლის ცვლილებაზეც არის დამოკიდებული მეორე სიდიდის (ფუნქციის) ცვლილება.

არგუმენტაცია [ფრანგ. argumentation] (წიგნ.) 1. არგუმენტის (იხ. არგუმენტის 1 მნიშვ.) მოყვანა (ამ მნიშვნელობით იხმარება აგრეთვე *არგუმენტირება*). 2. არგუმენტების ერთობლიობა.

არგუმენტირებული ესე არგუმენტებით, დასაბუთებითა და მტკიცებულებებით გაჯერებული ნაშრომი. ტერმინადქვეული უცხოური გამონათქვამი „არგუმენტირებული ესე“, (როგორც ქართველი კოლეგები მიუთითებენ, „საკმაოდ უხერხული ტერმინია, საუნივერსიტეტო სივრცეში განა შეიძლება არარგუმენტირებული ესე იყოს? (მ. მეფარიშვილი). ქართველ მკვლევარს ჩვენც ვეთანხმებით, ეს ისეთი უაზრო ტერმინადქვეული სიტყვათშეხამებაა, როგორც რუსული ენიდან ქართულში, თბილისელთა მეტყველებაში დამკვიდრებული ტოპონიმი „გადასასვლელი ხიდი“ (переходной мост) ან ამავე ენიდან

ქართულ ქორეოგრაფიულ ლიტერატურაში დამკვიდრებული ტერმინად ქცეული გამოთქმა „საყრდენი ფეხი“ (განა ფეხი ისედაც საყრდენი არაა? განა ხიდის ფუნქცია და დანიშნულება მასზე გასვლა-სიარული არაა?). საერთოდ, სჯობს ამ ტერმინის (არგუმენტირებული ესე) ნაცვლად „სამეცნიერო ნარკვევი“ ვიხმაროთ.

არმენიზმი სომხური ენიდან შესული და დაკვიდრებული სიტყვა, ფუძე ან კალკი ენაში. მაგ. ჯართი, კარგი...

არტეფაქტი [ლათ. arte ხელოვნურად და factus გაკეთებული, შექმნილი]. (ბიოლ.) წარმონაქმნები ან პროცესები, რომლებიც ზოგჯერ თავს იჩენს ხოლმე ორგანიზმის (ან მისი ცალკეული ქსოვილების) გამოკვლევისას რაიმე ზემოქმედების ან დამუშავების შედეგად და რომლებიც ჩვეულებრივ არ არის დამახასიათებელი ორგანიზმისათვის.

არტიკულაცია [ლათ. articulatio] – (ლინგვ.). სამეტყველო ორგანოების მოქმედება ან მდგომარეობა ამა თუ იმ ბგერის წარმოთქმისას. შდრ. ქართული ტერმინი ბგერის დაყენება.

არქაიზმი [<—ბერძნ. archaios ძველი]. 1. მოძველებული მოვლენა, ძველი დროის გადმონაშთი. 2. (ლინგვ.) მოძველებული, ყოველდღიური ხმარებიდან გამოსული სიტყვა, გამოთქმა ან გრამატიკული ფორმა.

არქეტიპი [ბერძნ. archetipon] (წიგნ.) რისამე პირველსახე, საწყისი, ძირძველი და ამოსავალი ფორმა.

ასისტენტი (ლათ. assistens [assistensis] დამსწრე, დამხმარე). 1. პროფესორის თანაშემწე ოპერაციის დროს, ლექციების კითხვისას, ლაბორატორიულ და პრაქტიკულ მუშაობაში და სხვ. 2. საგამოცდო კომისიის წევრი, მთავარი გამომცდელის დამხმარე.

ასისტენტ-პროფესორი აკადემიური თანამდებობა უმაღლეს სასწავლებელში. სალექციო კურსის წამყვანი პროფესორის დამხმარე (თანაშემწე) სტუდენტებთან სემინარულ მუშაობაში.

ასისტენტურა ასისტენტთა მომზადების სისტემა (ხელოვნების სპეციალობით) უმაღლეს სასწავლებლებში.

ასო-ბგერა (ლინგვ.) იგივეა, რაც ფონემა. იხ.

ასომთავრული იგივეა, რაც მთავრული (იხ.).

ასოცირებული პროფესორი აკადემიური თანამდებობა უმაღლეს სასწავლებელში. სალექციო კურსის წამკითხველი ლექტორი, პროფესორი.

ასპირანტი ((ლათ. aspirans [aspirantis], ვინც რამეს ესწრაფვის). პირი ყოფილ საბჭოთა კავშირში (მათ შორის საქართველოში), რომელიც სამეცნიერო-კვლევითი ან პედაგოგიური მოღვაწეობისათვის ემზადება (უმაღლეს სასწავლებელში ან სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებაში). დღეს, თანამედროვე ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში, ეს ტერმინი მივიწყებულია. ასპირანტურა ყოფილ საბჭოთა კავშირსა და საბჭოურ საქართველოში ასპირანტის მოსამზადებელი განყოფილება (უმაღლეს სასწავლებელში ან სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებაში). დღეს ეს ტერმინი და განყოფილება საქართველოში აღარ არსებობს.

ატესტაცია (ლათ. attestatio მოწმობა) მუშაკის კვალიფიკაციის ან ცოდნის განსაზღვრა, მისი უნარების, ცოდნისა და პროფესიული ჩვევების შეფასება-შემოწმება იმ მიზნით, თუ რამდენად შეეფერება მისი კვალიფიკაცია დაკავებულ თანამდებობას. ატესტაცია პერიოდულად ტარდება საშუალო და უმაღლეს სასწავლებლებში, სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებებში, სამინისტროებსა და სხვა უწყებებში.

ატელოფობია არასრულყოფილების, ნაკლებობის შიში.

ატიქიფობია წარუმატებლობის შიში.

აფორიზმი ბრძნული აზრი, ე. წ. ფრთიანი გამოთქმა.

აფორისტული თქმა ბრძნული აზრის შემცველი სხარტი გამოთქმა.

აღწერილობითი ესე იგივეა, რაც რეფერატი (იხ.).

ბაკალავრი (ლათ. baccalaureus) 1. დასავლეთ ევროპის ქვეყნების უნივერსიტეტებში (ინგლისი...) პირველი სამეცნიერო ხარისხი. 2. საშუალო სასწავლებელდამთავრებული პირი. საქართველოში: ბაკალავრი მფლობელია იმ აკადემიური ხარისხისა, რომელიც პირს აკადემიური უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის პირველი საფეხურისათვის – ბაკალავრიატისათვის დადგენილი კრედიტების რაოდენობის ათვისების შემდეგ ენიჭება.

ბაკალავრიატი ევროპის ქვეყნებში საუნივერსიტეტო უმაღლესი სწავლების პირველი საფეხური. თანამედროვე საქართველოში:

აკადემიური უმაღლესი განათლების პირველი საფეხური, სასწავლო პროგრამების ერთობლიობა, რომელიც, ძირითადად, ითვალისწინებს შესაბამისი სპეციალობების შესაბამისი თეორიული საფუძვლების სწავლებას, რაც აუცილებელია პირის მაგისტრატურაში შემდგომი სწავლებისათვის, ან მიღებული კვალიფიკაციით მუშაობისათვის.

ბალასტი [ინგლ. ballast] 1. ტვირთი (წყალი, ქვები და სხვ.), რომელსაც ათავსებენ გემის ფსკერზე მისთვის მდგრადობის მისაცემად. 2. აეროსტატის ტვირთი (სილით გავსებული ტომრები), რომლითაც არეგულირებენ მის პაერში აფრენას (საჭირო შემთხვევაში ტომრებს დაბლა ჰყრიან). 3. (გადატ.) ზედმეტი, უსარგებლო რამ. 4. რკინიგზის ვაკისზე დაყრილი ღორღი, ხრეში და სხვ. შპალების გასამაგრებლად, გზისთვის მდგრადობის მისაცემად.

ბანალური [ფრანგ. banal]. სიახლეს, ორიგინალურობას მოკლებული; გაცვეთილი. მაგ., ბანალური აზრი =გაცვეთილი, სიახლის არშემცველი, ყველასათვის ძალიან ცნობილი აზრი.

ბარბარიზმი (ბერძნ. barbaros უცხო) ამა თუ იმ ენის ბუნებისათვის შეუფერებელი სიტყვაწარმოებითი სიტყვათფორმა ან გამონათქვამი (ფრაზა), რომელიც გამართულია სხვა ენის ნორმების მიხედვით. იგივეა, რაც უცხოურ ენათაგან არასაჭიროებისამებრ შემოსული სიტყვა. ქართული ენის ბარბარიზმებად მიჩნეულია: „ლენინიანა“, „რუსთველიანა“, „ბანკობიანა“... „ვაიმეომარი“... „არ მაწყობს“, „კონცერტი მიდის“, „ცეცხლი გაუხსნა“, „გადასასვლელი ხიდი“, „ჩეპე მოხდა“ და მისთ.

ბგერის დამართვა იხ. რეკურსია.

ბგერის დაყენება იხ. არტიკულაცია.

ბელეტრისტი ბელეტრისტულ ნაწარმოებთა ავტორი, პროზაიკოსი. ბელეტრისტიკა [ფრანგ. belles-lettres სიტყვაკაზმული მწერლობა]. მხატვრული თხრობითი ლიტერატურა (მოთხრობები, რომანები).

ბერძნიზმი ბერძნული ენიდან შემოსული და დამკვიდრებული სიტყვა ან კალკი (კალკირებული გამოთქმა). მაგ., შემოქმედი, შემოქმედება;

ბესტსელერი წიგნი, რომელიც ყველაზე ადვილად იყიდება. საზოგადოებაში გაყიდვადი და პოპულარული.

ბეჭდვითი მედია პრესა (ჟურნალ-გაზეთები), პრესის მსახური ადამიანები (ჟურნალისტები...).

ბეჭდვითი სიტყვა ბეჭდვის გზით მიღებული, – დაბეჭდილი, ნაბეჭდი; ბეჭდვითი სიტყვა დაბეჭდილ ნაწარმოებთან ერთობლიობაა, ყველაფერი ის, რაც იბეჭდება; პერიოდულ გამოცემათა ერთობლიობა, – პრესა.

ბეჭდური სიტყვა იგივეა, რაც ბეჭდვითი სიტყვა.

ბიბლესტიკა ბიბლიის შემსწავლელი მეცნიერება.

ბიბლია (ბერძნ. biblia მრ. სიტყვისა biblion წიგნი) ებრსელთა და ქრისტიანთა „საღმრთო წიგნების“ (ძველი მითების, თქმულებების, ლოცვების და სხვ.) კრებული.

ბიბლიოგრაფი ბიბლიოგრაფიის საპეციალიტი.

ბიბლიოგრაფია 1. მეცნიერული სისტემტიზებული აღნუსხვა და აღწერა წიგნებისა და სხვა გამოცემებისა. 2. ცოდნის დარგი ასეთი აღწერა-აღნუსხვის შედეგის ხერხთა და მეთოდთა შესახებ. 3. რაიმე საგნის, საკითხის შესახებ არსებული ლიტერატურის სია. 4. პერიოდულ გამოცემებში: განყოფილება, რომელშიც ქვეყნდება მოკლე მიმოხილვა ახლად გამოცემული წიგნებისა. „აკადემიური წერის“ თვალთხედვით, სტატიის ავტორს ამ შემთხვევაში უფრო მეტად მოეთხოვება ამ სიტყვა-ტერმინის მესამე მნიშვნელობის ზედმიწევნით დაცვა-დამოწმება: წიგნის ან ნაშრომთა გამოცემის, წლის, გვერდების, გამომცემლობის (ან გამომცემლის), წიგნის რედაქტორის მითითება.... ამგვარად, ბიბლიოგრაფია ნაშრომში დამოწმებული ლიტერატურის ერთგვარი „პასპორტია“, იგი ტექსტის სტრუქტურის ერთ-ერთი აუცილებელი ელემენტია.

ბიბლიოლოგია მეცნიერება, რომელიც წიგნის ისტორიასა და თეორიას სწავლობს. მისი ქართული სინონიმური შესატყვისია წიგნთმცოდნეობა. მეორენაირი მნიშვნელობით ბიბლიოლოგია ფილოლოგიური დისციპლინაა, რომელიც ბიბლიას შეისწავლის.

ბიბლიომანი იშვიათ გამოცემათა ფლობით დაინტერესებული პირი.

ბიბლიომანია ის, ვინც ბიბლიომანობს, ვინც ბიბლიომანითაა შეპყრობილი.

ბიბლიოტაფი (ბერძნ. biblion, taphos საფლავი). შეხუპრებით უწოდებენ მდიდარი ბიბლიოთეკის მქონე ისეთ ადამიანს, რომელიც წიგნის სარგებლობის უფლებას არავის აძლევს.

ბიბლიოფილი წიგნის მოყვარული; ძვირფასი წიგნების შემგროვებელი პირი.

ბიბლიოფობია სიგნების შიში, სიძულვილი.

ბიენალე საერთაშორისო გამოფენა ან ფესტივალი, რომელიც ორ წელიწადში ერთხელ იმართება.

ბილინგვა (ლათ. bilingua ორენოვანი) ორ ენაზე შედგენილი ტექსტი.

ბიტი ინფორმაციის რაოდენობის ორობითი საზომი ერთეული.

ბიტნიკები ამერიკასა და ინგლისში (50-იან წლებში) ნიჰილისტურად განწყობილი ახალგაზრდები.

ბლუმის ტაქსონომია 1948 წელს ბენჯამინ ბლუმის (და მის კოლეგათა) ეული საგანმანათლებლო მიზნით შექმნილი სასწავლო კურსი, რომლის ძირითადი იდეაა სწავლების პროცესში სტუდენტების მიერ მიღებული ცოდნის იერარქიულ-სტრუქტურულად, თანდათანობით, თანამიმდევრულად ცოდნის შეძენის უმაღლეს საფეხურამდე მიღწევა; ბლუმის ტაქსონომია ძირითადად ექვს საფეხურს მოიცავს: 1. ცოდნა, 2. გაგება/წვდომა, 3. გამოყენება, 4. ანალიზი, 5. სინთეზი, 6. შეფასება; სასწავლო კურსი აკადემიური წერა სწორედ ბლუმის ტაქსონომიას ემყარება.

ბოლოთქმა იხ. საავტორო ბოლოსიტყვაობა.

ბოლოთქმის მაგიერ ბოლოთქმის ანუ ეპილოგის ერთ-ერთი სახეობა, ბოლოთქმის მოკლე ტექსტური ვარიანტი.

ბოლოსიტყვა იხ. საავტორო ბოლოსიტყვაობა.

ბოლოსიტყვაობა იგივეა, რაც ბოლოსიტყვა.

ბომონდი „მაღალი საზოგადოება“, მაღალი, არისტოკრატიული წრე.

ბრიფინგი ოფიციალურ პირთა შეხვედრა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებათა წამომადგენლებთან, სადაც მოკლედ გადმოიცემა ოფიციალური პოზიცია სათანადო საკითხებზე ან მხარეთა შეთანხმებაზე, რომლებიც მონაწილეობდნენ საერთაშორისო მოლაპარაკებებსა და კონფერენციებში; ხანმოკლე თათბირი ან პრესკონფერენცია.

ბროშურა პატარა წიგნი რბილი გარეკანით.

ბუკლეტი მხატვრულად გაფორმებული რამდენიმე გვერდიანი წიგნაკი.

ბუკოლიკა პოეზიის ჟანრი, რომელშიც გაიდელებულია მწვემსური, ზოგადად, სოფლური ცხოვრება.

ბუმი აურზაური, სენსაცია.

გაგება/წვდომა ბლუმის ტაქსონომიის №2 შემადგენელი ნაწილი ბლუმის ტაქსონომიის მიხედვით, ინფორმაციის გაგება – ინტერპრეტაცია, სხვა სიტყვებით გადმოცემა, არსებული მონაცემების გააზრება, განზოგადება. გაგება გულისხმობს კავშირს ფაქტსა და ცოდნას შორის. ფაქტების ინტერპრეტაციის, შეჯამებისა და განზოგადების საფუძველზე, სტუდენტი სწავლობს ინფორმაციასთან მუშაობას, მის გათავისება-შეცნობას.

გამონათქვამი კომუნიკატივი, გამოთქმა, სიტყვათა ჯგუფი, ფრაზა ან ფრაზეოლოგიზმი.

გამოყენება ბლუმის ტაქსონომიის №3 შემადგენელი ნაწილი ბლუმის ტაქსონომიის მიხედვით, მიღებული ინფორმაციის პრაქტიკაში ხელმძღვანელობა – ინფორმაციისა და წესების გამოყენება ახალ სიტუაციებში, პრინციპებისა და თეორიების პრაქტიკულად გამოყენება სპეციფიკურ გარემოებებში. წესისა თუ პრინციპის გამოყენება ახალ თუ უჩვეულო ვითარებაში სტუდენტს საშუალებას აძლევს საკუთარი, შეძენილი ცოდნა გამოსაყენებელი გახადოს.

გამოყენებითი სტილისტიკა იხ. პრაქტიკული სტილისტიკა.

გამოწვლილვით(ი) დაწერილებით(ი), იგივეა, რაც სკრუპულოზური (იხ.).

განასერი ჭრილი, განაკვეთი, არეალი.

განმარტებითი ლექსიკონი რომელიმე ენის სიტყვები და ფრაზეოლოგიზმების კონა განმარტებული იმავე ენით.

განსჯა მისაღები ან არმისაღები (სხვაგვარად, გასაზიარებელი ან უარსაყოფი) ფაქტებისა და აზრების, თვალსაზრისებისა და დებულებების გამორჩევა-განხილვა, ანუ ანალიზი. იხ. ანალიზი.

განხილვა ტექსტისეული აზრების, თვალსაზრისების, დებულებების ყოველმხრივი შეჯერება და შემოწმება. იხ. ანალიზი.

გარდამავალი ინტონაცია იხ. ინტონაცია.

გეგმა-პროსპექტი თავდაპირველი ჩანაფიქრის, გეგმის, მონახაზის გაფართოებული და შევსებული ვარიანტი, რომელიც ფაქტობრივ ახლოსაა წერითი თხზულების საბოლოო და სასურველ სახესთან; გეგმა-პროსპექტისას ადრე შემუშავებული სქემატური გეგმა უფრო მეტი კონკრეტიკისა და სიღრმის შემცველია, რადგამ იგი შევსებულია არაერთი დეტალითა და საილუსტრაციო ნიმუშით.

გელერტერი წიგნებით განსწავლული, მაგრამ ცხოვრებას, პრაქტიკულ საქმიანობას მოწყვეტილი ადამიანი; სქოლასტიკოსი, მედავითნე.

გენდერი მამაკაცისა და ქალის უფლებრივი თანასწორობა. მეცნიერებაში გამოიყენება ე. წ. „სოციალური სქესის“ აღსანიშნავად: სქესი დაკავშირებულია ქალსა და მამაკაცს შორის ფიზიკურ, სხეულებრივ განსხვავებასთან, ცნება „გენდერი“ კი მიუთითებს მათ ფსიქოლოგიურ, სოციალურ და კულტურულ თავისებურებებზე. სქესი ბიოლოგიურად არის განსაზღვრული, გენდერი კი სოციალური და კულტურული ფაქტორებით არის განპირობებული და აღნიშნავს ქალისა და მამაკაცის სოციალურად ნასწავლი ქცევების, თვისებებისა და დამოკიდებულებების ნაკრებს.

გენეალოგია გვარის, ტომის ისტორია; საგვარეულო ნუსხა; ისტორიის დამხმარე დისციპლინა, რომელიც სწავლობს ცალკეული გვარების ისტორიას და ადგენს საგვარეულო ნუსხებს. გენეზისი წარმოშობა, წარმოქმნა.

გლობალიზაცია 1. საკითხის გლობალურად (ფართო მასშტაბით) წარმოჩენა. 2. ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული უნიფიკაცია, რომლის წარმმართველად თანამედროვე მსოფლიოში აშშ მოიაზრება.

გლოსოფობია საზოგადოებასთან სიტყვით გამოსვლის შიში.

გრადაცია ერთი საფეხურიდან მეორეზე თანდათანობით გადასვლა; თანდათანობა, თანამიმდევრობა.

გრამატიკული სტილისტიკა გრამატიკულ საშუალებათა გამოხატვის სტილისტიკურ ასპექტში კვლევა

გრიფი (ფრანგ. griffe) ბეჭედი, შტემპელი თანამდებობის პირის ხელმოწერით; ასეთი ხელმოწერის ანაბეჭდი.

გროტესკი ლიტერატურასა და ხელოვნებაში მხატვრული ხერხი. რომელიც მკვეთრ კონტრასტებზეა დამყარებული.

დადაიზში ლიტერატურასა და ხელოვნებაში (1914-1924 წწ.) უკიდურესი ფორმალისტური მიმდინარეობა დასავლეთ ევროპაში. დაიჯესტი ჟურნალის ტიპი, სადაც იბეჭდება სხვა გამოცემებიდან შემოკლებული, გამარტივებული მასალები; მასობრივი გამოცემა, რომელიც შეიცავს პოპულარული მხატვრული ლიტერატურის მოკლე, ადაპტირებულ გამოცემას.

დაკაბადონება იგივეა, რაც დაფორმატება.

დამავალი ინტონაცია იხ. ინტონაცია.

დანართი წიგნს, გამოკვლევას, მონოგრაფიას შეიძლება ახლდეს დანართი დამატების სახით (ტექსტი, ნახაზი, სურათი, სქემა, რუკა, ტაბულა, ცხრილები და მისთ.). დანართი ძირითადი ტექსტიდან გამოიყოფა რუბრიკით, ან წამოდგენილი იქნება ახალი გვერდიდან.

დაპარაგრაფება პარაგრაფებად ანუ ქვეთავებად დაყოფას სამეცნიერო ტექსტში დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. თავებისა და პარაგრაფების გარეშე მოწოდებული ტექსტი მკითხველისთვის ძნელი აღსაქმელია, თუმცა არსებობს ასეთი „უთავო“ დაც უპარაგრაფო ქართულენოვანი მონოგრაფიებიც.

დარბაისლურად მოლაპარაკე იხ. დარბაისლური მეტყველება.

დარბაისლური ლაპარაკი. იხ. დარბაისლური მეტყველება.

დარბაისლური მეტყველება დინჯი, ჭკუადამჯდარი ადამიანის მეტყველება; აწონილ-დაწონილი სიტყვა-პასუხი, თავდაჭერილი, მოზომილი ლაპარაკი. დარბაისლური მეტყველება გამოდახილია ძველ საქართველოში არსებული „დარბაზის ერის“ ოფიციალური სტუმრობა-მიღების თათბირობისა [შდრ. ქართული გვარსახელი დარბაისელი].

დარბაისლური ქართული იხ. დარბაისლური მეტყველება.

დასათაურება ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტია. იხ. სათაური.

დასკვნა (დასკვნები) ტექსტის სტრუქტურის ერთ-ერთი ელემენტია. დასკვნა ერთგვარი შეჯამებაა, გამოკვლევის საბოლოო შედეგია. იგი შეიძლება თითოეული პარაგრაფის ან თავის შემდეგაც წარმოვადგინოთ, იმავდროულად შეიძლება ნაშრომის ბოლოსაც „ძირითადი დასკვნების“ სახით.

დაფორმატება იხ. დაკაბადონება.

დებატები [ფრანგ. débats] კამათი, აზრთა გაცვლა-გამოცვლა სხდომაზე, კრებაზე, თავყრილობაზე, კონსილიუმზე.

დედუქცია [ლათ. deduction გამოყვანა] მსჯელობის ხერხი – ზოგადი დებულებიდან კერძო დასკვნის გამოყვანა (საპირისპ. ინდუქცია).

დევანაგარი [სანსკრ. dēvanāgarī] ძველი ინდური მარცვლოვანი დამწერლობა, რომელსაც ახლაც იყენებენ ჩრდ. ინდოეთში ყველაზე უფრო გავრცელებულ ენებში (მაგ., პინდი-ენაში).

დევიაცია [ფრანგ. déviation] 1. კომპასის მაგნიტური ისრის გადახრა (მერიდიანის ხაზიდან) რკინის დიდი მასების გავლენით. 2. სწორი მიმართულებიდან გადახვევა (მაგ., გემისა, თვუთმფრინავისა, საარტილერიო ჭურვისა სა სხვ.). ზოგადად, გადაცდენა, გზიდან გადახვევა.

დევიზი [ფრანგ. devise] დეზინფორმაცია 1. მოკლე გამონათქვამი ან სიტყვა, რომელიც გამოხატავს ვისიმე ქცევის ან მოქმედების სახელმძღვანელო აზრს, იდეას. 2. მოკლე გამონათქვამი ან სიტყვა, რომელსაც ავტორი თავისი სახელის ნაცვლად აწერს კონკურსზე წარსადგენ ნაწარმოებს (პროექტს, თხზულებას და მისტ). 3. პერალდიკაში: მოკლე წარწერა გერბზე, ფარზე, ორდენზე...

დე-იურე (ლათ. de jure) იურიდიულად, კანონის საფუძველზე, ფორმალურად (საპირისპ. დე-ფაქტო).

დეკანი (ლათ. decanus) 1. უმაღლეს სასწავლებელში: ფაკულტეტის ხელმძღვანელი პირი. 2. კათოლიკურ და ანგლიკანურ ეკლესიაში: უფროსი მღვდელი, დეკანოზი. 3. ძველ რომში ჯარის ათისთავი.

დეკანატი უმაღლეს სასწავლებელში: ფაკულტეტის ხელმძღვანელობა დეკანის მეთაურობით.

დეკადანსი [ფრანგ. décadence] კულტურის დაქვეითება, დაცემა.

დეკლარაცია [ლათ. declaratio] 1. ოფიციალური, საზეიმო გამოცხადება რაიმე აქტისა, კანონისა, ძირითადი პრინციპებისა მთავრობის ან პარტიის სახელით; თვით დოკუმენტი, რომლითაც ასეთი აქტი, კანონი არის გადმოცემული. 2. ერთი ან რამდენიმე სახელმწიფოს განცხადება საერთაშორისო პოლიტიკის რამდენიმე საკითხზე. 3. (ფინანს.) გადასახადის გადამხდელის განცხადება თავისი შემოსავლის, ქონების რაოდენობის შესახებ. 4. საფოსტო

დოკუმენტი, რომელიც ახლავს საზღვარგარეთ გასაგზავნ ფულს ან ფასიან პაკეტს. 5. საბაჟო დოკუმენტი, რომელშიც საზღვარგარეთ მიმავალი პირი აღნიშნავს, თუ რა ძვირფასეულობა მიაქვს თან.

დემაგოგია [ბერძნ. *dēmagogia*]. 1. ცრუ დაპირებით, ფარისევლობით გავლენის მოხდენა პოლიტიკურად შეუგნებელ მასებზე (მათი ნდობის მოსაპოვებლად). 2. საკითხის არამართებული გაშუქება შეგნებულად; ფაქტების დამახინჯება.

დემოკრატია [ბერძნ. *dēmokrtia*]. 1. სახელმწიფო მმართველობის ფორმა, პოლიტიკური წყობილება, რომლის დროსაც უმაღლესი ხელისუფლება ხალხს ეკუთვნის. *ბურჟუაზიული დემოკრატია* – პოლიტიკური წყობილება, რომლის დროსაც პარლამენტარიზმს არის ამოფარებული ბურჟუაზიული დიქტატურა. 2. რაიმე კოლექტივის ხელმძღვანელობა, რომლის დროსაც უზრუნველყოფილია მთელი კოლექტივის ქმედითი მონაწილეობა და გადამწყვეტი გავლენა.

დეპარტამენტი (ფრანგ. *département*) 1. საფრანგეთში: ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეული. 2. ამერიკის შეერთებულ შტატებსა და შვეიცარიაში: სამინისტრო. სახელმწიფო დეპარტამენტი – ამერიკის შეერთებულ შტატებში: საგარეო საქმეთა სამინისტრო. 3. მეფის რუსეთსა და ზოგ ბურჟუაზიულ ქვეყანაში: სამინისტროს, რაიმე უმაღლესი სახელმწიფო ან სასამართლო დაწესებულების განყოფილება; ამჟამინდელ საქართველოში: სამინისტროს, სახელმწიფო ან სასამართლო დაწესებულების განყოფილება, ასევე უმაღლეს სასწავლებლებში: მაგ., „საზოგადოებრივ მეცნიერებათა დეპარტამენტი“; „კომუნიკაციისა და უცხო ენების დეპარტამენტი“ და სხვ.

დე-ფაქტო (ლათ. *de facto*) ფაქტობრივად, სინამდვილეში (საპირისპ. დე-იურე).

დეფექტი (ლათ. *defectus*) ნაკლი, ნაკლოვანება, ზადი, ხარვეზი.

დეფექტოლოგია (ლათ. *defectus* ნაკლი და ბერძნ. *logos* მოძღვრება). მეცნიერება ფსიქიკური ან ფიზიკური ნაკლის მქონე ბავშვთა განვითარების, აღზრდისა და სწავლების შესახებ.

დეფინიცია (ლათ. *definitio*) ცნების ზუსტი განსაზღვრა მისი ყველაზე არსებითი ნიშნის საშუალებით.

დეფისი (რუს. дефис ← ლათ. divisio გაყოფა) პატარა, მოკლე ხაზს ნიშნავს (-), რომელიც იხმარება სიტყვების შესაერთებლად, სიტყვის შემადგენელი ნაწილების გამოსაყოფად, აგრეთვე სიტყვის გადასატანად მომდევნო სტრიქონზე. დეფისი ხშირად ეშლებათ (ერევთ) ტირეში (იხ. ტირე).

დიაგრამა (ბერძნ. diagramma) ნახაზი, გრაფიკული გამოსახულება (სწორკუთხედები, წრე...), რომლითაც თვალსაჩინოდაა წარმოდგენილი რაიმე სიდიდეების შეფარდება.

დიალექტი (← ბერძნ. dialectos) იგივეა, რაც კილო (იხ.)

დიალექტური ლექსიკა ამა თუ იმ ენის რომელიმე კილო-დიალექტის დამახასიათებელი სიტყვაფორმები და ფრაზეოლოგიზმები.

დიალექტური ლექსიკონი არასალიტერატურო, რომელიმე ენის დიალექტისეული (კილოს) ლექსიკური ერთეულების კონა (ანბანთრიგზე გაწყობილი განმარტებებითურთ).

დიალექტური სიტყვა ნებისმიერი არასალიტერატურო ფორმა ან სიტყვა (ფართო გაგებით).

დიალოგი (ბერძნ. dialogos) 1. საუბარი – აზრთა გაცვლა-გაზიარება ორ ან ორზე მეტ პირთა შორის. 2. ლიტერატურული ნაწარმოები ან მისი ნაწილი, რომელიც დაწერილია პირთა შორის საუბრის ან კითხვა-პასუხების ფორმით.

დიტირამბი [ბერძნ. dithyrambos]. 1. ძველ საბერძნეთში: ჰიმნი. საზეიმო-საგუნდო სიმღერა ღვინისა და მზიარულების ღმერთის დიონისეს პატივსაცემად; მოგვიანებით: სახოტბო ლირიკური ლექსი. 2. გადაჭარბებული შექება, დიდება, ზოტბა (იტყვიან: დიტირამბებს უგალობს).

დილეტანტი [ფრანგ. dilettante] პირი, რომელიც მისდევს მეცნიერების ან ხელოვნების რომელიმე დარგს ისე, რომ არა აქვს საფუძვლიანი მომზადება; ზერელე მცოდნე, მოყვარული.

დისერტანტი პირი, რომელიც ემზადება დაიცვას დისერტაცია სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად.

დისერტაცია სამეცნიერო-საკვალიფიკაციო ნაშრომი, რომელსაც დისერტანტი სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარუდგენს დასაცავად სამეცნიერო ხარისხის მიმნიჭებელ სადისერტაციო საბჭოს.

დისკურსი (ლათ. *diskursus* მსჯელობა) გაბმული ტექსტი, ზეპირმეტყველება, დიალოგი, ზეპირი კომინიკაცია.

დისკურსიული განსჯით; თანამიმდევრული მსჯელობა, რომლის დროსაც ყოველი მომდევნო აზრი ლოგიკურად გამომდინარეობს.

დისკუსია რაიმე სადავო საკითხის საჯარო განხილვა, კამათი, პაექრობა.

დისლალია [ბერძნ. *dys* ძნელად და *lalia* წარმოთქმა] ენაწლუნგობა.

დისპუტი (ლათ. *disputo* ემსჯელობ, ეკამათობ) საჯარო კამათი, პაექრობა მეცნიერულ, ლიტერატურულ, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ და სხვა საკითხებზე.

დისციპლინა (ლთ. *Diciplina*) მტკიცედ დადგენილი მოქცევის წესი, რომლის დაცვა სავალდებულოა ამა თუ იმ საზოგადოების (კლასი, კოლექტივი, სკოლა, თემი, ჯგუფი...) ყველა წევრისათვის. აქედან ნაწარმოებია ისეთი სიტყვები, როგორიცაა: დისციპლინური, სადისციპლინო, უდისციპლინო. 2. რაიმე მეცნიერების დამოუკიდებელი დარგი; სასწავლო საგანი. მაგ., ჰუმანიტარული დისციპლინები: აკადემიური წერა, გამოყენებითი სტილისტიკა, ვერბალური კომუნიკაციები და სხვ.

დიფთონგი ანუ ორხმოვანა (ბერძნ. *diphthongos*) ორი განსხვავებული ხმოვნის შეერთებისას ერთ-ერთი ხმოვნის დასუსტებით წარმოქმნილი ერთი მარცვალი, – (ორხმოვანა მაგ., ძმაB); ძველ ქართულ ენაში არსებული დიფთონგი ე. წ. საშუალ ქართულში ქრება – მარტივდება. მაგ., ვახუშტი ბატონიშვილის წიგნს, რომელსაც ავტორმა „აღწერა სამეფოსა საქართველოსა“ უწოდა, ძველქართულით, ანუ დიფთონგური ფორმით იქნებოდა: „აღწერაB სამეფოBსა საქართველოBსაB“. ქართული ენის დიალექტებში (ქართლური, იმერული...) დღეს არსებული ძმაი, დაი... დიფთონგები ან დიფთონგიოდები აღარაა. აქ B-ს (იოტას) ნაცვლად სრული ი ხმოვანია წარმოდგენილი.

დიქცია (ლათ. *diction* წარმოთქმა) უმნიშვნელოვანესი მხარე მეტყველების კულტურისა – მკაფიო, გარკვევით, ნათელი, სხარტი წარმოთქმა სიტყვისა, სიტყვის მარცვლებისა თუ წინადადებისა, წარმოთქმის მანერა (ლაპარაკის, დეკლამაციის დროს).

დოქტორალური (ფრანგ. doctoral <- ლათ.) პედანტურად დამრიგებლური, სამოძღვრი. მაგ., დოქტორალური ტონით ლაპარაკი.

დოქტორანტი 1. ყოფილ საბჭოთა კავშირში მეცნიერი მუშაკი, რომელიც მიმაგრებული იყო სამეცნიერო დაწესებულებებთან სადოქტორო დისერტაციის მოსამზადებლად. 2. თანამედროვე საქართველოში დოქტორანტურაში ჩარიცხული და დოქტორანტურის პროგრამით მსწავლელი პირი, რომელიც სადოქტორო დისერტაციის დასაწერად და დასაცავად ემზადება.

დოქტორანტურა 1. მეცნიერებათა დოქტორების მოსამზადებელი სისტემა: არსებობდა ყოფილი საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ინსტიტუტებთან. 2. სამეცნიერო ხარისხის მაძიებელი პირის სწავლების მესამე საფეხური თანამედროვე საქართველოში ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურაში სწავლის გასრულების შემდეგ.

დოქტორატი დასაღეთ ევროპაში: სადოქტორო ხარისხის მოსაპოვებელი გამოცდები უმაღლეს სასწავლებელში.

დოქტორი (ლათ. doctor მასწავლებელი) 1. ყოფილ საბჭოთა კავშირში: უმაღლესი სამეცნიერო ხარისხი, რომელსაც ანიჭებდნენ სადოქტორო დისერტაციის დაცვის საფუძველზე; ამ ხარისხის მქონე პირი; თანამედროვე მსოფლიოში სამეცნიერო ხარისხის მინიჭების პირობები სხვადასხვანაირია. დღევანდელ საქართველოში გაუქმებულია საკანდიდატო დისერტაციის სამეცნიერო ხარისხის მოპოვება (შენარჩუნებულია უკრაინაში, აზერბაიჯანში...), სამაგიეროდ შემოღებულია ახალი წოდება დოქტორის აკადემიური ხარისხი (დოქტორანტი მხოლოდ ერთ დისერტაციას იცავს). [შენიშვნა: მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხი ჩვენში მიმდინარე საგანმანათლებლო რეფორმამ დოქტორის სამეცნიერო ხარისხს გაატოლა].

დოქტრინა (ლთ. doctrina) მეცნიერული ან ფილოსოფიური თეორია, სისტემა.

დოცენტი (ლათ. docent, docentis ვინც ასწავლის). უმაღლესი სკოლის მასწავლებლის სამეცნიერო წოდებულება და თანამდებობა ყოფილ საბჭოთა კავშირსა და საბჭოურ საქართველოში (პროფესორზე დაბალი და ასისტენტზე მაღალი); ან წოდებულების

მქონე (ამ თანამდებობაზე მყოფი) პირი. [შენიშვნა: დღეს საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში ეს სამეცნიერო-პედაგოგიური წოდება გაუქმებულია].

ეგზისტენციალიზმი [ლათ. exsistentia არსებობა] . მიმართულება თანამედროვე ფილოსოფიაში; მისი ძირითადი თემაა პიროვნების ბედ-იღბალი თანამედროვე სამყაროში, რწმენა და ურწმუნოება, სიცოცხლის აზრის დაკარგვა და შექენა და მისთ.

ეგზოტიკა [ბერძნ. exōtikos უცხო ქვეყნისა, უცხოური] ყველაფერი ის (ბუნება, ყოფა-ცხოვრება, კულტურა და მისთ.), რაც უჩვეულოა ევროპის ქვეყნებისათვის, რაც ევროპელებს ეჩვენებათ უცნაურად, თვალწარმატად.

ეგმა ელექტროგამომთქველი მანქანა. იხ. კომპიუტერი.

ევოლუცია [ლათ. evolutio] 1. რისამე ცვლის, განვითარების პროცესი. 2. (ფილოს.) განვითარების ფორმა – თანდათანობითი რაოდენობრივი ცვლილება, რომელიც ამზადებს თვისებრივ, რევოლუციურ ცვლილებას.

ეფემიზმი (ბერძნ. eu კარგად phemi ვლაპარაკობ) ამა თუ იმ გარემოებაში მიუღებელი უხერხული სიტყვის ან გამოთქმის შეგნებული შეცვლა საყოველთაოდ მიღებული და სასურველი სიტყვით ან გამოთქმით. უხეში სიტყვისა თუ გამოთქმის რბილად, მორიდებულად გამოხატვა. მაგ., ფეხმძიმე („ორსულის“ ნაცვლად), ცდები („ცრუობ, იტყუები“-ს ნაცვლად), თხზავს („ტყუის“ ნაცვლად)...

ეთიკა ფილოსოფიური მოძღვრება მორალის, ზნეობის, როგორც საზოგადოებრივი შეგნების ერთ-ერთი ფორმის შესახებ; რომელიმე კლასის, სათანადო საზოგადოებრივი წრის, პროფესიის წარმომადგენელთა ყოფაქცევის ნორმები, მორალი. აგრეთვე აღმადიანის (პიროვნების) შინაგანი „მე“ ანუ „შინაგანი კოდექსი“.

ეთნონიმი საკუთარი სახელის კერძობითი ფორმა, რომელიც შესატყვისია ერის, ეთნიკური ჯგუფისა თუ სატომო სახელისა.

ეკონომიის პრინციპი ამა თუ იმ ენაში მოქმედი სიტყვათშემოკლების ბუნებრივი პროცესი, როცა რამდენიმე მარცვლიანი სიტყვიდან ერთი ან ორი მარცვალია რჩება. მაგ., წა

<– წადი (წა, შეები ხატაელთა...), მო <– მოდი (მო, დავსხდეთ ტარიელისთვის...) და სხვ.

ელექტორატი ამომრჩეველთა წრე, რომელიც არჩევნებში ხმას აძლევს რომელიმე პარტიას ან კანდიდატს. ზოგადად, ამომრჩეველთა ერთობლიობა.

ელინიზმი ეპოქა, როდესაც ყვაოდა შერეული ბერძნულ-აღმოსავლური კულტურა (324-წლიდან – ძვ. წ. აღ. I საუკუნემდე); ძველი ბერძნული ენიდან ამა თუ იმ ენაში შესული სიტყვა ან გამოთქმა.

ელოკენცია მჭევრმეტყველება. იხ. რიტორიკა.

ემპირია ადამიანის გამოცდილება, გარეშე სამყაროს აღქმა გრძნობის ორგანოს საშუალებით; დაკვირვება ბუნებრივ პირობებში. ემპირიზმი ფილოსოფიური მიმართულება, რომელიც შემეცნების ერთადერთ წყაროდ აღიარებს გამოცდილებას, გრძნობად აღქმას, სათანადოდ ვერ აფასებს არ სრულიად უარყოფს თეორიულ განზოგადებათა და ლოგიკური აზროვნების მნიშვნელობას; პრაქტიკული მოღვაწეობისადმი, ცდისადმი მიდრეკილება.

ენა ნიშანთა სისტემა, რომელსაც აზროვნების იარაღად და ურთიერთობის საშუალებად ხმარობს ესა თუ ის ენობრივი კოლექტივი.

ენაბლუობა ცუდმეტყველების ერთ-ერთი სახეობა.

ენამჭევრობა ორატორობა, ორატორული ხელოვნება; ძველი ქართული მწიგნობრის განმარტებით, ენამჭევრობა „სიტყუამეტნობასა განაქიქებს, ვითარ ენამჭევრობით მიმოცვალებითა სიტყუათაჲთა ჰფარვიდე უმეცრებასა და საცთურეანობასა“.

ენაჩლუნგობა იხ. დისლალია.

ენის გასატეხი ბგერობრივად ძნელად წარმოსათქმელი სიტყვები, ფრაზები, რომლებიც გამოიყენება სავარჯიშოდ, ენის გასამართავად. მაგ., თეთრი თრითინა თეთრ თოვლზე თრთოდა. ან კიდევ:

ერთსა კაცსა ბლისკინელსა

ბლის კალათით ბლის ხიდესა

ბალი გაქვს და გამოაქვს.

ენის სისტემა არის გრამატიკული წყობითა და ლექსიკური შემადგენლობის ერთობლიობა. იგი კონკრეტულად გამოიხატება

ენის ბგერით მხარეში, სიტყვათა ცვალებადობის ფორმულებში, მორფოლოგიურ-სინტაქსური სიტყვათშეხამების წესწყობაში.

ენობრივი კლიშე ენობრივი შტამპი, ერთგვარი სპეციფიკური სიტყვა ან სიტყვაა ჯგუფი, რომლითაც სისტემებში იწყება ფრაზა ან წინადადება. მაგ., „მოუხედავად ამისა“, „ცხადია“, „ღირსსაცნობია“, „აღსანიშნავია“, „რაც [არ] უნდა მოხდეს“ და სხვ.

ენობრივი ნორმა სალიტერატურო ენის მიერ აღიარებული ერთ-ერთი (იშვიათად რამდენიმე) სიტყვაფორმა, რომელიც წარმოადგენს ენობრივი პოლიტიკის კონკრეტულ შედეგს. მეტყველების კულტურა და გამოყენებითი სტილისტიკა ენობრივ ნორმას ემყარება. ნორმად აღიარებულია ის ენობრივი ერთეული, რომელიც სათანადო ვარიაციული ფორმების შესწავლის შემდეგ ოფიციალურად დადგენილია სპეციალისტთა მიერ. მაგ. თითოეული, თითოეული, თვითოეული, თვითეული, თვითოეული. ამ ვარიანტთაგან ნორმაა თითოეული.

ენობრივი პოლიტიკა საზოგადოების განვითარების ამა თუ იმ ეტაპზე სალიტერატურო ენის ნორმალიზაციისათვის წარმართული, მიზანმიმართული ორგანიზებული მუშაობა სახელმწიფოსა და მეცნიერ-სპეციალისტთა მიერ.

ენობრივი ტრადიცია საუკუნეების მანძილზე მწიგნობრობაში არსებული ნორმატიული მოვლენა

ეპიგრაფი (ბერძნ. epigraphē) 1. თხზულების ან მის ცალკეულ თავს წამძღვარებული ციტატა, ფრაზა, რომელიც ერთგვარად კრავს, ახასიათებს ნაწარმოების ძირითად იდეას. 2. ძველ საბერძნეთში *ეპიგრაფი* საფლავის ქვის, ძეგლის წარწერაა, ერქვა.. აქედან: ტერმინი ეპიგრაფიკა ისტორიის დამხმარე დისციპლინა, რომელიც სწავლობს ძველ წარწერებს; იგივეა, რაც წარწერათმცოდნეობა. აქვე აღვნიშნავთ, რომ ეპიგრაფი სამეცნიერო ნაშრომის წასამძღვარებლად ყოველთვის საჭირო არაა. მაგ., საღისერტაციო ნაშრომს, წესისამებრ მას არ ურთავენ.

ეპილოგი ლიტერატურული ნაწარმოების დასკვნითი ნაწილი, სადაც მოკლედ გადმოცემულია მოქმედ პირთა შემდგომი ბედი.

ეპისტოლე წერილი.

ეპისტოლარული მემკვიდრეობა მემუარული მხარე საზოგადო მოღვაწის მემკვიდრეობიდან მიწერ-მოწერილი წერილების სახით. (გამოყენებითი ლინგვისტიკის თვალსაზრისით, უმჯობესია, ითქვას და დაიწეროს: *ეპისტოლური მემკვიდრეობა*).

ეპისტროფი როტპრიკული ხერხი – ერთი და იმავე სიტყვის ან გამოთქმის გაჩეორება.

ეპიტაფია საფლავის ქვის წარწერა.

ეპონიმი პირი, რომლის სახელისაგან წარმოდგება ხალხის, ადგილისა და მისთ. სახელწოდება. მაგ., ევროპე – > ევროპა; ქართლოს –> ქართლი; პაოს –> პაიასტანი და მისთ.

ეპოპეა დიდი მხატვრული ნაწარმოები, რომელშიც საზოგადოებრივი ცხოვრების პროცესი ფართოდ, მრავალმხრივ არის ასახული; რისაზე რთული და მნიშვნელოვანი ისტორია, დიდი მნიშვნელობის ამბები. ასეთად შეიძლება დავასახელოთ მიხეილ შოლოხოვის რომანი „წინარი ღონი“, ლევან გოთუას რომანი „გმირთა ვარამი“ და სხვ.

ეპოსი ლიტერატურის თხრობითი ჟანრი; ხალხური საგმირო სიმღერები, პოემები, თქმულებები.

ერესი რელიგიური მოძღვრება, რომელიც გაბატონებული რელიგიის საეკლესიო დოგმატებს ეწინააღმდეგება; მწვალებლობა; გაბატონებული ან საყოველთაოდ მიღებული შეხედულებისაგან, წესისაგან გადახვევა, განდგომა, ცდომილება.

ერზაცი რისაზე არასრულფასოვანი შემცველი; სუროგატი.

ეროვნული ენა სალიტერატურო ენის დასაყრდენი და ქვაკუთხედი. სალიტერატურო ენის წინარე ფორმა.

ესე თავისუფალი ფორმის ნარკვევი, რომელშიც განხილულია ლიტერატურული, ფილოსოფური, სოციალური და სხვა პრობლემები. ესეს ტექსტი რამდენიმე აბზაცს მოიცავს და ძირითადად წამი ნაწილისაგან შედგება: 1. შესავალი, 2. ძირითადი ნაწილი, 3. დასკვნა (თ. ჯაგოდნიშვილი, ი. ჯაგოდნიშვილი, მ. ვარდიაშვილი). სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ევროპული ენებიდან ჩვენში შემოსული და დამკვიდრებული ესე (ინგლისური და გერმანული essay და ფრანგული essai), რაც „ნარკვევს, ცდას“ ნიშნავს, შეიძლება ზოგადად „თავისუფალ ნარკვევად“ განიმარტოს. იგი მოიცავს, ერთი მხრივ, ლიტერატურული კრიტიკისა და

პუბლიცისტიკის ჟანრს, მეორე მხრივ, სამეცნიერო პრობლემატიკის გადმოცემის თავისუფალ ფორმას, საკვლევ საკითხთა თავისუფალ განხილვას (მ. მეფარიშვილი).

გამოყენებითი ლინგვისტიკის თვალსაზრისით, შეცდომაა: *ეს სე*; *ესე* უ გვერდით გვხვდება ესეი სიტყვაფორმაც.

ესეისტი ესეს ავტორი.

ესეისტიკა ესეისტური რაკურსით შექმნილ თხზულებათა მხატვრულ-მეცნიერული და სტილური ერთობა.

ეფებოფობია // ეფებიფობია თინეიჯერების შიში.

ექსპრესიონიზმი მიმართულება ბურჟუაზიულ ხელოვნებასა და ლიტერატურაში, რომელიც XX ს. I ნახევარში წარმოიქმნა, მისი მიმდევრები თავიანთ ძირითად ამოცანად მხატვრის შინაგან სამყაროს, მისი სუბიექტური შემოქმედებითი განცდების ასახვას აცხადებდნენ.

ექსპრომტი სახელდახელოდ შეთხზული ლექსი; მოუმზადებლად წარმოთქმული სიტყვა; მოუმზადებლად, სახელდახელოდ.

ექსპრომტის ვირუოზები ქართველი პოეტები არიან... მაგ., ერთ-ერთ სალხინო სუფრაზე შეხვედრილ მსახიობისთვის, ელდინო საღარაძისთვის პირისპირ მჯდომ ხუტა ბერულავას ქართული ლექსის მხატვრულად წაკითხვის დიდი ოსტატისათვის მოულოდნელად ასეთი „ლექსპრომტი“ უთქვამს: *ელდინო, ელდინო...*

შენ ჩემი გულის

ჯალალ-ელ-დინო!“

ექსტერნი მოსწავლე, რომელიც ექსტერნად, ექსტერნის წესით სწავლობს (სასწავლებელში არ ირიცხება და ისე აბარებს გამოცდებს).

ვალიდურობის ჩვენება რაიმე შედეგის ჯანსაღად წარმოდგენა. მაგ., ექსპერიმენტულ გამოკვლევაში მონაცემების სანდოობასა და ვალიდურობ ჩვენებას დიდი მნიშვნელობა აქვს.

ვერბალური სიტყვიერი, ზეპირი; ხელმოუწერელი, რომელიც ზეპირ განცხადებას უტოლდება.

ვერბალური და არავერბალური კომუნიკაცია ვერბალური კომუნიკაცია გულისხმობს სიტყვების საშუალებით ინფორმაციის გადაცემას. არავერბალური კომუნიკაცია (პოზა, მიმიკა,

ეესტიკულაცია, პაუზები, ხმის ინტონაცია და სიმაღლის ცვლილება, სქემა, დიაგრამა, სხვადასხვა შრიფტი...) კი მოიცავს მოსაუბრის დამოკიდებულებას, რომელიც თან ახლავს და ავსებს სიტყვიერ ინფორმაციას. არავერბალური სიგნალები მიგვითითებენ იმაზე, თუ როგორ უნდა მოხდეს სიტყვების მნიშვნელობათა შეცნობა. ეფექტური კომუნიკაციისას უნდვიდი უნდა იგებდეს არა მხოლოდ ტექსტის უშუალო (პირდაპირ) შინაარსს, არამედ ქვეტექსტსაც, რემარკასაც, ანუ იასაც, თუ რას გულისხმობს მოსაუბრე თქმის მომენტში. კომუნიკაციური უნარ-ჩვევებია: მოსმენა, ლაპარაკი, კითხვა, წერა, არავერბალური კომუნიკაცია, ინფორმაციის გარდაქმნა-ტრანსფორმაცია (სმენითი, წერილობითი და გრაფიკული ინფორმაციის ერთი ფორმიდან მეორეში გადატანა), სპეციალური ენების ცოდნა (სხვადასხვა სამეცნიერო დისციპლინის ენობრივი ნიუანსებისა და სიმბლოების მარჯვედ მოხმარება-გამოყენება). იხ. კომუნიკაცია.

ვერლიბრი ლექსის ერთ-ერთი სახეობა, უპირატესად აგებულია ინტონაციურ-სინტაქსურ საფუძველზე და ყურადღებას არ აქცევს ტაქტში მარცვლების რაოდენობას და მახვილს (თავისუფალი ლექსი). იხ. თეთრი ლექსი.

ეულგარიზმი უხეში სიტყვა, გამოთქმა ან გამონათქვამი, რომლის ხმარება სალიტერატურო ენაში რეკომენდებული არ არის.

ზანდუკი ძველი ქართული სახელწოდებაა *სარჩვეისა*, თუმცა ზოგი თანამედროვე ქართული ჟურნალი ამ ტერმინს ახლაც იყენებს: მაგ... ქართული ქრისტიანული ჟურნალი „კრიალოსანი“ (იხ. თუნდაც №7(41), თბ., 2008. იხ. სარჩევი.

ზანური მეგრულისა და ჭანურის (ლაზურის) საერთო წინაპარი ენა. ტერმინის შემოღება და დამკვიდრება ეკუთვნის აკად. არნ. ჩიქობავას. შდრ. სვან. მჭზან = „მეგრული“.

ზეპირი მეტყველება მეტყველების კულტურის ერთ-ერთი ძირითადი შემადგენელი ნაწილი წერითს მეტყველებასთან ერთად..

ზეწოდება გვარსახელის ფუნქციით ნახმარი პიროვნების ვინაობა-წარმომავლობის აღმნიშვნელი სიტყვათფორმა: მაგ., დავით აღმაშენებელი, ვახტანგ გორგასალ, იაკობ ხუცესი, გრიგოლ ხანცთუღი...

ზნეობა იხ. ეთიკა.

თათბირი შეკრება რაიმე საკითხის გადაჭრის მიზნით. იხ. სიმპოზიუმი, კონსილიუმი.

თანხმოვანი იგივეა, რაც კონსონანტი (იხ.)

თეზაურუსი ამა თუ იმ ენის ლექსიკის სრული მარაგი; მისი სიტყვების ამომწურავი ლექსიკონი.

თეზა იხ. თეზისი.

თეზისი (ბერძნ. thesis) 1. ლოგიკაში დებულება, რომლის ჭეშმარიტება უნდა დამტკიცდეს 2. პეგელის იდეალისტურ ფილოსოფიაში; განვითარების პროცესის პირველი საფეხური. 3. თეზისები — მოხსენების, ლექციის და მისთ. მოკლედ ჩამოყალიბებული ძირითადი დებულებანი.

თეთრი ლექსი რიტმის მქონე, მაგრამ ურითმო ლექსის ერთ-ერთი ნაირსახეობა.

თეიზმი რელიგიური მოძღვრება, რომელიც აღიარებს, რომ არსებობს განსაკუთრებული გონიერი პიროვნება — ღმერთი, რომელმაც შექმნა ქვეყანა (სამყარო) და განაგებს მას.

თემა საგანი, საკითხი, რომელსაც თხრობა ეხება, ასევე გამოკვლევა, საუბარი და მისთ. მუსიკალური ნაწარმოების ან მისი ნაწილის ძირითადი მოტივი.

თეორიული სტილისტიკა შეისწავლის სტილური ნიშნების დადგენას, სპეციალური ტერმინების შერჩევას, ახსნა-განმარტების მიცემას და მათ დასაბუთებას.

თინეიჯერი ახალგაზრდა, რომელსაც 20 წელი არ შესრულებია.

თინეიჯერიზაცია ახალგაზრდული ასაკის მქონე პირთა უმეტესობის გაბატონება-მომრავლება სახელმწიფო სტრუქტურებსა და სასწავლო-საზოგადოებრივ დაწესებულებებში.

თლიფინა ის, ვინც თლიფინებს, ერთი თანხმონის ნაცვლად მეორე თანხმონს (თ-ს) ამბობს [ტერმინი დიალექტურია, კერძოდ, იმერულში].

თლიფინა მეტყველება ცუდმეტყველების ერთ-ერთი სახეობა.

თლიფინი იხ. თლიფინა.

თურქული თურქულ ენათა ოჯახში შემავალი ენებია: თურქული, აზერბაიჯანული, თურქმენული, უზბეკური, ყირგიზული, ჩუვაშური...

იბერიული 1. ქართული, 2. იგივეა, რაც ქართველური (იხ.) 3. კავკასიური...

იბერიულ-კავკასიური ენა კავკასიაში არსებული ერთ-ერთი კავკასიური ენა, გარდა აზერბაიჯანულის, სომხურისა და ოსური ენებისა.

იდეა ცნება, წარმოდგენა, რომელიც ასახავს სინამდვილეს ადამიანის ცნობიერებაში და გამოხატავს ადამიანის დამოკიდებულებას გარე სამყაროსადმი; მსოფლმხედველობის ძირითადი, არსებითი პრინციპი; აზრი, ჩანაფიქრი; რისამე მთავარი აზრი. *იდეა ფიქსი* – შეცდომაა: უნდა ითქვას „იდე ფიქსი“.

იდეალი ადამიანის მისწრაფებათა და მოღვაწეობის საბოლოო მიზანი; რისამე სრულყოფის განსაზიერება. სხვაგვარად: *სწრაფვა სრულყოფისაკენ*.

იდეალიზმი მიმართულება ფილოსოფიაში, რომლის მიხედვით იდეა, ცნობიერება, სული არის პირველადი, ხოლო მატერია, ბუნება, ყოფიერება – მეორეული.

იდენტიფიკაცია გაიგივება, გათანაბრება.

იდენტობა მსგავსება, თანადამთხვევა, იგივეობა.

იდენტური მსგავსი, ერთნაირი, ანალოგიური.

იდილია მცირე პოეტური ნაწარმოები, რომელშიც ასახულია სოფლის მცხოვრებთა, მწყემსთა, მიწათმოქმედთა... უშფოთველი ცხოვრება ბუნების წიაღში; მყუდრო, უშფოთველი, აუმღვრეველი ცხოვრება.

იდიომი (ბერძნ. idioma) შესიტყვების ფორმისა და ექსპრესიული ფუნქციის მქონე სემანტიკურად დაუშლელი ერთეული, რომლის მნიშვნელობა არ უდრის კომპონენტების მნიშვნელობათა ჯამს; მაგ., „ყურს უგდებს“, „ბოლოს მოუღებს“ და მისთ.

იდიომატური გამოთქმა იგივეა, რაც იდიომი.

იდიომატური შესიტყვებები იგივეა, რაც იდიომები.

იზოგრაფი ხელსაწყო-დანადგარი, რითაც ნაწერს, ხელნაწერს, ხატს... იღებენ.

იზოგრაფია ვისიმე ნაწერის, ხელნაწერის ზუსტი გადაღება; ხატების მხატვრობა; ხატწერა.

იმეილი ელექტრონული ფოსტა ინტერნეტში.

იმიჯი რომელიმე პირის, მოვლენის, საწარმოს, საქონლის, საგნის მიზანმიმართულად ჩამოყალიბებული სახე, რომელიც მოწოდებულია რეკლამის, პოპულარობის მიზნით ვინმეზე მოახდინოს ემოციურ-ფსიქოლოგიური ზეგავლენა.

იმიჯმეიკერი რომელიმე პირის ან ორგანიზაციის იმიჯის შემქმნელი პროფესიონალი.

იმპერია მონარქიული სახელმწიფო, რომელსაც სათავეში იმპერატორი უდგას; მსხვილი იმპერიალისტური კოლონიური სახელმწიფო.

ინდექსი (ლათ. index) 1. რაიმეს ჩამოთვლა, სია 2. (მათემ.) რიცხვითი ან ასოითი მაჩვენებელი, რომელიც ასოს ეწერება ჩვეულებრივ ქვევით. მაგ., X_1, X_2, A_3, A_n და მისთ. 3. (ეკონ.) ციფრობრივი მაჩვენებელი, რომელიც პროცენტებით გამოხატავს რაიმე ეკონომიკური მოვლენის თანამიმდევრულ ცვალებდობას. მაგ., ფასების ინდექსი, ხელფასის ინდექსი. 4. საბიბლიოთეკო კლასიფიკაციაში: პირობითი (ასოითი ან ციფრობრივი) აღნიშვნა, რომელიც მიკუთვნებული აქვს წიგნების ამა თუ იმ განყოფილებას. საფოსტო ინდექსი – ციფრობრივი (ან ასოთ-ციფრობრივი) პირობითი ნიშანი, რომელიც მიკუთვნებული აქვს ამა თუ იმ ტერიტორიულ ერთეულს (რესპუბლიკას, ქალაქს, რაიონს...). 5. ჰუმანიტარული მეცნიერების დარგებში, მაგ., ფილოლოგიურ ლიტერატურაში, ინდექსაცია შეიძლება მოვახდინოთ ტოპონიმების, გვარსახელების, ზმნისა და სახელური ფუძეების, სიტყვაფორმების მიხედვით. ამის მიხედვით გვაქვს მაგ., „ვეფხისტყაოსნის“ სიმფონია ანუ ფუძეთა და სიტყვა-ფორმათა ინდექსი“ და სხვ.

ინდექსატორი ინდექსის შემდგენელი პირი.

ინდექსაცია ინდექსების, პირობითი ნიშნების ერთობლიობა.

ინდოევროპული ენები ევროპაში გავრცელებულ ენათა უმეტესობა თავისი ქვეჯგუფებით (ბერძნული, ლათინური, რომანული ენები [ფრანგული, იტალიური, პორტუგალიური, ესპანური, რუმინული, კატალონიური...], გერმანიკული ჯგუფი [გერმანული, ინგლისური, დანიური, პოლანდიური...], სლავური [რუსული, ბელორუსული, უკრაინული, ბულგარული, ჩეხური, სლოვაკური, სლოვენური, მაკედონური, ხორვატული, სერბული...]) აგრეთვე აზიაში გავრცელებული ენები (ინდური, ირანული, ოსური, სომხური...).

ინდოგერმანული ენები იხ. ინდოევროპული ენები.

ინდულგენცია ცოდვების მიტევების სიგელი, რომელსაც კათოლიკური ეკლესია რომის პაპის სახელით იძლევა განსაკუთრებული დამსახურებისათვის, უფრო ხშირად კი ჰყიდის.

ინდუქცია აზროვნების მეთოდი, კერძო ფაქტებიდან, ცალკეული დებულებებიდან ზოგადი დასკვნის გამოტანა; ასევე რაიმე გამტარში ელექტრონული დენის აღძვრა.

ინტელექტუალური სტილი იხ. ინტელექტუალურ-მწიგნობრული სტილი.

ინტელექტუალურ-მწიგნობრული სტილი სტილის სახეობა, რომელშიც მოჭარბებულად გვხვდება განსჯა-მედიტაცია, წინადადების ლელარჭნილი აღნაგობა, არქაული ლექსიკური ერთეულები და ხელოვნური, პოეტური ლიცენციის ნაირგვარი სიტყვათფორმები.

ინტერვიუ არის სათანადო ინფორმაციის მოპოვება, დიალოგური პრინციპით, ერთი პირისა მეორესთან. ინტერვიუ შეიძლება იყოს სტრუქტურირებული ან არასტრუქტურირებული. სტრუქტურირებულია ინტერვიუ, რომელიც ეფუძნება წინასწარ მომზადებულ შეკითხვებს, ხოლო არასტრუქტურირებული ინტერვიუს დროს შეკითხვები ჩნდება და დაისმის სიტუაციიდან გამომდინარე საუბრის პროცესში. შეკითხვები შეიძლება დაისვას რაიმე საკითხის, პრობლემის ან სიტუაციის ირგვლივ. ასეთი შეკითხვების დასმა მიზნად ისახავს არსებული პრობლემის ახსნა-წარმოჩენას, სიღმისეულ წვდომას...

ინტერპრეტაცია რისამე აზრის ახსნა-განმარტება; რაიმე მხატვრული ან მუსიკალური ნაწარმოების როლის თავისებური შემოქმედებითი შესრულება.

ინტონაცია (<-ლათ. intono -დან ხმამაღლა წარმოვთქვამ) მეტყველების რიტმიკულ-მელოდიკური წყობა, რომელიც დამოკიდებულია ტონის აწევ-დაწევაზე; ხმის სახეცვალება სიმაღლის მიხედვით.

ინფორმაცია შეტყობინება, ცნობები ვისიმე მოღვაწეობის, რაიმე მდგომარეობის, მოვლენის და სხვ. მისთ. შესახებ.

ირაციონალიზმი იდეალისტური ფილოსოფიის მიმართულება, რომლის მიხედვითაც სინამდვილის ყველა მოვლენის საფუძველია

რაღაც ირაციონალური საწყისი და ამიტომ შეუძლებელია ობიექტური სინამდვილის შემეცნება (კანონზომიერებას მოკლებული, ამიტომ გონებისათვის მოუწვდომელი, ლოგიკის ცნებებით აუხსნელი).

ირონია ფარული, ოდნავ შესაძჩნევი დაცინვა.

ირონიულობა იგივეა, რაც ირონია.

იუნესკო გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საპეციალიზებული დაწესებულება, არსებობს 1946 წლიდან. მისი შტაბბინა განთავსებულია პარიზში.

კაბინეტი (ფრანგ. cabine) 1. სამუშაოდ, სამეცადინოდ განკუთვნილი ოთახი (ბინაში); პასუხისმგებელი სამუშაო პირის სამუშაო ოთახი (დაწესებულებაში). 2. სპეციალური დანიშნულების ოთახი (ან ოთახები) სათანადო მოწყობილობით (სამეცნიერო-კვლევით ინსტიტუტში, სასწავლებელში, პოლიკლინიკასა და მისთ.). 3. ზოგიერთ ქვეყანაში (მსთ შორის ახლანდელ საქართველოში) მთავრობის წევრთა, მინისტრთა ერთობლიობა; მთავრობა. [შენიშვნა: საქართველოში მომდინარე ამჟამინდელმა საგანმანათლებლო რეფორმამ მასობრივად გააუქმა საუნივერსიტეტო „კაბინეტური სისტემა“].

კავკასიური ენა კავკასიურ ენათა ოჯახისეული ერთ-ერთი, გარდა აზერბაიჯანულის, ოსურისა და სომხურისა.

კავკასიური ენები ზოგი მეცნიერის აზრით, გენეზისით ერთი წინაპარი ენისაგან მომდინარე მონათესავე ენები, რომლებიც სპეციალურ ლიტერატურაში ცნობილია იბერიულ-კავკასიური ენების ოჯახის სახელწოდებითაც.

კათარზისი (კათარსისი) ძველ ბერძნულ ფილოსოფიაში: ესთეტიკური განცდა, „სულის განწმენდა“; ფროიდიზმში: ფსიქოთერაპიის ერთ-ერთი მეთოდი; სულიერი განწმენდა.

კათედრა (ბერძნ. kathedra სკამი, სავარძელი). 1. ამაღლებული ადგილი (სპეციალური სადგამი), საიდანაც კითხულობენ ლექციას, მოხსენებას და სხვ. 2. ყოფილი საბჭოთა კავშირის უმაღლეს სასწავლებლებში: ერთი ან ერთმანეთთან მჭიდროდ დაკავშირებული რამდენიმე სამეცნიერო დისციპლინის პროფესორ-მასწავლებელთა, მეცნიერ მუშაკთა გაერთიანება. 3. ძველ საბერძნეთსა და რომში: ადგილი, საიდანაც ფილოსოფოსები და

როტორები სიტყვას წარმოთქვამდნენ. 4. (ეკლ.) ეპარქიის გამგის (ეპისკოპოსის) თანამდებოდა. [შენიშვნა: საქართველოში მიმდინარე ამ ჟამინდელმა საგანმანათლებლო რეფორმამ უმაღლეს სასწავლებლებში კათედრები გააუქმა].

კაინოლოფობია // კაინოფობია სიახლის შიში.

კალამგირი კალმის ბოროტად მომხმარებელი მწერალი ან ჟურნალისტი. იგივეა, რაც დაქირავებული (მოსყიდული), რუსულად: „კალმის ავაზაკი“ «разбойник пера». იხ. კრიტიკანი.

კალიგრაფია [ბერძნ. kalligraphia ← kalos ლამაზი და graphō ვწერ] ლამაზად და მკაფიოდ წერის ხელოვნება.

კალკი (ფრანგ. calque გამჭვირვალე ქსოვილზე ან ქაღალდზე ასლის გადაღება) სიტყვა ან გამოთქმა, რომელიც აგებულია სხვა ენის სიტყვის ან გამოთქმის მიხედვით; უცხოური სიტყვის მორფოლოგიური მოდელის მიხედვით ენის მიერ საკუთარი ფორმალური მასალიდან ახალი სიტყვების შექმნა-ჩამოყალიბება: „რაშია საქმე“? = რუს. „В чём дело“.

კალკირება ზედმიწევნით გადმოთარგმნა სიტყვისა ან ფრაზისა. იხ. კალკი.

კალკირებული გამოთქმა იგივეა, რაც კალკირება მაგ., „ეს წესი არ მუშაობს“ = რუს: «не работает»

კანდიდატი (ლათ. candidatus ვისაც თეთრი ტანისამოსი აცვია (ძველ რომში სახელმწიფო თანამდებობის მაძიებელი იცვამდა თეთრ ტოგას) – პირი, რომელიც დასახელებულია, ნავარაუდევია რაიმე თანამდებობაზე ასარჩევად, დასანიშნად, სადმე მისაღებად და სხვ. მეცნიერებათა კანდიდატი – ყოფილ საბჭოთა კავშირში: პირველი სამეცნიერო ხარისხი, რომელიც ენიჭებოდათ მეცნიერების ამა თუ იმ დარგში დისერტაციის საჯარო დაცვის საფუძველზე). დღეს თანამედროვე საგანმანათლებლო რეფორმის მიხედვით ეს სამეცნიერო წოდება გაუქმელია (საკანდიდატო ხარისხი სადოქტოროსთან იქნა გატოლებული).

კანცელარია (ლათ. cancellaria). დაწესებულების განყოფილება, რომელიც განაგებს საქმის წარმოებას (საქმიანი ქაღალდების შედგენა და სხვ.).

კანცელარიზმი 1. საქმის გაძლოა კანცელარიულად მხოლოდ მიწერ-მოწერით, ფორმალურად. 2. სიტყვა ან გამოთქმა, რომელიც

დამახასიათებელია საქმიანი ქალღმრთლისათვის,
დოკუმენტებისათვის. მაგ., „მესაჭიროება მკურნალობა“;
„გვესაჭიროება განყიდველი“ და მისთ.

კანცელარიული სტილი სტილის ერთ-ერთი სახეობა გამოყენებით
სტილისტიკაში. იგივეა, რაც კანცელარიზმი.

კანცლერი (გერმ. Kanzler) 1. ზოგ სახელმწიფოში: წოდებულება,
რომელსაც აკუთვნებენ უმაღლესი თანამდებობის პირებს; ამ
წოდებულების მქონე პირი. 2. გერმანიაში 1871 წლიდან 1945
წლამდე (დასავლეთ გერმანიაში დღემდე); პრემიერ მინისტრი.
ამჟამად ბერლინის კედლის დანგრევის შემთხვევაში გერმანიაში;
ბაზინის კანცლერი ინგლისში: ფინანსთა მინისტრი. 3. ძველ
რუსეთში პეტრე პირველის რანგთა ტაბელით): უმაღლესი
სამოქალაქო ჩინი; შეესაბამებოდა სამხედრო ჩინთა ტაბელის
გენერალ-ფელდმარშალს. საქართველოში მიმდინარე
საგანმანათლებლო რეფორმატორთა მიერ არის ცდა ამ ტერმინის
ქართული განათლების სისტემაში დამკვიდრებისა.

კატალოგი რაიმე საგნების (წიგნის, ხელნაწერების, სურათების.
სამუზეუმო ექსპონატების) სია, რომელიც შედგენილია სათანადო
წესით.

კატალოგიზაცია კატალოგის წესრიგში მოყვანა, სისტემური სახის
მიცემა.

კამათი მსჯელობის ერთ-ერთი სახეობა, საიდანაც უმეტესად
შეჯერებული და სასურველი აზრი (შედეგი) მიიღება.

კვლევა საკვლევაძიებო სამუშაოს ჩატარება რაიმე პრობლემის
ირგვლივ სათანადო მეთოდების გამოყენებით, სპეციალური
ლიტერატურისა და წყაროების მოშველიებით. სხვა სიტყვებით:
კვლევა არის აქტიური, შრომატევადი, სისტემატური შესწავლის
პროცესი, რომელიც მიზნად ისახავს რაიმე იდეის მხარდაჭერისა
და უარყოფისათვის აუცილებელი ფაქტების დადგენას, ახსნას და
ამის საფუძველზე დასკვნების გამოტანას. ტერმინი კვლევა
გამოიყენება აგრეთვე მეცნიერული მეთოდის აღსანიშნავად,
რომელიც გულისხმობს რაიმე საკითხის შესწავლას. კვლევა
მოიცავს ხუთ ტაქს: 1. მიზნის განსაზღვრა და ჰიპოთეზის
ჩამოყალიბება; 2. დაგეგმვა; 3. მონაცემების შეგროვება და

ოერგანიზება; 4. შედეგების ახსნა; 5. საბოლოო დასკვნების გამოტანა.

კვლევითი ნაშრომი იგივეა, რაც სამეცნიერო ნაშრომი.

კიბერფობია კომპიუტერების შიში.

კიღობანი. იხ. სარჩევი.

კილო იგივეა, რაც დიალექტი. კუთხური მეტყველების თავისებურებათა ერთობლიობა. საერთო-სახალხო ენის მსხვილი განშტოება, რომელიც თავისებურებების გამო წარმოადგენს მოსახლეობის ამა თუ იმ ნაწილისთვის ურთიერთობის საშუალებას განსაზღვრულ ტერიტორიაზე (მაგ., ქართული ენის დასავლური კილოებია: იმერული, გურული, აჭარული, რაჭული)

კილოკავი ამა თუ იმ ენის რომელიმე კილოზე (დიალექტზე) უფრო მცირე ენობრივი ერთეული [მაგ., იმერული კილოს (დიალექტის) კილოკავებია: ზემოიმერული და ქვემოიმერული; ზოგი მკვლევარი (ა. შანიძე, ვ. ფანჩიძე, შ. ძიძიგური, ბ. ცხადაძე) გამოყოფს შუაიმერულსაც].

კილოური ინტონაცია რომელიმე კილოსთვის (დიალექტისთვის) დამახასიათებელი სიტყვის ან ფრაზის არასალიტერატურო წარმოთქმა.

კლაკიორ(ებ)ი (ფრანგ. claqueur) ბურჟუაზიულ თეატრში: დაქირავებულნი, რომლებმაც ტაშის კვრით, ყვირილით, სტვენით უნდა შექმნან შთაბეჭდილება სპექტაკლის თუ მსახიობის წარმატებისა (ანდა, პიქით, ჩაფლავებისა). შდრ. კალამგირი (იხ.). კლასერი (ფრანგ. classeur საქალაქო). საკოლექციო მარკების ჩამწყობი ალბომში.

კლასიკა ლიტერატურისა და ხელოვნების კლასიკურ, სანიმუშო ნაწარმოებთა ერთობლიობა.

კლასიფიკატორი 1. რაიმე კლასიფიკაციაზე მომუშავე პირი; რაიმეს მომწესრიგებელი.

კლასიფიკაცია და კლასიფიკირება (ლათ. classis თანრიგი და facio ვაკეთებ) საგნების, მოვლენების, ცნებების...) დაყოფა გამსწავლებულ ნიშან-თვისებათა მიხედვით კლასებად, ჯგუფებად, თანრიგებად.

კლასტერი იდეების ურთიერთდამაკავშირებელი სპეციალური გრაფიკი, რომელიც ადგენს და ათვალსაჩინოებს იდეათა ჯაჭვურ

სიახლოვეს. არსებობს ამ ტერმინის სხვაგვარი განმარტება: *კლასტერი* – საერთო საკითხებზე მომუშავე მასწავლებლის ან სკოლების არაფორმალური 4-5 წევრიანი დაჯგუფება.

კლიშე (ფრანგ. cliché) სურათის, ნახატის, ნახაზისა და მისთ. პირი, რომელიც რელიეფურადაა გამოყვანილი ლითონის ზის ან სხვა მასალის ფირფიტაზე (იყენებენ დასაბეჭდად).

კოარტიკულაცია (ლათ. coarticulatio თანაარტიკულაცია) წარმოთქმის პროცესში ხდება მთლიანი სიტყვის არტიკულაცია (მეტყველების ორგანოების მოძრაობა და პოზიცია) და კოარტიკულაცია, რომელიც ხორციელდება (მეტნაკლები სიზუსტით) საწარმოთქმო ინერვაციით.

კოდი პირობითი ნიშნებისა და სიგნალების სისტემა. გამოიყენება რადიოთი, ტელეფონითა და ტელეგრაფით ცნობების გადასაცემად.

კოლიზია საპირისპირო შეხედულებათა მისწრაფება, ინტერესთა შეჯახება; ცხოვრებისეული კონფლიქტებისა და ბრძოლის ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში.

კოლეგა (ლათ. collega) ამხანაგი სამსახურის, პროფესიის, თამამდებობის მიხედვით; ამხანაგი სწავლაში (უმაღლეს სასწავლებელში).

კოლეგია (ლათ. collegium) 1. თანამდებობის პირთა ჯგუფი, რომლებიც ქმნიან ადმინისტრაციულ, სათათბირო ან განმკარგულებელ ორგანოს. მაგ., სარედაქციო კოლეგია. სამინისტროს კოლეგია. 2. ზოგი პროფესიის პირთა გაერთიანება. მაგ., ადვოკატთა კოლეგია...

კოლოკვიუმი (ლათ. colloquium გასაუბრება) 1. გამოცდის ერთგვარი სახეობა, უფრო ზუსტად, წინასაგამოცდო გასაუბრება-შემოწმება მასწავლებლისა სტუდენტებთან. 2. კრება, სადაც ისმენენ და განიხილავენ სამეცნიერო მოხსენებებს.

კოლხური ენა იგივე ზანური ანუ მეგრულ-ჭანური (ერთ-ერთი ქართველური ენა).

კომენტარი (ლათ. kommentarius შენიშვნა, განმარტება) ტექსტის სტრუქტურის ერთ-ერთი ელემენტი. იგი დაერთვის სამეცნიერო-საცნობარო აპარატს, უმთავრესად ბოლოში, ტექსტის გამომცემლის მიერ.

კომიქსი მომცრო წიგნი, რომელიც შეიცავს ნახატების სერიას მოკლე წარწერებით, საიდანაც გაბმული თხრობა გამოდის.

კომპეტენცია (ლათ. competere შესატყვისობა). რაიმე ორგანოს ან თანამდებობის პირის უფლებამოსილებათა წრე; საკითხთა წრე, რომლებშიც ვინმე სათანადოდაა გარკვეული.

კომპიუტერი (ინგლ. computer) ელექტროგამომთვლელი (// ელექტრონული გამომთვლელი მანქანა).

კომპოზიტი რთულფუძიანი (შედგენილობით ერთზე მეტი) სიტყვა. მაგ., ცოლ-ქმარი, თავ-პირი.

კომპოზიცია თხზვა ანუ ფუძეთშეერთება (ლათ. composition შედგენა). ახალი სიტყვის წარმოება უაფიქსოდ: ავსული, ავგიორგი, თავფეხი, თავდიდი და მისთ.

კომუნიკაცია (ლათ. communicatio <- communico) ქცევა, დაკავშირება; ენის საშუალებით აზრების გადაცემა. სხვაგვარად, უფრო ვრცელი განმარტებით, კომუნიკაცია წარმოადგენს ადამიანებს შორის კერბალური (სიტყვიერი) და არაკერბალური სიმბოლოების საშუალებით აზრების, გრძნობების, დამოკიდებულებების და იდეების ურთიერთგაცვლას.

კონიექტურა ტექსტის დამახინჯებული ადგილის აღდგენა ან ისეთი ტექსტის გაშიფრვა, რომელიც არ იკითხება.

კონკორდასი იგივეა, რაც სიმფონია მნიშვნ. 3 (იხ.).

კონიუნქტურა შექმნილი ვითარება, მდგომარეობა.

Council of Scientific Editors ნაშრომის დაფორმატებისა და გაფორმების სტილის ერთ-ერთი სახეობა აშშ-ში. ძირითადად გამოიყენება ზუსტ მეცნიერებებში, აგრეთვე ბიოლოგიაში.

კონსილიუმი (ლათ. consilium) ექიმების მოთათბირება მძიმე ან არაცხადი დაავადების გამოსარკვევად და კურნალობის ზერხების დასადგენად; იხმარება ზოგადად *თათბირის* მნიშვნელობით.

კონსონანტი (ლათ. consonans, consonantis) იგივეა, რაც თანხმოვანი ბგერა (ბ, ფ, პ, დ, თ, ტ, გ, ქ, კ და მისთ.).

კონსპექტი (ლათ. conspectus მიმოხილვა) მოლკე ჩანაწერი, მოკლედ გადმოცემული შინაარსი (რაიმე თხზულების, ლექციის, მოხსენების, ამბის...). ამგვარად, კონტექსტი რაიმეს მოკლედ მიმოხილვაა წერილობითი სახით.

კონსტრუირება რაიმეს (გეგმა, პროექტი, იდეა...) აგება-აგებულება, ნაწილთა სისტემური, თანხმირი ურთიერთგანლაგება.

კონტექსტი (ლათ. contextus შეერთება, მჭიდრო კავშირი) წერილობითი ტექსტის შინაარსობლივად დასრულებული ნაწყვეტი, რომელიც საშუალებას იძლევა განისაზღვროს მასში შემავალი ცალკეული სიტყვის ან ფრაზის მნიშვნელობა.

კონტექსტუალიზაცია სათანადო საანალიზო სტატიებისა და მათში წარმოდგენილი ძირითადი იდეების საზოგადოებრივი ცხოვრების გრილში ან ამა თუ იმ მეცნიერული კუთხით განხილვა.

კონტრარგუმენტი ამა თუ იმ არგუმენტის საწინააღმდეგო, რომელსაც ესეს დაწერისას ყოველმხრივ გაბათილება სჭირდება (დასაბუთებული უკუგდება).

კონცეპტი ცნება, მენტალური კატეგორია, რომელიც გამოიყენება მოვლენების, ობიექტების, სიტუაციებისა და ადამიანთა კლასიფიკაციისათვის იმის შესაბამისად, რაც აღიქმება ზოგად თვისებად; აზროვნების ფორმა ან აზრი, რომელიც საგნებსა და მათ შორის კავშირებს ასახავს განზოგადებული ფორმით ზოგადი და სპეციფიკური ნიშნების ფიქსაციის მეშვეობით.

კონცეპტუალური (ლათ. conceptus ცნება) საგნის აზრობრივი მნიშვნელობა, ცნების შინაარსი, ცნებითი.

კორელატი ტერმინი იხმარება ფილოსოფიასა და საენათმეცნიერო ლიტერატურაში. შეფარდებითი, თანაფარდი ცნება.

კორელაცია (ლათ. correlatio) ურთიერთდამოკიდებულება, შეფარდება.

კორექცია (ლათ. corretio) 1. შესწორება, გასწორება, 2. წარმოთქმის არასწორი ჩვევების შეცვლა სწორი სამეტყველო ჩვევებით.

კორექტორი ტექსტის გამსწორებელი.

კორექტურა აწყობილ ტექსტში შემჩნეული შეცდომების გასწორება. აქედან: კორექტურული შეცდომა.

კრედიტი (ევროპული საკრედიტო სისტემა ECTS) კრედიტი არის ერთეული, რომელიც ასახავს სტუდენტის მიერ საგნის ასათვისებლად შესასრულებელი სამუშაოს მოცულობას, გამოხატულს დროის ერთეულში. ECTS ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპული საკრედიტო სისტემა (შემდგომში -

ევროპული საკრედიტო სისტემა) სტუდენტზე ორიენტირებული სისტემაა. მისი დანიშნულებაა აკადემიური დატვირთვის ასახვა, რომელიც სტუდენტს ესაჭიროება სასწავლო პროგრამის მიზნების მისაღწევად.

სტუდენტის საქმიანობა (სტუდენტის დატვირთვა) მოიცავს: ა) ლექციებზე, სემინარებზე, პრაქტიკულ და ლაბორატორიულ მეცადინეობებზე დასწრებას; ბ) დამოუკიდებელ მეცადინეობას; გ) სასწავლო, სამეცნიერო, და საწარმოო პრაქტიკას; დ) გამოცდების მომზადებასა და ჩაბარებას; ე) სასწავლო-სამეცნიერო ნაშრომზე (საკურსო ნაშრომი, მოხსენება კონფერენციაზე, სამეცნიერო წერილი, საპატენტო განაცხადი, სადიპლომო ნაშრომი, საბაკალავრო ნაშრომი, სამაგისტრო ნაშრომი, სადოქტორო დისერტაცია) მუშაობას; ვ) სასწავლო-სამეცნიერო ნაშრომის დაცვასა და გამოქვეყნებას.

საკრედიტო სისტემის შესაბამისად, სტუდენტის დატვირთვა ერთი აკადემიური წლის განმავლობაში მოიცავს 50 კრედიტს, რაც შეესაბამება სასწავლო საქმიანობის 1500-1800 ასტრონომიულ საათს, ხოლო ერთი კრედიტი მოიცავს სტუდენტის სასწავლო საქმიანობას (სტუდენტის დატვირთვას) 25-30 ასტრონომიული საათის განმავლობაში.

უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამის ან სტუდენტის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის თავისებურებების გათვალისწინებით, რეკომენდებულია სტუდენტის წლიური დატვირთვა 60 კრედიტს აღემატებოდეს, ან იყოს 60 კრედიტზე ნაკლები.

კრედიტის განაწილება ხდება საგანმანათლებლო პროგრამის ყველა კომპონენტს შორის (როგორიცაა: მოდულები, კურსები, პრაქტიკა, დისერტაცია და სხვ.) მისი ხანგრძლივობისა და ტიპის მიუხედავად.

კრედიტი ასახავს სამუშაოს იმ რაოდენობას, რომელიც საჭიროა ამა თუ იმ კომპონენტის შესასრულებლად, სრული აკადემიური წლის განმავლობაში უმაღლესი აკადემიური განათლების თითოეული საფეხურისათვის.

კრედიტების მიღება შესაძლებელია მხოლოდ სტუდენტის მიმართ მოთხოვნილი სამუშაოს წარმატებით დასრულების შემდეგ და ამ სამუშაოს დადებითი შეფასების შემთხვევაში.

არ შეიძლება სტუდენტის სემესტრული (ტრიმესტრული) მიღწევების შეფასება მხოლოდ სემესტრის (ტრიმესტრის) ბოლოს ჩატარებული გამოცდის მიხედვით. სტუდენტის სემესტრის (ტრიმესტრის) განმავლობაში გაწეული შრომის შეფასება სათანადო შეფარდებით უნდა ითვალისწინებდეს:

1) მისი დამოუკიდებელი მუშაობის შეფასებას;

ბ) შუა სემესტრულ რეიტინგულ შეფასებას;

გ) სემესტრის (ტრიმესტრის) საბოლოო გამოცდის შეფასებას [იხ. უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების კრედიტებით გაანგარიშების წესი, თბ., 2006].

კრიპტოგრამა (ბერძნ. kriptos საიდუმლო, ფარული და gramma ჩანაწერი) პირობითი საიდუმლო ნიშნებით ნაწერი. აქედან: კრიპტოგრაფია – პირობითი საიდუმლო ნიშნებით წერა. ასეთი საიდუმლო დამწერლობა ქართველებსაც ჰქონდათ. არსებობს ამის შესახებ გამოკვლევა: ლილი ათანელიშვილი, ძველი ქართული საიდუმლო დამწერლობა. ელ მეტრეველისა და ც. ქურციკიძის რედაქციით. გამომცემლობა „მეცნიერება“. თბ., 1982.

კრიპტოლალია საიდუმლო ენა, გაუგებარი საზოგადოების იმ ფენებისათვის, რომლებიც არ ეკუთვნიან სათანადო სოციალურ ჯგუფს. მაგ., ქურდების ჟარგონი.

კრიპტონიმი ფსევდონიმთა ნაირსახეობა, რომელიც წარმოადგენს ავტორის ინიციალიებს ან გვარ-სახელის (ზოგჯერ ფსევდონიმის) სხვადასხვაგვარ შემოკლება-დაქარაგმებას: მაგ., ი. ჭ. = ილია ჭავჭავაძე, ა. წ = აკაკი წერეთელი, ა. შ. = აკაკი შანიძე, ი. ქ. = ივანე ქავთარაძე, ი. ი. = ივანე იმნაიშვილი, ს-ლა (სანდალა – ზაქარია ჭიჭინაძე). შეიძლება იყოს ავტორის გვარ-სახელის საწყის ასოთა სახელწოდებით შედგენილი სიტყვა. მაგ., ღონ-ენი (ღ. ე. ღავით ერისთავი).

კრიტიერიუმი (ბერძნ. krutērion მსჯელობის, გადაწყვეტის საშუალება). ნიშან-თვისება, რომლის მიხედვითაც რაიმეს აფასებენ, განსაზღვრავენ, რაიმე კლასიფიკაციას ახდენენ; საზომი.

კრიტიკა (ბერძნ. kritikē გარჩევის ხელოვნება, განსჯა). 1. რაიმეს განხილვა ღირსებისა და ნაკლის წარმოსაჩენად, შეფასების მიზნით. 2. უარყოფითი მსჯელობა რაიმეს შესახებ, ნაკლოვანებებზე მითითება. 3. მეცნიერული შემოწმება, გამოკვლევა რაიმე უტყუარობისა; რაიმე ტექსტის ანალიზი. 4. ლიტერატურული ჟანრი, მიძღვნილი მხატვრული-ლიტერატურული, მეცნიერული და სხვ. ნაწარმოებების გარჩევისადმი.

კრიტიკანი (რუს. критикан) პირი, რომელიც ყველაფერში ნაკლის მაძიებელია; არაობიექტური, მიკერძოებული კრიტიკოსი.

კრიტიკული აზროვნება არის რთული სააზროვნო უნარ-ჩვევა, რომელიც მოიცავს ერთდროულად ორ ან მეტ განსხვავებულ მოსაზრებაზე ფიქრს, სხვადასხვა მოსაზრების გაგება-გააზრებას, რაიმე შეხედულების დასაბუთებას სხვადასხვა მიდგომის საფუძველზე და იმის გაცნობიერებასაც, რომ მსგავსი ან განსხვავებული, თუნდაც რადიკალური მოსაზრება სხვასაც შეიძლება ჰქონდეს. აღსანიშნავია, რომ კრიტიკულ აზროვნებას პირი მიმართავს არსებული ან წარმოდგენილი მოსაზრების „ჭეშმარიტი“ ღირებულების დასადგენად. კრიტიკული აზროვნების დროს არსებითია არგუმენტების და კონტრარგუმენტების მოძიება, მთლიანი სიტუაციის გაანალიზება, შესაბამისად, არსებული მტკიცებულებების საფუძველზე მოსაზრებების შეცვლა ან ახალი მოსაზრების გაზიარება, კრიტიკულ აზროვნებას სხვაგვარად ლოგიკური ან ანალიტიკური აზროვნებაც ეწოდება. კრიტიკული აზროვნება მოიცავს ხუთ ეტაპს: 1. საკითხთან დაკავშირებული ინფორმაციის საწყისი მიმოხილვა; 2. არგუმენტებისა და კონტრარგუმენტების მოძიება გადაწყვეტილების მიღების საფუძვლის შესაქმნელად; 3. პირველადი დასკვნების გამოტანა; 4. სხვა შესაძლო მოსაზრებათა განხილვა საკითხის შემდგომი დაზუსტებისათვის; 5. შეჯამება – საბოლოო დასკვნის გამოტანა. კრიტიკული ესე კრიტიკული ნარკვევი (აკადემიური წერის თვალსაზრისით).

კუბიზმი უკიდურესი ფორმალისტური მიმართულება ბურჟუაზიულ სახვით ხელოვნებაში, რომელიც რეალური სამყაროს საგნების გამოხატულებას ცვლიდა გეომეტრიული ფიგურების კომბინაციებით.

კულტურა cultura ლათინური სიტყვაა, ნიშნავს დამუშავებას მოვლას, განათლებას, განვითარებას. იხმარება ნაირგვარი (ფართო და ვიწრო) მნიშვნელობით. 1. საზოგადოების მიღწევათა ერთობლიობა განათლების, მეცნიერების, ხელოვნებისა და სულიერი ცხოვრების სხვა დარგებში; ამ მიღწევათა გამოყენების უნარი წარმოების გასაზრდელად და სხვა. 2. რომელიმე ხალხის ან საზოგადოებრივი კლასის ასეთ მიღწევათა ღონე, გარკვეულ ეპოქაში. 3. სამეურნეო ან გონებრივი მოღვაწეობის, რაიმე დარგის განვითარების ღონე, ხარისხი. მაგ., შრომის კულტურა. მეტყველების კულტურა 4. განათლებულობა, ნაკითხობა; ზრდილობა. 5. განათლებული ადამიანის მოთხოვნილებათა შესაბამისი ცხოვრების პირობების ერთობლიობა. მაგ., ყოფაცხოვრების კულტურა; 6. რაიმე მცენარის მოყვანა, გაშენება; კულტივირება. მაგ., კარტოფილის კულტურა; 7. ადამიანის მიერ გაშენებული მცენარე. მაგ., მარცვლეული კულტურები; სუბტროპიკული კულტურები. 8. ლაბორატორიულ პირობებში რაიმე საკვებ გარემოში მოშენებული მოკროორგანიზმები. მაგ., სტრეპტოკოკების კულტურა. 9. მატერიალური კულტურა – წარმოების საშუალებათა და მატერიალური დოვლათის ერთობლიობა, რომელიც იქმნება ადამიანის შრომით საზოგადოების განვითარების ყოველ საფეხურზე.

კურატორი (ლათ. curator მზრუნველი, მეურვე). 1. პირი, რომელსაც მინდობილი აქვს რაიმე სამუშაოს მეთვალყურეობა. 2. სამედიცინო ინსტიტუტუტის სტუდენტი, რომელიც მიმაგრებულია კლინიკაში მწოლიარე ავადმყოფზე (ავადმყოფობის მიმდინარეობაზე თვალყურის სადევნებლად). 3. სტუდენტურ ჯგუფზე მიმაგრებული (თვალყურის მდევნელი) ლექტორი თანამედროვე უმაღლეს სასწავლებელში.

კურიკულუმი იგივეა, რაც სასწავლო გეგმა.

კურსივი კურსივული შრიფტი მოხაზულობით ხელნაწერის მსგავსი ნაბეჭდი შრიფტი, რომლის ძირითადი ხაზები გადახრილია მარჯვნივ. იხმარება ტექსტში ხაზგასმული და გამოყოფილი ადგილების (ციტატების, საკუთარი სახელების, სათაურების...) გამოსაყვანად ძირითადი ტექსტისაგან. მსგავს ადგილებს, ნიმუშებს თქვენ ამ წიგნშიც იპოვით.

კურსმოსმენილი უმაღლესდამთავრებული სტუდენტი, რომელსაც რომელიმე საგამოცდო საგნის არჩაბარების (ან გამოცდაზე არგასვლის) გამო დიპლომი არა აქვს.

ლაზური ქართველურ ენათაგანი. მეგრულთან ერთად ისტორიული ზანური ენის მთავარი დიალექტი.

ლათინიზაცია ლათინური ანბანით შეცვლა (რომელიმე ენის ანბანისა); მაგ., თურქული ანბანის ლათინიზაცია.

ლათინიზმი ლათინური ენიდან ნაესესხები ან ლათინურის მიხედვით შექმნილი (ან სხვა თავისებურება).

ლაიტმოტივი ძირითადი მოტივი (თემა), რომელიც დროდადრო მეორდება მუსიკალურ ნაწარმოებში; ძირითადი სახელმძღვანელო აზრი, რომელიც არაერთხელ მეორდება ხაზგასმით.. პარალელურად იხმარება *ლეიტმოტივიც*, რომელიც არქაიზმია და, ამრიგად, უმართებულო სიტყვაფორმაც.

ლაკონიზმი (ბერძნ. *laconismos*) აზრის მოკლედ და მკაფიოდ გამოთქმა.

ლაკონიური ლაკონიზმის ხასიათისა, მოკლედ და მკაფიოდ, სხარტულად გამოთქმული, ჩამოყალიბებული შეცდომა:

ლაკონური.

ლაკონიურობა ლაკონიურის თვისება, სხარტულობა. შეცდომა:

ლაკონურობა.

ლალიოფობია // ლალიოფობია საუბრის შიში.

ლაპიდალობა ლაპიდალურის თვისება, მოკლედ და მკაფიოდ გამოთქმა, გამოხატვა.

ლაპიდალური სტილი (ლათ. ლაპიდარიეს ქვაზე ამომჭრელი) აზრის სხარტად, მოკლედ და მკაფიოდ გამოხატვა, დახვეწილი მეტყველება.

ლაფსუსი (ლათ. *lapsus* დავარდნა) უნებლიე შეცდომა (როგორც ნაწერში, ისე მეტყველებაში).

ლიგატურა (ლათ. ლიგატურე-დან კავშირი) ორი ან მეტი ასო, ერთი ნისნით, თხზულად დაწერილი; ხელრთვა. მაგ., ქართული და ასოების (მაერთებელი კავშირის) *გადაბმით დაწერა*.

ლეიბლომანი მოდის ტყვე, მოდის „გარდარეულად“ მიმღევარი.

ლექსემა სალექსიკო ერთეული, რომელშიც გაერთიანებულია სიტყვის სხვადასხვა პარადიგმული ფორმა (მაგ., კაცი, კაცმა, კაცს. წერს, წეროს, წერდა...). იხ. ლექსიკური ერთეული

ლექსი ლათ. სიტყვა; პოეტური ნაწარმოები.

ლექსიკა რომელიმე ენის ან დიალექტის სიტყვათა ერთობლიობა; სიტყვების მარაგი.

ლექსიკონი ანბანთრიგით დალაგებული წიგნი, რომელშიც მოცემულია სიტყვების განმარტება ამა თუ იმ ენაზე (ან თარგმანი რომელიმე სხვა ენაზე).

ლექსიკური ერთეული ენა-მეტყველებაში არსებული ნებისმიერი სიტყვა, რომელიც ნიუანსობრივ (ფორმობრივ-მინაარსობლივად) განსხვავდება სხვა სიტყვისაგან.

ლექცია (ლათ. lectio კითხვა). 1. ზეპირად გადმოცემა საგნისა (მასწავლებლის მიერ უმაღლეს სასწავლებელში); საჯარო გამოსვლა, საჯარო კითხვა რაიმე თემაზე; 2. ასეთ გადმოცემათა, გამოსვლათა დაბეჭდილი კურსი (წიგნად); ჩანაწერი რაიმე სასწავლო საგნის მიხედვით.

ლექტორი (ლათ. lector მკითხველი) პირი, რომელიც ლექციას კითხულობს.

ლექტორიუმი (ლათ. lectorium) ორგანიზაცია, რომელიც განაგებს საჯარო ლექციების გამართვას; საჯარო ლექციების წასაკითხად განკუთვნილი სადგომი, დარბაზი.

ლირიკა ლიტერატურის სახეობა, რომელიც ლექსად გადმოსცემს ავტორის გრძნობებს, განცდებს, აზრებს მისთვის დამახასიათებელი მგზნებარებით.

ლინგვისტიკური სტილისტიკა ენათმეცნიერების ნაწილი, რომელიც სწავლობს ენობრივ მოვლენებს მეტყველების ექსპრესიულობის გაძლიერების თვალსაზრისით.

ლიტერ-ი [ლათ. littera ასო] 1. პირობითი ასოთი აღნიშნული დოკუმენტი, რომელიც უფასო ან შეღავათიანი ფასით მგზავრობის უფლებას იძლევა მატარებლით, თვითმფრინავით, გემით. 2. (პოლიგრ.) ლითონის ძელაკი, რომელზედაც არის ასოს ან სხვა ნიშნის შებრუნებული ამობურცული გამოსახულება. 3. პირობითი ასოთი ნიშანი (მაგ., ხელნაწერისა).

ლიტერატურა [ლათ. *litteratura*] 1. ამა თუ იმ ხალხის, ეპოქის ან მთელი კაცობრიობის მხატვრულ, სამეცნიერო ფილოსოფიურ და სხვა ნაწარმოებთა ერთობლიობა. 2. ხელოვნების სახეობა, რომლის განმასხვავებელი ნიშანია მხატვრული სახეების შექმნა სიტყვის, ენის საშუალებით; მწერლობა; ხელოვნების ამ სახეობის ნაწარმოებთა ერთობლიობა. 3. რაიმე საგნის ან სპეციალური საკითხის შესახებ არსებულ ნაწარმოებთა ერთობლიობა.

ლიტერატურის დამოწმების ახალი სტილი იხ. APA სტილი.

ლიტერატურის დამოწმების ძველი სტილი

ლიტერატურული ენა 1. სალიტერატურო ენა, ლიტერატურულ ნაწარმოებთა ენა (ვიწრო მნიშვნელობით) 2. იგივეა, რაც სალიტერატურო ენა (ფართო მნიშვნელობით).

ლიტერატურული ნორმა 1. იგივეა, რაც სალიტერატურო ენის ნორმა. 2. ლიტერატურული ნაწარმოების (თხზულების: რომანის, ლექსის...) საყოველთაოდ მიღებულ-აღიარებული ფორმოებრივ-შინაარსობრივი ოდენობა.

ლიტონი (ენა-მეტყველება) იხ. სოფლური, ლიტონი და უშუერი.

ლიცენზირება ლიცენზია ლათინური სიტყვაა და „ნებართვას“ ნიშნავს. ეს არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული აქტის საფუძველზე პირისათვის (კანონით დადგენილი პირობების დაკმაყოფილების საფუძველზე) მინიჭებული განსაზღვრული საქმიანობის განხორციელების უფლება. შესაბამისად, ლიცენზირება გულისხმობს კონკრეტულ სფეროში პროფესიული მოღვაწეობისთვის ოფიციალური ნებართვის მინიჭებას. უმეტეს სფეროში სახელმწიფო პროფესიული მოღვაწეობისათვის აწევებს ლიცენზირებას იმ მიზნით, რომ მოსახლეობა იყოს დაზღვეული მუშაკის არაკომპეტენტურობისაგან. მოქალაქეები ლიცენზირებას გადაიან პროფესიული განვითარების ტრენინგებისა და გამოცდების ჩაბარების გზით. საქართველოში დადგენილია საქმიანობის ლიცენზიის 84 სახე და მათგან მხოლოდ 4 ეხება საგანმანათლებლო საქმიანობას.

ლობისტები აშშ-ში: კაპიტალისტური მონოპოლიების აგენტები, რომლებაც ევალებათ კონგრესში მიაღებინონ ესა თუ ის კანონპროექტი ან ჩაფუშონ მისი მიღება.

ლოგიკა (<—ბერძნ. *logikē*) მეცნიერება აზროვნების ფორმებისა და კანონების შესახებ; მსჯელობისა და დასკვნათა თანამიმდევრობა, შინაგანი კანონზომიერება.

ლოგო ორგანიზაციის ემბლემა — სიმბოლო (რომლის გვერდით შეიძლება ეწეროს დაწესებულების დასახელება და მისამართი, ტელეფონი, ფაქსი... ბლანკის და მისთ. შემთხვევაში).

ლოგიკური სტილისტიკა ლოგიკურ-ლინგვისტური კანონებით აგებული წინადადება, რომლის თითოეული წევრი ჰარმონიულ წესთწყობაშია ურთიერთთან, სადაც შინაარსი გაიგება მხოლოდ სათანადოდ მოცემული სიმრავლეების (სიტყვების) რაოდენობრივი ურთიერთმიმართების ერთდროული გააზრებით; ზოგადი უნარ-ჩვევების გამოსამუშავებლად ლოგიკური სტილისტიკა გვეხმარება, ჩაეწვდეთ ამა თუ იმ წინადადების მართებულ აზრს

ლოგოპედი ლოგოპედიის სპეციალისტი ექიმი.

ლოგოპედია მეცნიერება მეტყველების სხვადასხვა ნაკლისა და მათი მკურნალობის შესახებ. [ბერძნ. *logos* სიტყვა, მეტყველება და *paideia* აღზრდა].

ლოგონეგროზი სპეციფიკური ტერმინია, ნიშნავს ნერვიულ მეტყველებას.

ლუპირება საკითხების, იდეების ღრმად წვდომა, სიღრმისეულად დანახვა.

მაგისტრი (ლათ. *magister* უფროსი, მასწავლებელი). 1. რევოლუციამდელ რუსეთსა და საზღვარგარეთის ზოგ ქვეყანაში: სამეცნიერო ხარისხი; ამ ხარისხის მქონე პირი. 2. შუა საუკუნეებში: ბერმონაზვნური ან რაინდული ორდენის მეთაურის ტიტული; ამ ტიტული მფლობელი. 3. ამჟამინდელი საგანმანათლებლო სისტემის მიხედვით, სამეცნიერო ხარისხი თანამედროვე საქართველოში, სხვა სიტყვებით: მაგისტრი არის მფლობელი იმ აკადემიური ხარისხისა, რომელიც პირს აკადემიური უმაღლესი განათლების მეორე საფეხურისათვის — მაგისტრატურისათვის დადგენილი კრედიტების რაოდენობის ათვისების შედეგად ენიჭება.

მაგისტრანტი (გერმ. *Magisrant*) პირი, რომელიც ემზადება დაიცვას დისერტაცია მაგისტრის ხარისხის მოსაპოვებლად.

მაგისტრატი (ლათ. magistratus. ხელისუფალნი, მმართველობა). 1. დასავლეთ ევროპის ზოგ ქვეყანაში: ქალაქის მმართველობა, მუნიციპალიტეტი. 2. ინგლისსა და საფრანგეთში: მოსამართლე. 3. ძველ რომში: სახელმწიფო თანამდებობა (კონსულისა, პრეტორისა, ტრიბუნისა და სხვ.); ამ თანამდებობაზე მყოფი პირი.

მაგისტრატურა (<ლათ. magistratus წარჩინებული მოხელე, უფროსი). 1. დასავლეთ ევროპის ზოგ ქვეყანასა და რევოლუციამდელ რუსეთში: სასამართლოს თანამდებობის პირთა ერთობლიობა; 2. ძველ რომში: უმაღლესი სახელმწიფო თანამდებობანი; პირები, რომელთაც ეს თანამდებობები ეჭირათ. 3. თანამედროვე საქართველოში სტუდენტის აკადემიური სწავლების მეორე საფეხური ბაკალავრიატის დამთავრების შემდეგ. სხვაგვარად რომ ვთქვათ, მაგისტრატურა არის აკადემიური უმაღლესი განათლების მეორე საფეხური, სასწავლო პროგრამების ერთობლიობა, რომელიც აუცილებლად შეიცავს სამეცნიერო კვლევის ელემენტებს და მიზნად ისახავს ბაკალავრის შემდგომი დონის სპეციალისტის ან მკვლევრის მომზადებას, აგრეთვე ამზადებს პირს მიღებული კვალიფიკაციის მუშაობისათვის.

მაისკულები (ლათ. majusculus რამდენადმე მეტი) დიდი ასოები (უპირატესად ძველი ბერძნული და ლათინური დამწერლობისა). საპირისპ. მინისკულები.

მარაზმი ადამიანის ფსიქიკური და ფიზიკური მოქმედების სრული დაქვეითება მოხუცებულობის ან ხანგრძლივი ქრონიკული ავადმყოფობის შედეგად; იულაჯობა, უუნარობა; უნარმოკლებული ადამიანის ყოფა.

მარკერი მანიშნებელი; ნიშანი.

მარკირება მარკის დასმა რაიმე ნაწარმზე; მონიშვნა.

მართლმეტყველება იხ. ორთოპეია.

მართლწერა იხ. ორთოგრაფია.

მარცვალი მეტყველების ერთ-ერთი ყველაზე ბუნებრივი ერთეული, სიტყვის ნაწილი (ბგერა ან ბგერათა ჯგუმი), რომელიც ერთი ამოსუნთქვით წარმოიქმნება (მარცვალი ორნაირია: ღია (გა-და-ვი-და) და დახურული (გან-თეს-ვად). სიტყვაში იმდენი მარცვალია, რამდენიც ხმოვანი.

მასმედია კომუნიკაციის მასობრივი საშუალებები (გაზეთი, რადიომაუწყებლობა, ტელევიზია).

მატრიცა მონაცემთა გამოსახვის ფორმა, რომელიც ძირითადად გამოიყენება ობიექტის აღსაწერად მათი ატრიბუტების მიხედვით. მას ვიზუალურად აქვს ცხრილის სახე, რომლის თითოეული სვეტი შეესაბამება ობიექტის ცალკეულ ატრიბუტს, ხოლო სტრიქონები ამ ატრიბუტების მნიშვნელობებს სხვადასხვა ობიექტისათვის.

მაღალფარდოვანი სტილი ლელარჭნილი, „ბრტყელ-ბრტყელი“ სიტყვების ხშირად გამოყენება წერილობით სტესტში.

მაღალფარდოვანი მეტყველება წერიითი მეტყველებისათვის დამახასიათებელი მაღალფარდოვანი სტილის მსგავსი ზეპირი სახეობა.

მაცნე სპეციალური საუწყებო სააგენტო, სადაც მკითხველს წიგნების, ჟურნალ-გაზეთების გამოწერა შეეძლება.

მახვილი მეტყველების ელემენტთა გამოყოფა ან მათი ერთმანეთთან დაპირისპირება სიძლიერე-სიმახვილით და ამათი მოდულაციით. ქართულ სიტყვაში მახვილი მოძრავია (დინამიკური), რომელსაც, შესაძლოა, თამამახვილიც ახლდეს. მაგ., მასწავ-ლებელი.

მაჯამა (ლიტ.) ლექსის სახეობა, რომელშიც როთმად ნახმარია ომონიმები (მაგ., *ვარდები* [როგორც სახელი, ვარდი მრ. რ.] – *ვარდები* [როგორც ზმნის პირიანი ფორმა]).

მდაბიური მეტყველება 1. სასაუბრო-ზეპირმეტყველების ერთ-ერთი სახეობა. 2. იგივეა, რაც ტეტიური მეტყველება (იხ.) 3. არააკადემიური, ნაკლებწიგნიერთა მეტყველება.

მეგრული ქართველურ ენათაგან ერთ-ერთი ლაზურთან ერთად. ისტორიული ზანური ენის მთავარი დიალექტი. მისი კილოკავებია: სენაკური და ზუგდიდურ-სამურზაყანული

მენტალიტეტი ახლად (დაახლ. ორი ათეული წლის წინათ) შემოღებული და ფართოდ გავრცელებული მედია სახელმწიფოსა და საზოგადოებას შორის მოქცეული სივრცე ჟურნალისტების სახით. ე. წ. „მეოთხე ხელისუფლება“.

მემუარები ლიტერატურული ნაწარმოები, რომლითაც გადმოცემულია ავტორის მოგონებანი პირადსა და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომხდარი სხვადასხვა ამბისა თუ მოვლენის შესახებ. საერთაშორისო ტერმინია, რომელიც გულისხმობს პიროვნების ფართო სოციალურ და ადამიანურ დამოკიდებულებათა სისტემას. მისი ქართული შესატყვისი ტერმინია ცნობიერება. ტერმინი წარმოშობით ლათინურია. შრდ. მენტალიზმი mens (mentis)(ჭკუა, გონება, აზროვნება).

მენტალობა იგივეა, რაც მენტალიზმი. იხ. მენტალიტეტი.

მენტორული ტონი რჩევა-აღმზრდელობითი, დამრიგებლობითი ტონი.

მეტაენა სამეცნიერო სტილისთვის (ნაშრომისათვის) საჭირო სპეციფიკური ტერმინოლოგია, რომელიც გაჯერებულია ზუსტი და მკაფიო ცნება-ტერმინებით, მკაფიო ფრაზეოლოგიზმებითა და გამონათქვამებით, რითაც საბოლოოდ უნდა აღიწერება საკვლევი ობიექტი.

მეტყველების კულტურა ენობრივი ნორმების ფლობა (ცოდნა და გამოყენება), რაც სალიტერატურო ენის განვითარების შესაბამისი დონისათვის არის საკლდეულო და მისაღები. იგი ერთიანად, ერთდროულად მოიცავს როგორც წერითს, ისე ზეპირმეტყველებას. მთავრული ქართული ანბანის პირველივე სახეობა მრგლოვანი ანბანი, რომლის მოხაზულობისას ანბანის ყველა ასო არსებითად თანაბარია – ორ ხაზს შუაა მოქცეული.

მიმოხილვა ამა თუ იმ ტექსტის გამოწვლილვითი ან ზედაპირული ანალიზი.

მინაწერი PS. (პოსტკრიპტუმი). მინაწერი წერილის ბოლოს, ხელმოწერის შემდეგ, აღნიშნავენ ასოებით PS.

მინაწერის მინაწერი PSP. მინაწერს დართული მინაწერი წერილის ბოლოს, ხელმოწერის შემდეგ, აღნიშნავენ ასოებით PSP.

მინიატურა პატარა ფერადი სურათი ან მოხატული მთავრული ასო ძველ ხელნაწერებსა და წიგნებში; პატარა, მცირე ზომის ლიტერატურული ან მუსიკალური ნაწარმოები; დაპატარავებული რამ.

მინიმოთხრობა მინიმალური ანუ მინიატურული მოთხრობა.

მინირომანი მინიმალური ანუ მინიატურული რომანი (მაგ., ალ. ყაზბეგის „ხვეისბერი გოჩა“, ი. ჭავჭავაძის „ოთარაანთ ქერივი“, „კაცია-ადამიანი“, ა. წერეთლის „ბაში-აჩუკი“).

მინისკულები იხ. მაისკულები.

მისტიკა რწმენა, რომლის მიხედვითაც ადამიანს თითქოს შეუძლია ურთიერთობა დაამყაროს საიქიოსთან; ზებუნებრივი ძალების რწმენა.

მისტიკოსი მისტიკური რწმენის მიმდევარი.

მიძღვნა ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტი. როგორც ყოველთვის იგი ნაშრომის შესავლის წინაა დართული. მიძღვნის ადრესატი, ჩვეულებისამებრ, ავტორისათვის ძვირფასი ადამიანები არიან, რომელთაც სასიკეთო კვალი დაამჩნიეს მის ცხოვრებას, ან ქვეყანას (მაგ., მშობლები, და-ძმა, მასწავლებელი, მეგობარი, თანაკურსელი, ტრაგიკულად დაღუპული, ცხრა აპრილს ან აფხაზეთის ომში დაღუპულთა ხსოვნა და სხვ.)

MLA (Modern Language Association) ნაშრომის დაფორმატებისა და გაფორმების ინგლისურენოვანი სტილი. გავრცელებულია აშშ-ში. ამ სტილით ფორმდება ნაშრომები, რომლებიც სხვადასხვა ჰუმანიტარულ და სახელოვნებო დარგებს ეხება და მოიცავს ინგლისური და უცხო ენების ამსახველ პრობლემატიკას.

მოდერაცია პროცესი, სადაც ხდება სათანადო ღონისძიებების (მაგ., სემინარი, პრეზენტაცია, ინტერნეტ საიტზე რესურსების გაცვლა, ფორუმი) მართვა ან გაძღოლა. ამ პროცესს წარმართავს საგანგებოდ შერჩეული პირი ანუ მოდერატორი. იგი კონკრეტული გეგმის მიხედვით და წესების დაცვით ეფექტიანად უძღვება პროცესს. მოდერატორი კარგი მსმენელიც უნდა იყოს და საჭიროებისამებრ უნდა შეეძლოს დაძაბულობის მოხსნაც (დაძაბულობის შენელება ან ნეიტრალიზება), ზოგჯერ გაჩუმდეს კიდევ, რათა მონაწილეებმა თავადვე წარმართონ დისკუსია.

მოდული სწავლების დამოუკიდებელი, თანამიმდევრული ბლოკი, რომელიც აერთიანებს მონათესავე საგნებს. მოდულში გასაზღვრულია საგანთა ურთიერთკავშირი და თანამიმდევრობა. სასწავლო გეგმა შეიძლება შედგებოდეს ერთი ან რამდენიმე მოდულისაგან (საქართველოს კანონი უმაღლესი განათლების შესახებ; მუხლი 2.).

მომდევნო მსაზღვრელი იხ. პოსტპოზიციური მსაზღვრელი.
 მონათესავე ენა (ენები) ფუძე ენის ენად ქცეული განშტოებანი, სხვაგვარად: საერთო წინაპარი ენისგან მომდინარე ენები.
 მონაცემთა ბაზა არის მონაცემთა სტრუქტურული ერთობლიობა, რომლის დანიშნულებაა მონაცემთა შენახვა, მოდიფიცირება და წაკითხვა. ეს ტერმინი ძირითადად უკავშირდება ელექტრონული ფორმატის მქონე მონაცემებს, რომლებიც იქმნება და ინახება კომპიუტერული სისტემების გამოყენებით. მონაცემთა ბაზის სტრუქტურა ძირითადად შეესაბამება მონაცემთა ურთიერთმიმართებას. არსებობს მონაცემთა ბაზის სხვადასხვა სტრუქტურა (მაგ., რელაციური, იერარქიული, ობიექტზე ორიენტირებული). მათ შორის დღემდე ყველაზე გავრცელებულია რელაციური სტრუქტურა. ამ ტიპის მონაცემთა ბაზაში მონაცემები ინახება ცხრილების ერთობლიობის სახით, სადაც თითოეული ცხრილი შეესაბამება ერთ ობიექტს. გარდა ამისა, იგი შეიცავს ე. წ. დამხმარე ცხრილებს, რომლებიც გამოსახავს კავშირებს ამ ობიექტებს შორის.

მონიტორინგი არის სპეციფიკური ინდიკატორების (მაჩვენებლების) მიხედვით მონაცემების შეგროვებისა და გაანალიზების სისტემური პროცესი, რომელიც მიზნად ისახავს მოცემული სიტუაციის (ვითარების) შესწავლას და ამის შემდგომ შესაბამის ჩარევას.

მონოგრამა (ბერძნ. monos ერთი და γραμμα ასო) ორი ან რამდენიმე ასოსაგან შემთხვეული ნიშანი.

მონოგრაფია ვრცელი სამეცნიერო ნაშრომი, რომელშიც დამუშავებულია ერთი რომელიმე თემა ან საკითხი.

მონოლოგი ვრცელი სიტყვა, რომლითაც დრამატული ნაწარმოების პერსონაჟი მიმართავს თავის თავს, სხვა მოქმედ პირებს ან მაყურებელს.

მონოტონური მეტყველება (ბერძნ. monos ერთი, tonos ელერადობა) ერთფეროვანი, მოსაწყენი, უღიმღამო, მოსაწყენი რამ (საუბარი, ლექსი...)...

მორალი იმ წესების, ნორმების ერთობლიობა, რაც განსაზღვრავს ადამიანთა ურთიერთდამოკიდებულებასა და ყოფაქცევას ამა თუ იმ საზოგადოებაში. ზნეობა; ზნეობრივი დასკვნა, ზნეობრივი გაკვეთილი, რომელიც რაიმესგან გამომდინარეობს.

მორფოლოგია (ბერძნ. morphe ფორმა, logos სიტყვა, სწავლება) გრამატიკის დარგი, რომელიც სწავლობს სიტყვათა ცვლილების წესებს, სიტყვათა ფორმებს და მათს გრამატიკულ მნიშვნელობებს. მორფონოლოგია იგივეა, რაც ფონომორფოლოგია.

მრგლოვანი პირველი ქართული ანბანის დამწერლობის სახეობა, რომელსაც ახასიათებს ასოთა მოხაზულობის სიმრგვალე, ანუ ასოთა ძირითადი გრაფიკული ელემენტის გამოსატყვა-გაჩოსახვა წრით ან ნახევარწრით.

მსჯელობა 1. აზრის გამოთქმა, აზრის განვითარება, დასაბუთება; ბჭობა, განსჯა; აზრთა გაცვლა-გამოცვლა, კამათი. 2. აზროვნების ერთ-ერთი ძირითადი ლოგიკური ფორმა, აზრი, რომელიც ასახავს სინამდვილის საგანთა და მოვლენათა კავშირებსა და მიმართებებს. მწიგნობრული სტილი იხ. ინტელექტუალურ-მწიგნობრული სტილი

მჭევრმეტყველი ორატორი (იხ.).

მჭევრმეტყველება ორატორული ხელოვნება.

მხატვრული ენა სიტყვიერ საშუალებათა გამოსახვის ერთობლიობა, რომელიც ემოციური მეტყველებით ქმნის მხატვრული ნაწარმოების ქსოვილის, ცხოვრების სინამდვილის, სახე-ხატს.

მხატვრული კითხვა მაღალმხატვრულად, გამოთქმით რაიმე მხატვრული ტექსტის წაკითხვა.

მხატვრული სტილი მხატვრული ნაწარმოებისათვის ნიშნული, სხვა სტილთაგან განმასხვავებელი. იხ. მხატვრული ენა.

მხედრული ანბანი წარმოიშვა ნუცხური დამწერლობისაგან (XIII ს.-დან). მას ნუსხურისაგან მეტკვიდრებით გამოჰყვა ოთხხაზოვნება, თუმცა აღიდგინა მთავრულის (მრგლოვანის) სიმრგვალე. სახელწოდება წარმომდგარია მხედარ სიტყვისაგან, სხვაგვარად რომ ვთქვათ, თავდაპირველად, ძველ საქართველოში, მხედრულად არასასულიერო პირები მხედრები ანუ სამოქალაქიო პირები წოდნენ, აქედან ტერმინი – მხედრული.

მხედრული დამწერლობა არსებობის 7 საუკუნეს ითვლის. დღევანდელი ანბანიცა და დამწერლობაც მხედრულია.

ნარკვევი იგივეა, რაც ესე (იხ.).

ნარნარა ბგერა იგივეა, რაც სონორი, სონანტი (იხ.).

ნახევარზმოვანი ისეთი ზმოვანი, რომელიც ლექსში მარცვალს ვერ
ქმნის.

ნეოლოგიზმი (ბერძნ. *neos* ახალი და *logos* სიტყვა) ახალი სიტყვა,
ახალი ცნება, ახალი ტერმინი, ახალი გამოთქმა ან გამონათქვამი.
ნეოლოგიზმები ენაში ჩნდება ახალი მოვლენების გაჩენასთან
დაკავშირებით. მაგ., *თინეიჯერი, ჟულპროფესორი, კასტინგი,*
სილაბუსი, იმიჯი, ელექტორატი და მისთ.

ნოველა პატარა მოთხრობა, რომელშიც პერსონაჟის რომელიმე
უბიზოდია ასახული.

ნოველისტი პატარა მოთხრობ(ებ)ის, ნოველ(ებ)ის დამწერი.

ნორმა [ლათ. *norma*] 1. რისამე დაწესებული რაოდენობა. 2.
დაკანონებული რამ. მაგ., სამართლის ნორმები, სალიტერატურო
ენის ნორმები. 3. საყოველთაოდ აღიარებული, აუცილებელი წესი,
რისამე მდგომარეობა, მაგ., ქცევის ნორმები. 4. (პოლიგრ.) წიგნის
სახელწოდება (ჩვეულებრივ, შემოკლებით), ან ავტორის გვარი,
რომელიც წერილი შრიფტით არის დაბეჭდილი ყოველი თაბახის
პირველი გვერდის ბოლოში.

ნოტა ერთი ქვეყნის მთავრობის წერილობითი დიპლომატიური
მიმართუა მეორე ქვეყნის მთავრობისადმი.

ნოტა ბენე (NB). შენიშვნა ტექსტში იმ ადგილას, რომელზეც
სურთ ყურადღების გამახვილება. ხშირად სიტყვის ნაცვლად
იწერება ასოები.

ნოტაცია წერილობითი პირობითი ნიშნების სისტემა, რომელიც
მიღებულია ამა თუ იმ დარგში (მაგ., ქართულ ეთნობალეტში
ცნობილი დამდგმელი ქორეოგრაფის დ. ჯავრიშვილის მიერ);
დარიგება, ჭკუის სწავლება.

ნუსხა-ხუცური გვიანდელი ტერმინია, იგივეა, რაც ნუსხური (იხ.).
ნუსხური ძველი ქართული დამწერლობის მეორე სახეობა.
სახელწოდება წარმოქმნილია სასულიერო პირთა საზოგადოებაში,
სადაც ხდებოდა ამ ანბანით საეკლესიო-სასულიერო წიგნების
გადანუსხვა (=გადაწერა). მრგლოვანისგან განსხვავებით ამ ანბანს
ახასიათებს: 1. კუთხოვანი მოხაზულობა (ანუ ძირითადი
გრაფიკული ელემენტია კუთხე და ხაზი). 2. ასოთა განლაგების
ოთხხაზოვანი სისტემა (სხვაგვარად რომ ეთქვას,

ჩამოყალიბებულია შუა რეგისტრის,, ზედა რეგისტრისა და ქვედა რეგისტრის ასო-ნიშნები, რაც მრგლოვანს საერთოდ არ გააჩნდა) ოკულტიზმი მისტიკურ მოძღვრებათა საერთო სახელწოდება. მათ მიხედვით ბუნებაში არსებობენ ზებუნებრივი ძალები, რომლებთანაც ადამიანებს მაგიური მოქმედებით, ჯადოსნობით შეუძლიათ ურთიერთობის დამყარება.

ომონიმი (ბერძნ. homos ერთნაირი და onyma სახელი), სიტყვა, რომელიც ბევრითი შემადგენლობით. ემთხვევა სხვა სიტყვას, მნიშვნელობითა და წარმოშობით კი განსხვავდება მისგან. მაგ., ბარი (მთა და ბარი), ბარი (სასოფლო-სამეურნეო იარაღი), ბარი (პატარა რესტორანი, სასაუზმე, სადაც ჩვეულებრივ ფეხზე მდგომელა შეექცევიან საჭმელ-სასმელს (ან დახლი სასაუზმე-რესტორანში).

ომონიმია რომელიმე ენის ომონიმთა ერთობლიობა.

ოპონენტი პირი, რომელიც ეპაექრება, ეკამათება ვინმეს; კოლეგის ღვაწლის, ნაშრომის... (მოწინააღმდეგის) ობიექტური შემფასებელი. ოპუსი (ლათ. opus ნაშრომი, ნაწარმოები). ვიწრო და თავდაპირველი მნიშვნელობით აღნიშნავს ამა თუ იმ კომპოზიტორის ცალკეულ მუსიკალურ ნაწარმოებს (მის სხვა ნაწარმოებთა შორის), რომელსაც აღნიშნავენ ნომრით. მაგ., ბეთჰოვენის მეშვიდე სიმფონია, ოპუსი 92. ფართო მნიშვნელობით უწოდებენ ნაშრომს, ნაწარმოებს.

ორთოგრაფია წარმოშობით ბერძნული სიტყვა (orthos - სწორი, graphos - წერა) და სწორად წერას ნიშნავს. მისი ქართული შესატყვისი ტერმინია მართლწერა.

ორთოეპია ზეპირმეტყველების კანონების განმსაზღვრელია. ტერმინი წარმოშობით ბერძნულია (ortho èpeia = orthos - სწორი, èpos მეტყველება) და მართლმეტყველებას ნიშნავს. ამრიგად, ბერძნული ტერმინის ორთოეპიის შესაბამისი ქართული სინონიმური ტერმინი-სახელდებაა მართლმეტყველება, რომელიც ზეპირი, ცოცხალი მეტყველების მართლზომიერებას გულისხმობს.

ორიგინალი (ლათ. originalis თავდაპირველი) დედანი.

ოფიციალურ-საქმიანი სტილი ოფიციალურ-საქმიანი სტილი ნიშანდობლივია სახელწიფო აპარატის, საჯარო სამსამოქალაქო და სამართლებრივი საქმიანობისათვის.

ოქტოფობია რიცხვი 8-იანის შიში.

პალინდრომი სიტყვა ან სიტყვათა ჯგუფი, რომელიც ერთნაირად იკითხება თავიდან და ბოლოდან. მაგ., „აი დროშა აშორდია“ (ავტორი გალაკტიონ ტაბიძე), ან კიდევ: „აბელ თოფი იფოთოლება“ (ავტორი მწერალი და პოეტი ოთარ ჭილაძე. იხ. მისი რომანი „აველუმი“).

პაზღლეტი სარკაზმით გამსჭვალული პუბლიცისტური ნაწარმოები, რომელიც მიმართულია ამა თუ იმ პირის, პოლიტიკური მოვლენის წინააღმდეგ.

პანაცეა უებარი საშუალება, რომელიც თითქოს ყველა შემთხვევაში შველის ადამიანს.

პანეგირიკი ორატორის სახოტბო სიტყვა ვისიმე პატივსაცემად; ვისიმე გადაჭარბებული ქება-დიდება.

პარალელიზმი 1. (მათემ.) ხაზების ან სიბრტყეების ერთმანეთისაგან თანაბრად დაცილებულობა, 2. ორი მოვლენის, მოქმედების მუდმივი თანაფარდობა და თანაარსებობა, 3. ორი პირის ან დაწესებულების ერთგვარი სამუშაოს შესრულება ერთმანეთისგან შეუთანხმებლად.

პარასკევედეკატრიაფობია // პარასკევიდეკატრიაფობია // ფრიგატრისკაიდეკაფობია რიცხვი 13-ის, პარასკევი დღის შიში.

პარონიმები ისეთი სიტყვები, რომლებსაც სხვადასხვა მნიშვნელობა აქვთ, მაგრამ ერთმანეთს ჰგვანან წარმოთქმით: აპარატი – პრეპარატი, ესკადრა – ესკადრონი, იდეალური – იდეალისტური, კომპლექსი – კომპლექტი, ინდოელი – ინდიელი.

პარონიმია (ბერძნ. para ახლოს, გვერდით, იქვე და ονυμα სახელი) ისეთი მოვლენა მეტყველებაში, როცა ორი სიტყვა, რამდენადმე ერთნაირი ბგერადობის, შეცდომით იხმარება ერთიმეორის ნაცვლად: ადრუხატი და ადრესანტი, ბოცმანი და ლოცმანი, ემიგრანტი და იმიგრანტი, დიპლომანტი და დიპლომატი.

პარონომაზია (ინგლ. paronomasia, ფრანგ. paronomasia, გერმ. Paronomasie) ერთი ზმნის ორი სახით (ფორმით) გადმოცემა, რომელიც მკითხველში ერთ ცნებას იწვევს. პარონომაზიას სპეციალისტები მიიჩნევენ სემიტიური ენებისათვის, განსაკუთრებით, ებრაულისათვის დამახასიათებელ მოვლენად, თუმცა იგი უცხო

არაა ძველი სპარსულის, ლათინურის, სომხურის, სლავურის და ქართული ენებისათვის. შდრ. ძველი ქართ. „თრევით წარგიყვანოს“, „გუემით სცემეს“, „თრევით მითრევამ“, ახ. ქართ. „წასვლით წავალ“ და მისთ. პარონომაზია დამოკიდებულია მასდარზე (=უპირო ზმნასა და ზმნის პირიან ფორმაზე). უპირო ზმნის გარეშე პარონომაზიული წყვილი ქართულ ენაში არ არსებობს. პარონომაზია ქართული ენისთვისაც ძირძველი მოვლენაა.

პასკვილი ცილისმწამებლური, შეურაცხყოფელი ნაწარმოები.

პასტორალი ვროპულ ლიტერატურასა და ხელოვნებაში ჟანრი, რომლისთვისაც დამახასიათებელია ბუნების წიაღში მწყემსების ცხოვრების იდეალური ასახვა. ამ ჟანრის ნაწარმოები.

პასუხისმგებელი მდივანი მეცნიერი, რომელიც პასუხისმგებელია ამა თუ იმ ჟურნალის ან კრებულის გამოცემის, მასში დაბეჭდილი ნებისმიერი სტატიის და მისთ... ავკარგიანობაზე.

პაუზა (ბერძნ. *pausis* შეწყვეტა) შესვენება, შეჩერება, გაჩუმება, შეწყვეტა; სინამდვილის ინტონაციით გამოსახვის ფორმა რიტორიკაში, პოეტიკაში, მუსიკაში.

პარალაბდაციზმი იხ. პარასიგმატიზმი.

პარაროტაციზმი იხ. პარასიგმატიზმი.

პარასიგმატიზმი ბგერათდარღვევა – ერთი ბგერის შენაწლება სხვა ბგერით. [პარასიგმატიზმი, პარაროტაციზმი, პარალაბდაციზმი, როგორც ტერმინები, წარმომდგარია ბერძული ანბანის ასოთა სახელწოდებებისაგან].

პაციფიზმი ბურჟუაზიულ-ლიბერალური მიმდინარეობა, რომელიც ილაშქრებს ყოველგვარი ომების, მათ შორის სამართლიანი ომების წინააღმდეგ.

პაციფისტი პაციფიზმის მიმდევარი.

პერიფრაზი (ბერძნ. *periphreisis* აღწერა, მნიშვნელობა). სტილისტიკური ხერხი, რომლის სინაარსს განსაზღვრავს საგნის ან მოვლენის დახასიათება თვისებათა მინისნებით და არაპირდაპირი დასახელებით. რომელიმე საგნის ან ცნების სახელის აღწერითად გადმოცემა. მაგ., „ჩაის“ ნაცვლად ამბობენ და წერენ „მწვანე ოქრო“-ს.

პიარი საზოგადოებასთან ურთიერთობის ხელოვნება.

პიარტექნოლოგია იხ. პიარი.

პიკანტური ცხარე გემოს მქონე (საწებელი, საჭმელი); ინტერესის ცნობისმოყვარეობის აღმძვრელი; მაცდუნებელი, მიმზიდველი.

პილოტირება (ფრანგ. Pilotage მართვის ოსტატობა) რაიმეს შემოწმება, ხარვეზის აღმოჩენა და გამოსწორება, უპირატესობის გამოვლენა, საჭირო დასკვნების გამოტანა სამომავლოდ გაუმჯობესების მიზნით.

პლაგიატი (ლათ. plagiatus მოტაცებული) – ლიტერატურული ან სხვა ნაწარმოების მითვისება; თავის ნაშრომში სხვისი ნაწარმოების გამოყენება ავტორის მიუთითებლად.

პლაგიატორი ლიტერატურული ან სხვა ნაწარმოების მიმთვისებელი; ნაშრომში სხვისი ნაწარმოების (აზრის, მიგნების, თვალსაზრისის...) გამოყენება-დამოწმება ავტორის მითითების გარეშე.

„სიმძიმისი“ ენაში (არც ძველ ქართულ წერილობით ძეგლებში, არც ახალში, არ არსებობს. იგი პოეტის ინდივიდუალური შემოქმედების ნაყოფია).

პლაგიატორი პლაგიატის ჩამდენი, „ლიტერატურის ქურდი“.

პლაგიატობა „ლიტერატურული“ ქურდობა, სხვისი აზრის მისაკუთრება (უმართებულო ფორმა, სწორია: პლაგიატი).

პოეტური ლიცენცია პოეტის, შემოქმედისმიერი ინდივიდუალურად ნაწარმოები სიტყვაფორმაა, რომელიც ენაში არ არსებობს, მაგრამ ენის წეს-კანონებს ემყარება. მაგ., „სიმძიმისი“. შდრ. სიმძიმისი (=სეედა, მწუხარება, დარდი).

„დაპირებანი, ჭარბსიტყვანი – ბრტყელი და ფართო

სამასხაროდ გაღებილი დედათბილისი,

ასფალტი მარტო, შადრევნები და შუქი მარტო,

ხალხის გულში კვლავ – სიმძიმისი!“

პოლემიკა კამათი რაიმე მეცნიერული, ლიტერატურული თუ პოლიტიკური საკითხების განხილვისა; პაექრობა.

პოლითეიზმი რელიგია, რომელიც მრავალ ღმერთს აღიარებს; მრავალღმერთიანობა.

პოლისემია მრავალი მნიშვნელობის შემცველი სიტყვა.

პორტფელი იგივეა, რაც პორტფოლიო (ფრანგ. portefeuille) ოთხკუთხი ჩანთა (საკეტიანი და სახელურიანი) საქმიანი

ქალაქების, წიგნების, რეკლამების სატარებლად. მინისტრის პორტფელი – მინისტრის თანამდებობა. რედაქციის (ან სარედაქციო) პორტფელი – რედაქციის გამომცემლობის მიერ გამოსაცემად მიღებულ ხელნაწერთა ერთობლიობა. პორტფელით ამჟამად აღინიშნება სტუდენტისეული აკადემიური მოსწრების ინდივიდუალური (პირადი) ჟურნალი, რომელიშიც გრაფემის მიხედვით განთავსებულია სალექციო და სასემინარო საათების, შუალედური ჩათვლების განრიგი, სასემესტრო ჯამური აღრიცხვით, თვით საგამოცდო თარიღისა და საგამოცდო ნიშნის მითითების ჩათვლით.

პოსტკრიპტუმი იხ. მინაწერი (P.S.).

პოსტპოზიციური მსაზღვრელი იგივეა, რაც მომდევნო მსაზღვრელი ანუ მსაზღვრელის ისეთი პოზიცია, რომელსაც საზღვრული სიტყვის შემდეგაა (მაგ., „სახლი ახალი“)

პრაიმერიზი (ინგლ. primarys) პრეზიდენტობის კანდიდატების პირველადი არჩევნები. 2. პარტიული ყრილობის დელეგატების არჩევნები.

პრაქტიკა (ბერძნ. praktikos საქმიანი, მოსაქმე). 1. აღმაშენებელი მოქმედება, რომლითაც ისინი ზეგავლენას ახდენენ ობიექტურ, მატერიალურ სამყაროზე და გარდაქმნიან მას. 2. სტუდენტის, მოსწავლის... მიერ თეორიული ცოდნის გამოყენება და საქმეში განმტკიცება, როგორც სასწავლო პროცესის შემადგენელი ნაწილი. მაგ., სტუდენტის პედაგოგიური პრაქტიკა. საწარმოო პრაქტიკა. 3. გამოცდილება, დახელოვნება რაიმე საქმიანობაში.

პრაქტიკანტი პირი, რომელიც პრაქტიკას გადის.

პრაქტიკოსი თავისი საქმის პრაქტიკულად მცოდნე, თავის სპეციალობაში დიდი გამოცდილების მქონე პირი.

პრაქტიკული სტილისტიკა ენათმეცნიერების ნაწილი, რომელიც სწავლილია სახელმწიფოს და იბღევა სათანადო რეკომენდაციებს სხვადასხვა ენობრივ სიტუაციაში ენის მართებულად გამოყენების შესახებ.

პრაქტიკუმი რაიმე სასწავლო საგანში პრაქტიკული მეცადინეობის სახეობა (უპირატესად უმაღლეს სასწავლებელში).

პრეამბულა (ფრანგ. préambule) რაიმე მნიშვნელოვანი აქტის, საერთაშორისო შეთანხმების, ხელშეკრულების შესავალი ნაწილი.

პრეზენტაცია (ლათ. praesentatio). წარდგენა; წარდგინება; წარმოდგენა. პრეზენტაცია ერთგვარი ხელოვნებაა მომხსენებლისა, რომელმაც უნდა გაითავისოს საკუთარი ნაშრომის წარდგინებასთან ერთად რეგლამენტი, აუდიტორია-მსმენელის ერთგვაროვნება თუ სიჭრელე, ინტერესი. მომხსენებლისეული გამოსვლა არ უნდა იყოს მონოტონური, უგერგილო და მიუძოიდეელი. ამ დროს თავად აუდიტორიას, მის კედლებს, მსმენელის აკუსტიკურ აღქმას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. დიდი მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე პირის ხმის ტემბრს, სხეულის ენას, გრეგნულ იერსახეს. პრეზენტაცია უნდა იყოს მოკლე (არაუმეტეს 20 წუთისა), აზრიანი და საინტერესო. პრეზენტაცია ერთგვარი ხელოვნებაა, რომელიც დიდი გარჯით და „შინაპრაქტიკით, ვარჯიშით“ მიიღწევა. „აკადემიური წერის“ სემინარზე აუცილებლად უნდა მოხდეს თითოეული სტუდენტის ნაშრომის პრეზენტირება.

პრეზენტირება იგივეა, რაც პრეზენტაცია.

პრეზუმცია (ლათ. praesumptio) 1. ვარაუდზე დამყარებული მოსაზრება. 2. რაიმე ფაქტის აღიარება სარწმუნოდ, სანამ არ დამტკიცდება მისი მცდარობა.

პრეპოზიციული მსაზღვრელი იგივეა, რაც წინმდგომი მსაზღვრელი. მაგ., „ახალი სახლი“

პრეროგატივა (ლათ. praerogativa) სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოს ან თანამდებობის პირის განსაკუთრებული უფლება, უპირატესობა.

პრესა პერიოდულ გამოცემათა (ჟურნალ-გაზეთების) ერთობლიობა. პრესკონფერენცია სახელმწიფო, პოლიტიკური, საზოგადოებრივი მოღვაწის შეხვედრა, საუბარი პრესის წარმომადგენლებთან ფართო საზოგადოებისათვის საინტერესო საკითხებზე. იხ. ბრიფინგი

პრეს-პაპიე საწერი მოწყობილობის ნაწილი — რკალისებრი ფირფიტა, რაზეც საშრობი ქაღალდის ფურცლებია გადაკრული. ბრინჯაოს, მარმარილოს მძიმე საგანი ქაღალდებზე დასადებად.

პრეს-რელაზი ოფიციალური ორგანოს ან პირის მიერ პრესაში გამოსაქვეყნებლად გადაცემული განცხადება.

პრესშპანი თხელი, მკვრივი, პრიალა დაპრესილი მუყაო.

პრესცენტრი ჟურნალისტთა საინფორმაციო და ორგანიზაციული მომსახურების განყოფილება.

პრეტენზია (ლათ. praetensio) 1. რაიმეზე თავისი უფლების გამოცხადება, რისამე მოთხოვნა, სწრაფვა რისამე მოპოვებისაკენ. 2. უკმაყოფილების გამოხატვა; საჩივარი; სარჩელი, 3. აღდამიანის მისწრაფება, მიიწეროს ისეთი თვისება, ღირსება, რომელიც სინამდვილეში მას არ გააჩნია, მოახდინოს შთაბეჭდილება რამეთი.

პროექტი არის კონკრეტული პრობლემის გადაჭრის ან ინიციატივის განხორციელებისაკენ გამიზნული მრავალმხრივი სამუშაო, რომელმაც საბოლოოდ უნდა მოგვცეს სასურველი შედეგი. პროექტზე მუშაობა გულისხმობს დაგეგმვის, კვლევის, პრაქტიკული აქტივობისა და შედეგების წარმოდგენის ეტაპებს არჩეული საკითხის შესაბამისად. პროექტი განხორციელებულად ჩაითვლება მაშინ, თუკი მისი შედეგები თეალსაჩინოა და დამაჯერებელი (დამაჯერებლობა გამოხატული იქნება წერილობითი დოკუმენტით, მაკეტით, ინსცენირებით, ნახატებით, დებატებით, აქციით, სხვა თანამიმდევრული ნაირგვარი ღონისძიებით). პროექტი შეიძლება იყოს ინდივიდუალურად ან ჯგუფურად შესასრულებელი. პროლოგი იგივეა, რაც წინათქმა, შესავალი, წინასიტყვაობა. თვით ბერძნული სახელდება პროლოგი წინასიტყვას ნიშნავს. პროლოგი აუცილებელი სამენიერო და სხვა ტიპის ნაშრომისათვის.

პროპედევტიკა 1. [ბერძნ. propaideuō წინასწარ ვასწავლი] – რაიმე მეცნიერების წინასწარი კურსი, შესავალი, რომელიც წარმოადგენს ამ მეცნიერების შეკუმშულ, ელემენტურ გადმოცემას. პრომოუშენი (ინგლ.) დახმარება, ხელის შეწყობა.

პრომოუტერი დახმარება, მხარდაჭერა; პირი, რომელიც ხელს უწყობს რომელიმე პროექტის ცხოვრებაში განხორციელებას სპონსორების, ინვენსტორების მიზიდვის გზით.

პროტაგონისტი ძველ ბერძნულ ტრაგედიაში მთავარი როლის შემსრულებელი მსახიობი.

პროფანაცია (ლათ. profanatio). უპატიური, შეურაცხყოფელი დამოკიდებულება საყოველთაოდ აღიარებული მოვლენის (მაგ., იდეის, მოძღვრების, ხელოვნების ძეგლის, მემორიალის...) მიმართ, მისი დამახინჯება, შებლაღვა.

პროფანი (ლათ. profanus) რაიმე დარგში უცოდინარი, უვინი.

პროფესორი (ლათ. professor მასწავლებელი). სამეცნიერო წოდებულება ყოფილ საბჭოთა კავშირში ქვეყნებში (მათ შორის

საქართველოში), რომელსაც ანიჭებდნენ უმაღლესი სასწავლებლების ყველაზე უფრო კვალიფიციურ მასწავლებლებს (აგრეთვე სამეცნიერო-კვლევით დაწესებულებათა მეცნიერთანმშრომლებს, რომლებიც ხელმძღვანელობდნენ სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას); ამ წოდებულების მქონე პირი საბჭოურ და თანამედროვე (პოსტსაბჭოურ) საქართველოში.

პროფესურა 1. პროფესორის წოდებულება, თანამდებობა. 2. (კრებ.) პროფესორები.

პუბლიკაცია ცალკეულ ნაწარმოებთა, ნაშრომთა გამოქვეყნება, ბეჭდვა.

პუბლიცისტი მწერალი, რომელიც საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ თემებზე წერს.

პუბლიცისტიკა საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ხასიათის ლიტერატურა თანამედროვე აქტუალურ საკითხებზე.

პუბლიცისტური სტილი საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ხასიათის ლიტერატურისათვის დამახასიათებელი სტილი. რომელიც საგრძნობლად განსხვავდება მხატვრული ნაწარმოების სტილისაგან.

პუნქტუაცია გერმანული სიტყვაა (Punktuatation < ლათ. punctum წერტილი) გრაძატიკულად სასვენი ნიშნების ხმარების წესი.

პურიზმი სიტყვა წარმოშობით ფრანგულია (purisme < ლათ. purus წმინდა).

გამიზნული, მიზანმიმართული ბრძოლა უცხო ენათა გავლენის წინააღმდეგ, რაც ხშირად ყოველგვარი სესხების გაუმართლებელი უარყოფით მოთავსდება.

ჟარგონი [ფრანგ. jargon] თავისებური სიტყვები ან გამოთქმები, რომლებსაც ხმარობენ რაიმე პროფესიულ ჯგუფში, წრეში და სხვ.; პირობითი ენა, რომელიც გასაგებია მხოლოდ ადამიანთა გარკვეული ჯგუფისათვის.

ჟარგონული (გამოთქმა) გამონათქვამი ისეთი გამოთქმა ან გამონათქვამი, რომელიც ჟარგონს წააგავს. მაგ., „ის იყო კაცური კაცი“. ამ გამოთქმაში ეპითეტი „კაცური“ ზედმეტია. შდრ. „ქალური ქალი“, „გაფი ხარ ვაჟური“.

ჟურნალი სიტყვა ფრანგულია და „დღიურს“ ნიშნავს. პირველი ჟურნალების გამოცემა XVII საუკუნის მეორე ნახევარში დაიწყო. ისინი უმთავრესად სამეცნიერო ხასიათის იყო.

ჟურნალისტიკა 1. კრებ. პერიოდული გამოცემები ჟურნალ-გაზეთების სახით. 2. ჟურნალისტური საქმიანობა, ჟურნალ-გაზეთებში თანამშრომლობა.

რაციონალიზმი ფილოსოფიური რწმენა იმისა, რომ შეგუენებისათვის ყველაფერი მისაწვდომია; ადამიანის გონების უსაზღვრო ძალის რწმენა.

რბილი ლასი ლ ბგერის წარმოთქმის რბილი ვარიანტი, რომელიც ქართველურ ენათაგან მხოლოდ მეგრულს ახასიათებს. ქართულ ენა-მეტყველებაში მაგარი ლ -ს ნაცვლად რბილი ლასის წარმოთქმა შეცდომაა.

რეგლამენტი (ფრანგ. réglement). 1. კრების, ყრილობის, კონფერენციის და მისთ. ჩატარების წესი. 2. ერთობლიობა წესებისა, რომლებიც განსაზღვრავს სახელმწიფოფო ორგანოთა, დაწესებულებათა, ორგანიზაციათა მუშაობას.

რეგლამენტირებული დროით განსაზღვრული ან დროით შეზღუდული.

რეგურალური ბგერათშესატყვისობა ენობრივ-ფონეტიკური წესი, რითაც მტკიცდება ენათა მონათესაობა. მაგ., ქართ. კაცი მეგრ.-ჭან. კოჩი, სვან. ჭაჰჷ („კაცი, >ქმარი“) და მისთ.: ქართ. მეგრ.-ჭან. კ // სვან. ჭ, ქართ. ც - მეგრ.-ჭან. ჩ // სვან. შ.

რედაქცია (ფრანგ. rédaction) 1. ხელნაწერი ტექსტის გასწორება, ლიტერატურული დამუშავება და მომზადება დასაბეჭდად. 2. გამოცემის (წიგნის, ჟურნალის, გაზეთის და მისთ.) ხელმძღვანელობა. 3. რომელიმე ლიტერატურული, მუსიკალური და სხვა ნაწარმოების ან მისი ცალკეული ნაწილის ვარიანტი; სათანადო სახით დამუშავებული ტექსტი. 4. აზრის, დებულების გამოხატვის ესა თუ ის ფორმა; ფორმულირება. 5. კოლექტივი მუშაებისა, რომლებიც ახდენენ და სრულყოფენ პერიოდული ორგანოს (გაზეთის, ჟურნალის) გამოცემას.

რედაქტირება იგივეა, რაც რედაქცია. მნიშ. 1. (იხ.).

რედაქტორი (ფრანგ. rédacteur) 1. პირი, რომელიც წიგნის, ჟურნალის, გაზეთის გამოცემას ხელმძღვანელობს, მის შინაარსს საბოლოოდ ამტკიცებს. 2. პირი, რომელიც რედაქციას (მნიშ. 1.) უტარებს რაიმე ტექსტს. ტექნიკური რედაქტორი - პირი,

რომელიც განაგებს გამოსაცემი წიგნის, გაზეთის და მისთ. პოლიგრაფიულ გაფორმებას.

რედუპლიკაცია (ლათ. reduplicatio გაორმაგება). ლინგვისტური ტერმინია, ნიშნავს ფუძის გაორმაგებას. სიტყვის ან ფუძის გაორკეცება (გაორმაგება) უაფიქსო სიტყვაწარმოების ერთ-ერთი სახეა. მაგ., თვალთვალი, ტიეტისი და მისთ.

რედუქცია და რეჟუცირება ფართო მოხმარების ტერმინია (ლათ. reduco უკან ვაბრუნებ). იხმარება ბიოლოგიაში, ქიმიაში, ლინგვისტურ ლიტერატურაში. ჩვენ, ცხადია, ეს უკანასკნელი გვინტერესებს. ლინგვისტური გაგებით, რედუქცია ნიშნავს ბგერის დასუსტებას ან მის სრულ გაქრობას (დაკარგვას). მაგ., გოდორი – გოდერის (ეს უკანასკნელი ფორმა იხმარებოდა XVIII ს-ში), გხვდება იმდროინდელი ისტორიული საბუთებში (ტექსტებში), ახალი ქართ. გოდერის...

რეზიუმე (ფრანგ. résumé) ნაშრომის, მოხსენების, სტატიის და მისთ. მოკლე შინაარსი, დასკვნა. რეზიუმე ტაქტის სტრუქტურის ერთიერთი შემადგენელი დასკვნითი ნაწილია.

რეზიუმირება რაიმეს შეჯამება, ტექსტის დასკვნის სახით წარმოდგენა.

რეზიუმირებული ჩაწერა (ტექსტისა) რაიმე ტექსტის მოკლედ გადმოცემა, დაკონსპექტება.

რეზოლუცია გადაწყვეტილება, დადგენილება, რომელიც მიღებულია კრებაზე, ყრილობაზე, კონფერენციაზე რისაზე საკითხის განხილვის შედეგად; თანამდებობის პირთა წერილობითი დასკვნა, განკარგულება, წარწერა საქმიან ქაღალდზე.

რეზონანსი (ფრანგ. résonanse). 1. (ფიზ.) სხეულის ბგერადობის გამოწვევა მასთან შეთანხმებულად აწყობილი მეორე მბგერი სხეულის მიერ; თანაბგერადობა. 2. ზოდი სათავისი უნარი – გაღადოს ბგერის ძალა და ხანგრძლივობა სათავისი შიგნითა ზედაპირების მიერ ბგერის არეკვლის შედეგად. 3. (გადატ.) გამომხმაურება, გამოძახილი.

რეზულტატი შედეგი.

რეიტინგული შემოწმება, იგივეა, რაც კოლოკეიუმი, რეიტინგული წერა, შუალედური შემოწმება (იხ.).

რეიტინგული წერა იგივეა, რაც შუალედური შემოწმება.

რეკურსია ანუ ბგერის დამართვა. ამ დროს სამეტყველო ორგანოები უბრუნდებიან ინდიფერენტულ მდგომარეობას.

რელიქტი (ლათ. *relictus datovebuli*) ორგანიზმი, ნივთი ან მოვლენა, რომელიც წარმოადგენს შორეული წარსულის ხსოვნას, ძველი ეპოქების გადმონაშთს.

რემარკა (ფრანგ. *remarque*) 1. დრამატულ ნაწარმოებში ავტორისეული შენიშვნა (ჩვეულებრივ ფრჩხილებში), რომელიც შეიცავს სცენის მოწყობილობის, პერსონაჟთა ქცევისა და გარეგნობის მოკლე დახასიათებას. 2. შენიშვნა, მინაწერი. აკადემიურ წერაში და, საერთოდ, აკადემიურ ტექსტში მინაწერს, შენიშვნას გამორჩეული ადგილი ეთმობა. იგი ზოგჯერ ტექსტშია ჩართული, ზოგ შემთხვევაში ძირითადი ტექსტის დასარულს. იხ. მინაწერი.

რენომე ვისიმე შესახებ შექმნილი შეხედულება, რეპუტაცია.

რეპლიკა მოკლე შენიშვნა, შეპასუხება; ფრაზის დაბოლოება; მოქმედი პირის ბოლო სიტყვები, რომელთა შემდეგ ლაპარაკს იწყებს მეორე.

რეპრეზენტანტი წარმომადგენელი.

რეპრეზენტანტულობა ექსპერიმენტულ გამოკვლევებში რაიმე დაკვირვების მახასიათებლობა.

რეპრინტი გადაბეჭდვა, რომელიმე წიგნის ხელახლა გამოცემა, გაფორმების შენარჩუნებით.

რესპექტაბელური პატივსაცემი, ღირსეული, დარბაისლური.

რესპონდენტი ვისაც შეკითხვებით მიმართავენ (სოციოლოგიაში), ცდისპირი (ფსიქოლოგიაში).

რეფერანტი ის, ვინც რეფერატს წერს, რეფერატის ავტორი.

რეფერატი (ლათ. *refero* ვაუწყებ, მოვახსენებ) 1. მოკლე წერილობითი ან ზეპირი გადმოცემა მეცნიერული ნაშრომისა ან წაკითხული წიგნის შინაარსისა და სხვ. 2. მოხსენება, რომელშიც მოცემულია რაიმე საკითხის შესახებ არსებული ლიტერატურის მიმოხილვა.

რეფერაცია რეფერატის პროცესის გამართვა-ჩატარება, ნაშრომის შესახებ დასკვნის გამოტანა; იგივეა, რაც რეფერირება.

რეფერენტი ის, ვინც რეფერატებს წერს. სპეციალური პირი, ვისიმეს თანაშემწე, რომელსაც რეფერატის დაწერაც ევალება.

რეფერირება რისამე რეფერატის დაწერა.

რეფერირებული ჟურნალი მაღალრეიტინგიანი პერიოდული ჟურნალი, რომელიც უცხოეთშიც ვრცელდება. შდრ. რეფერატული ჟურნალი.

რეფერატული ჟურნალი პერიოდული გამოცემა, რომელიც აქვეყნებს სამეცნიერო ნაშრომების რეფერატებს და ბიბლიოგრაფიულ მონაცემებს და დაინტერესებულ პირებს საშუალებას აძლევს, მოიძიონ სათანადო გამოკვლევები სამეცნიერო-ტექნიკური ლიტერატურის ამა თუ იმ დარგში.

რექტორი (ლათ. *rector* მმართველი, ხელმძღვანელი) 1. უნივერსიტეტის ან სხვა უმაღლესი სასწავლებლის ხელმძღვანელი. 2. სასულიერო სასწავლებლის ხელმძღვანელი.

რექტორატი უნივერსიტეტის ან სხვა უმაღლესი სასწავლებლის ადმინისტრაციულ-სასწავლო ხელმძღვანელობა რექტორის მეთაურობით.

რეცენზია ლიტერატურული, მეცნიერული ნაშრომის, სპექტაკლის, კინოსურათისა და სხვ. გარჩევა, კრიტიკული შეფასება. რეცენზია სამეცნიერო ტექსტის ნაირსახეობაა. სტრუქტურულად რეცენზია რამდენიმე ნაწილისაგან შედგება: 1. ანალიზი, 2. მსჯელობა, 3. მტკიცება, 4. შეფასება, 5. დასკვნა.

რეცენზენტი რეცენზიის დამწერი, ნაშრომის შემფასებელი, ოპონენტი.

რეცენზირება რეცენზიის დაწერა რისამე შესახებ – სპეციალისტისმიერი ჩართვა-შეფასება ნაშრომის გამოკვეყნებამდე წერილობითი სახით.

რიტმი (ბერძნ. *rythmos*) – თანაბარზომიერი პერიოდული მონაცვლეობა რაიმე ელემენტებისა (მაგ., მოძრაობათა, ბგერათა და სხვ.)

რიტმიკა (ბერძნ. *rythmikos*) 1. რიტმის სისტემა და ზასიათი. მაგ., ლექსის რიტმიკა 2. მოძღვრება რიტმის შესახებ. 3. ფიზიკურ ვარჯიშთა სისტემა, რომლის მიზანია რიტმის გრძნობის გამომუშავება.

რიტორი მისი ქართული სინონიმური შესატყვისია მჭევრმეტყველი. რიტორიკა (ბერძნ. *rethorike*) მჭევრმეტყველების თეორია; მეცნიერება ორატორული ხელოვნების შესახებ.

რიტორიკული კითხვა მჭევრმეტყველური კითხვა-შეკითხვა, მტკიცება, რომელიც შეკითხვის ფორმით არის მოცემული.

რიტორიკული პაუზა ერთ-ერთი ხერხი მჭევრმეტყველებისას, როცა დუმილი მეტყველებას რანგობრივ არ ჩამოუვარდება.

რიტორიკული შემახილი მჭევრმეტყველებაში ანუ ორატორულ ხელოვნებაში ძველთაგანვე არსებული ერთ-ერთი ხერხი მსმენელ-კითხველთა) ყურადღების მისაპყრობად.

რომანი დიდი მოცულობის თხრობითი ლიტერატურული ნაწარმოები, რომელსაც ახასიათებს რთული სიუჟეტი; სამიჯნურო ურთიერთობა ქალ-ვაჟს შორის.

როტაციზმი რ სინორი ბგერის დარღვევა (დარღვევით წარმოთქმა).

რუბრიკა ლათინური სიტყვაა (ლათ. rubrica კანონის სათაური) [იწერებოდა წითელი საღებავით]: <- ruber წითელი; დღეს

რუბრიკა გაზეთის ჟურნალის და მისთ. სათაურს ეწოდება.

სხვაგვარი ახსნით (მეორე მნიშვნელობით), რუბრიკა გრაფას,

ქვეგანყოფილებას, ნაწილსაც აღნიშნავს. ამრიგად, რუბრიკა ორივე

მნიშვნელობით აკადემიური წერის ტერმინიცაა. იგი გვეხმარება,

გავმიჯნოთ *დანართი*, *შენიშვნა* და სხვ. ძირითადი ტექსტისაგან.

რუსიზმი რუსული ენიდან ნასესხები სიტყვა ან გამოთქმა.

რუსულის ყაიდაზე აგებული გამოთქმა ამა თუ იმ ენაში.

რუსიციზმი იგივეა, რაც რუსიზმი (იხ.) [რუსიციზმი უმართებულო ფორმაა].

რუსოფობია ზიზლი ყოველგვარი რუსულის მიმართ.

რუტინა შიში რაიმე სიახლის, ცვლილებების წინაშე; უძრაობა, ჩამორჩენილობა, შაბლონი.

საავტორო ბოლოსიტყვაობა ტექსტის სტრუქტურის ერთ-ერთი ელემენტია. ჩვეულებრივ მოსდევს ნაშრომის საბოლოო დასკვნებს.

საავტორო ბოლოსიტყვაობაში ავტორს ისლა დარჩენია აღნიშნოს,

სამომავლოდ რას აპირებს, როგორ გაართვა თავი საკვლევ

პრობლემას და რა დარჩა კიდევ ყურადღებამისაქცევი. საავტორო

ბოლოსიტყვაობა ავტორისეული ერთგვარი საეიზიტო ბარათია

მკითხველისადმი, სამომავლოდ...

საათობრივი ბადე (დატვირთვა) საათობრივი ბადე ასახავს

სტუდენტთა სავალდებულო და არასავალდებულო (არჩევითი

საგნ[ებ]ის) მაქსიმალური დატვირთვის ოდენობას. საათობრივი

ბადე განსაზღვრავს ეროვნული სასწავლო-საუნივერსიტეტო გეგმით გათვალისწინებული სავალდებულო საგნების სწავლების ხანგრძლივობას, კვირეულ დატვირთვას.

საბაკალავრო ნაშრომი ბაკალავრიატში სწავლის დამავიერებელი ბოლო ეტაპია. ნაშრომი თემა შერჩეულია სპეციალობის ფარგლებში ხელმძღვანელთან შეთანხმებით.

საბაკალავრო სწავლება იხ. ბაკალავრიატი.

სადისერტაციო კოლეგია იგივეა, რაც სადისერტაციო საბჭო (იხ.).

სადისერტაციო საბჭო სპეციალისტთაგან შემდგარი სპეციალური სამეცნიერო კოლეგია, რომელსაც მინდობილი აქვს დისერტანტის მიერ საპაექროდ წარმოდგენილი დისერტაციის საბოლოო შეფასება და საძიებელი ხარისხის მინიჭება.

სათაური ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტი. სათაურის შერჩევა-მორგება ავტორის ინტელექტუალურ გემოვნებაზეა დამოკიდებული.

საკანცელარიო სტილი იგივეა, რაც *საქმიანი სტილი*. მასში არ მოიპოვება მხატვრული სტილისთვის დამახასიათებელი რაიმე „მეტაფორიზებული“ სიტყვა, არცერთი ფიგურული გამოთქმა.

საკვანძო სიტყვა საკვანძოა სიტყვა, რომელიც აღწურვილია წინადადებაში ცნება-ტერმინის ფუნქციით. სხვაგვარად მას სიტყვაკოდი (იხ.) ეწოდება. მისი შესატყვისებია: ინგლისური Keywords და რუსული Ключевые слова; საკვანძო სიტყვის ნაცლად ქართულად „სიტყვის გასაღები“ უაზრო და უმართებელი-უხეირო ტერმინია და ამრიგად, უკუსაგდება.

საკვანძო წინადადება საკვანძოა წინადადება მაშინ, როცა იგი კრავს წინა და მომდევნო ადგილას განლაგებულ სხვა წინადადებებს, ფრაზებს ან ფრაზეოლოგიზმებს. საკვანძო წინადადება შეიძლება შეიცავდეს 1, 2, 3 და უფრო მეტ ქვეწინადადებასაც. ამ შემთხვევაში იგი მთავარი საკვანძო წინადადება იქნება.

საკურსო ნაშრომი ამა თუ იმ კურსზე დასაწერი სამეცნიერო ნაშრომი, სტუდენტის კურსიდან კურსზე გადასაყვანი ერთ-ერთი აუცილებელი პირობა. საკურსო ნაშრომი იწერება რეფერატის სახით საკურსო ხელმძღვანელის მიერ შერჩეული თემის მიხედვით. საკურსო ნაშრომს თან ახლავს გამოყენებული სპეციალური

ლიტერატურის სია. საკურსო ნაშრომის მოცულობას ძირითადად განსაზღვრავს საკურსო თემების ხელმძღვანელი.

სალექსიკონო ერთეული ისეთი სიტყვაფორმა, რომელიც სემანტიკურად და ფორმობრივად განსხვავდება ანალოგიური თუ სხვა ფუძიანი ლერქსემისაგან.

სალიტერატურო ენა ენობრივი ტრადიციის საფუძველზე საუკუნეობრივად წარმოქმნილ-ჩამოყალიბებული მწიგნობრობის პროდუქტი.

სამაგისტრო პროგრამა სპეციალური პროგრამა, რომელიც განკუთვნილია მაგისტრანტისათვის მაგისტრანტურაში სწავლები პერიოდში (სპეციალური საგნების შესწავლა სასესიო გამოცდების ჩათვლით).

სამაგისტრო სწავლება იხ. სამაგისტრო პროგრამა.

სამეცნიერო ნარკვევი იხ. არგუმენტირებული ესე.

სამეცნიერო სტილი სამეცნიერო ნაშრომისათვის დამახასიათებელი სტილური ნაირობა, რომლებსაც ახლავს მსჯელობათა და არგუმენტთა სიუხვე და უემოციო, არამხატვრული, მაგრამ არცთუ იშვიათად მიშვიდველი თხრობა.

სარჩევი ნაშრომის სტრუქტურის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილია. იგი ტექსტს თავში ან ბოლოში დაერთვის. *სარჩევის* სინონიმური ტერმინებია შინაარსი, ძველად მას ზანდუკი და კიღობანი ეწოდებოდა.

სასემინარო თემა 1. აკადემიური წერის სემინარზე წასაკითხი თემა (ესე) სტუდენტისაგან, რომელიც საგნის პედაგოგისგან წინა მეცადინეობისას აქვთ მიცემული და დამუშავებული. ამ დროს ხდება სტუდენტის აზროვნების შესაძლებლობების გამოვლენა და დაოსტატება პრეზენტაციული თვალსაზრისითაც. 2.

დოქტორანტურაში დოქტორანტის მიერ ნაკვეთ-ნაკვეთ სადოქტორო სადისერტაციო თემის დამუშავება. სასემინარო თემას ამტკიცებს ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭო დოქტორანტის ხელმძღვანელის წარდგენის საფუძველზე.

საუბარი ორ პირს შორის ლაპარაკი. იგივეა, რაც დიალოგი. ამრიგად, ქართული ლექსემა *საუბარი დიალოგის* (წარმოშობით ბერძნული სიტყვის) სინონიმია.

საქმიანი კორესპონდენცია ოფიციალურ სტილზე დაფუძნებული მომოწერა ორ მხარეს შორის. მხარეებად შეიძლება წარმოვიდგინოთ: 1. ორი სხვადასხვა დაწესებულება, 2. კერძო პირი და ოფიციალური დაწესებულება (სამინისტრო, სამმართველო, უნივერსიტეტი, ინსტიტუტი, ბანკი, კომპანია, გამგეობა, ამხანაგობა, კოლეჯი, ოფისი, გაერთიანება, თვითმმართველობა, საეკსპერტო, სპორტული, სამედიცინო და სხვა ცენტრები...).

საძიებელი სამეცნიერო წიგნის, გამოკვლევის, მონოგრაფიის განუყრელი ნაწილია. იგი ნაშრომს ყველაზე ბოლოს დაერთვის. საძიებელი ერთგვარ ინფორმაციას გვაწვდის ნაშრომში დამოწმებულ მკვლევართა, პირთა, გეოგრაფიულ სახელთა თუ გაანალიზებულ სიტყვა-ფორმათა შესახებ. ამის მიხედვით საძიებელი, ანბანურად გაწყობილი, შეიძლება იყოს ა) პირთა და ტომთა; ბ) ენათა, კილოთა, კილოკავთა; გ) სიტყვასაწარმოებელ აფიქსთა (თავსართთა, ცირკუმფიქსთა, ბოლოსართთა, დაბოლოებათა და სუფიქსის ფუნქციით აღჭურვილ სიტყვათა რესპ. სუფიქსოიდთა); დ) ტერმინთა [საკვანძო სიტყვაფორმები Keywords. Ключевые слова]; ე) გეოგრაფიულ სახელთა და სხვ. სახელმწიფო ენა საერთო სალიტერატურო ენის უმაღლესი კატეგორია.

სამხრეთკავკასიური ენები ასედაც უწოდებენ სამეცნიერო ლიტერატურაში ქართველურ ენებს.

სემანტიკა მომდინარეობს ბერძნ. *sémantikos* – იდან, რაც ნიშნავს მნიშვნელობის შემცველს, მნიშვნელობის მქონეს.

სემესტრი (ლათ. *seimestris* ექვსთვიანი). სასწავლო წლის ნახევარი (უმაღლეს ან სპეციალურ საშუალო სასწავლებელში).

სემინარი (<–ლათ. *seminarium* სანერგე) 1. უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტთა ჯგუფური მეცადინეობა რაიძე სპეციალურ საგანში. 2. ჯგუფური მეცადინეობა კვალიფიკაციის, იდეურ-პოლიტიკური დონის ამაღლების მიზნით.

სემინარია ((←ლათ. *seminarium*) რევოლუციამდელ რუსეთში: საშუალო სამასწავლებლო („საოსტატო“) ან სასულიერო სასწავლებელი.

სემიოლოგია იგივეა, რაც სემიოტიკა (იხ.).

სემიოტიკა (ბერძნ. *scēmeiōtes* აღნიშნული) ლინგვისტიკაში: ენობრივი ნიშნებისა და ნიშანთა სისტემის თეორია.

სემიტური ენები ერთიანდება სემიტურ ენათა ოჯახში (ებრაული, არაბული, არამეული...)

სერტიფიკატი (ფრანგ. *sertificat* ლათ. *certifico* „ვამტკიცებ“). დოკუმენტი, რომელიც, საზოგადოდ, საქონლის ხარისხს ამტკიცებს. მისი ქართული შესატყვისი ტერმინია მოწმობა. გამოყენებითი სტილისტიკის თვალსაზრისით, ამ უცხოურ ტერმინთან შედარებით ამ უკანასკნელ ქართულ ტერმინს, წესით და რიგით, უნდა მიენიჭოს უპირატესობა.

სესია პერიოდული სხდომა, რომელსაც მართავენ წარმომადგენლობითი ორგანოები, სასამართლო, სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებები და სხვ. იგივეა, რაც საგამოცდო სესია.

სესხება ენაში (სიტყვის...) სხვა ენის ლექსიკის შემოსვლა ენაში. გადამუშავება საკუთარი ნორმების მიხედვით და თავისი მიზნებისთვის გამოყენება. მსოფლიოში არ არსებობს ე. წ. „წმინდა“ ენა. ამ მხრივ ერთგვარი გამონაკლისია ჩინური ენა.

სვანური ქართველურ ენათაგან ერთ-ერთი. ქართულის, მეგრულ-ჭანურის მონათესავე ენა.

სიგმატიზმი ტერმინია შიშინა და სისინა ბგერების დარღვევისა.

„სივი“ CURRICULUM VITAE იხ. სივი CV.

„სივი CV“ (CV CURRICULUM VITAE-ს შემოკლებული ფორმა) პროფესიული ბიოგრაფიაა, დღესდღეობით ყველაზე გავრცელებული ფორმა-საბუთი თანამედროვე წიგნიერ მსოფლიოში (ფართო გაგებით). სივი CV წარადგენენ ხოლმე დაწასებულებებში სხვადასხვა ტენდერსა თუ კონკურსში მონაწილეობის მისაღებად, ან სამუშაო ადგილზე გამოცხადებული ვაკანტური ადგილის (ვაკანსიის) დასაკავებლად. სივი CV იძლევა მაქსიმალურ, ამომწურავ ბიოგრაფიას ამა თუ იმ პირის შესახებ. მისი ტექსტი

მოკლეა, სხარტი, ლაკონიური, ხოლო მოცულობა რამდენიმეგვერდიანია (1 და მეტი...) სივი CV გულისხმობს სათანადო ფორმატს, კერძოდ: მარცხენა მხარეს განლაგებულია რამდენიმე აუცილებელი პოზიცია, ხოლო მის გასწვრივ მითითებულია შესაბამისი პასუხები. არსებობს როგორც სავალდებულო, ისე არასავალდებულო პოზიციები. შეკითხვები წარმოდგენილია მარცხენა მხარეს, მარჯვნივ, გასწვრივ ღარჩენილი, ადგილი განკუთვნილია განმცხადებლის საპასუხოდ.

აუცილებელი (საჭირო და სასაფუძვლო) პოზიციებია:

1. სახელი, გვარი;
2. დაბადების თარიღი და ადგილი;
3. განათლება;
4. პროფესია (კვალიფიკაცია);
5. სამუშაო გამოცდილება;
6. ენების ფლობა (ცოდნა დონეების მიხედვით);
7. კომპიუტერული პროგრამების ცოდნა;
8. მისამართი, ტელეფონი, ელფოსტა.

არასავალდებულო პოზიციებია:

1. სამეცნიერო ხარისხი;
2. პუბლიკაციები, ანუ სამეცნიერო ნაშრომები;
3. ჯილდოები;
4. დამატებითი კვალიფიკაცია;
5. სპორტსა და სხვა სფეროებში მიღწეული წარმატების დამადასტურებელი მოწმობა;
6. ოჯახური მდგომარეობა;
7. ეროვნება;
8. სქესი;
9. პობი და სხვ.

განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს გრაფას – „სამუშაო გამოცდილება“, სადაც დაწერილებით უნდა აღინუსხოს ყველა ის დაწესებულება, სადაც პირს საბუთის შევსებამდე უმუშავია. საჭიროა სათანადო თანამდებობებისა და რეგალიების, თარიღების ზუსტი მინიშნება. იმავდრიულად თარიღთა ნუსხა განლაგებული უნდა უყოს უახლესიდან უძველესისაკენ. გთავაზობთ ასეთ სანიმუშე ფორმატს, რომელსაც თქვენვე შეავსებთ:

ა ნ კ ე ტ ა – გ ა ნ ა ც ხ ა ღ ი

გვარი

სახელი

მამის სახელი

დაბადების თარიღი და ადგილი:

ტელ.:

ვებ. გვერდი –

ფაქსი:

ელ. ფოსტა –

საცხოვრებელი ადგილი

ტელ.

მობილური –

ფაქსი

ელ. ფოსტა –

სამსახურებრივი გამოცდილება

თარიღი	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
პასუხისმგებლობა და მოვალეობები	
თარიღი	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
პასუხისმგებლობა და მოვალეობები	
თარიღი	

დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
პასუხისმგებლობა და მოვალეობები	
თარიღი	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
პასუხისმგებლობა და მოვალეობები	
თარიღი	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
პასუხისმგებლობა და მოვალეობები	
თარიღი	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
პასუხისმგებლობა და მოვალეობები	

შეთავსება (ამჟამად გაქვთ თუ არა სხვა ანაზღაურებადი სამსახური)

როდის დაიწყეთ მუშაობა	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
როდის დაიწყეთ მუშაობა	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	
როდის დაიწყეთ მუშაობა	
დამქირავებლის დასახელება	
დამქირავებლის მისამართი	
საქმიანობის სფერო	
თანამდებობა	

წოდება, ხარისხი და გამოკვეყნებული შრომები

სამეცნიერო ხარისხი	
სამეცნიერო წოდება	
სამეცნიერო შრომები	
მონოგრაფია	
სახელმძღვანელო	
საპატიო წოდება	

სახელმწიფო, სამეცნიერო, დარგობრივი პრემია ან სტიპენდია	
--	--

განათლება / ტრენინგები

თარიღი	-დან	-მდე
დაწესებულება		
სპეციალობა		
დიპლომის ან სერტიფიკატის №		
კვალიფიკაცია		
თარიღი	-დან	-მდე
დაწესებულება		
სპეციალობა		
დიპლომის/სერტიფიკატის N		
კვალიფიკაცია		
თარიღი	-დან	-მდე
დაწესებულება		
სპეციალობა		
დიპლომის/სერტიფიკატის N		
კვალიფიკაცია		
თარიღი	-დან	-მდე
დაწესებულება		
სპეციალობა		
დიპლომის/სერტიფიკატის N		
კვალიფიკაცია		
თარიღი	-დან	-მდე
დაწესებულება		
სპეციალობა		
დიპლომის/სერტიფიკატის N		
კვალიფიკაცია		

თარიღი	-დან	-მდე
დაწესებულება		
სპეციალობა		
დიპლომის / სერთიფიკატის №		
კვალიფიკაცია		

მონაწილეობა ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციებში, ექსპერიმენტებში (ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში), პროგრამა, თეზისები ან მასალები

დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	
დასახელება და თარიღი	
მოხსენების სათაური	

ლოკალური და საერთაშორისო სამეცნიერო-სასწავლო
გრანტები (პროექტები), პროგრამები

(ბოლო ათი წლის განმავლობაში)	
გრანტის/პროექტის დასახელება	
დონორი ორგანიზაცია	
თარიღი/ვადები	
თქვენი როლი/თანამდებობა	
გრანტის საერთო თანხა	
გრანტის/პროექტის დასახელება	
დონორი ორგანიზაცია	
თარიღი/ვადები	
თქვენი როლი/თანამდებობა	
გრანტის საერთო თანხა	
გრანტის/პროექტის დასახელება	
დონორი ორგანიზაცია	
თარიღი/ვადები	
თქვენი როლი/თანამდებობა	
გრანტის საერთო თანხა	
გრანტის/პროექტის დასახელება	
დონორი ორგანიზაცია	
თარიღი/ვადები	
თქვენი როლი/თანამდებობა	
გრანტის საერთო თანხა	
გრანტის/პროექტის დასახელება	
დონორი ორგანიზაცია	
თარიღი/ვადები	

თქვენი როლი/თანამდებობა	
გრანტის საერთო თანხა	
სამეცნიერო ხელმძღვანელობა, ოპონირება ბოლო ათი წელი	
რამდენი სადოქტორო დისერტაციის კონსულტანტი იყავით	
რამდენი საკანდიდატო დისერტაციის ხელმძღვანელი იყავით	
რამდენი სადოქტორო დისერტაციის ოპონენტი იყავით	
რამდენი საკანდიდატო დისერტაციის ოპონენტი იყავით	
რამდენი სამაგისტრო პროგრამის ხელმძღვანელი იყავით	
რამდენი სამაგისტრო ნაშრომის ხელმძღვანელი იყავით	

კვლევის თემატიკა და ინტერესები

კვლევის თემატიკა	
ლექსიკოლოგიური მუშაობის გამოცდილება	

საველე მუშაობის გამოცდილება

ადგილი და დრო	
მიზანი	
ადგილი და დრო	
მიზანი	
ადგილი და დრო	
მიზანი	
ადგილი და დრო	
მიზანი	

ენების ცოდნა (შესაბამის გრაფებში ჩაწერეთ: კარგად, დამაკმაყოფილებლად, მწირად)

უცხო ენა	რუსული	ინგლი- სური	გერმა- ნული	ფრან- გული	ესპა- ნური
კითხვა					
წერა					
მეტყველება					

კომპიუტერის ფლობა

კომპიუტერული პროგრამების ფლობა	
-----------------------------------	--

დამატებითი ინფორმაცია თქვენ შესახებ

თარიღი

ხელმოწერა

ეს სივის CV ვრცელი ვარიანტია. არსებობს კიდევ უფრო ვრცელი ვარიანტი, სადაც მოცემული პირის გამოწველილვითი (resp. დაწვრილებითი) ავტობიოგრაფიაა გადმოცემული ბოლო 5. ან ათი, ან სრული სია გამოქვეყნებული ნაშრომებისა.

სივის CV რეზიუმე. დამოუკიდებელი, განცალკევებული დოკუმენტია. იგი საკანცელარიო დოკუმენტია და სამეცნიერო ნაშრომის რეზიუმესთან, როგორც სამეცნიერო აზრის აღმოცემის ფორმასთან კავშირი არ აქვს.

სილაბუსი სალექციო ან სასემინარო გაშლილი სემესტრული გეგმა-კონსპექტი რომელიმე საუნივერსიტეტო დისციპლინის მიხედვით. სხვაგვარად, უფრო სრულყოფილი ახსნით: *სილაბუსი* წარმოადგენს სასწავლო კურსის პროგრამას. მასში მოცემულია კურსის სათაური, სწავლების საფეხური, მიზანი და ამოცანები, სწავლების ფორმატი (სწავლების მეთოდი), კურსის საათობრივად გაწერილი შინაარსობლივი გეგმა გამოყენებული სახელმძღვანელოების გვერდების (ან პარაგრაფების, თავების...) დეტალური მითითებით, ასევე კურსის შეფასების პრინციპები (შუალედური, კერძოდ, ამ ცოდნის უნარ-ჩვევების ჩამონათვალი, რომელსაც უზრუნველყოფს კურსის დასრულება).

სიმბიოზი (ბერძნ. *synbiōsis* თანაცხოვრება. ბიოლ.) სხვადასხვა სახეობის ორი ორგანიზმის თანაცხოვრება, რაც სასარგებლოა თითოეული მათგანისათვის. გადატ. ორი სიტყვის ან მოვლენის ურთიერთშერწყმა.

სიმბოლიზმი (ფრანგ. *symbolisme*) ანტირეალისტური, დეკადენტური მიმართულება ბურჟუაზიულ ლიტერატურასა და ხელოვნებაში XIX ს-ის ბოლოს და XX ს. დასაწყისში. მხატვრულ ხერხად აცხადებდა სიმბოლოს როგორც საგნებისა და მოვლენების მიუღწეველი არსის გამოხატვის საშუალებას.

სიმონია (<- საკუთ. სახ.) საეკლესიო თანამდებობათა ყიდვა-გაყიდვა; ფართოდ იყო გავრცელებული შუა საუკუნეების დასავლეთ ევროპაში.

სიმფონია (ბერძნ. symphōnia) 1. დიდი მუსიკალური ნაწარმოები ორკესტრისათვის (ჩვეულებრივ შედგება სამი ან ოთხი ნაწილისაგან, რომლებიც ურთიერთისგან განსხვავდებიან მუსიკის ხასიათითა და ტემპით), 2. ბეერთა ჰარმონიული შეხამება; თანაჟღერება 3. რაიმე ნაწარმოების ტექსტში ნახმარ სიტყვათა სრული სია; კონკორდასი.

სიმპოზიუმი (ბერძნ. symposia წვეულება). საერთაშორისო თათბირი რაიმე სამეცნიერო სესიაზე.

სინეკურა (ლათ. sine cura უზრუნველად) შემოსავლიანი თანამდებობა, რომელიც დიდ შრომას არ მოითხოვს; ე. წ. „თბილი ადგილი“.

სინთეზი ბლუმის ტაქსონომიის ერთ-ერთი შემადგენელი (№5) ნაწილი. გამოცდილების ორგანიზებაა ახალი ფორმით, რაც გულისხმობს სხვადასხვა კომპონენტის საფუძველზე ახალი სტრუქტურირების, სტრუქტურული ერთეულების შექმნას, პრობლემის გადაჭრის ახლებურ მიდგომას, ინფორმაციის ლოგიკურ კატეგორიებად ორგანიზებას. სინთეზი პროდუქტიული, შემოქმედებითი პრობლემის გადაჭრის საფეხურია. ამ საფეხურზე სტუდენტს შეუძლია შექმნას ახალი (მოხსენება, მოდელი, პრეზენტაცია, ილეთი, ნომერი...), ცხადია, ადრე შეძენილი ცოდნისა და გაგების საფუძველზე.

სინონიმი (ბერძნ. synōnymos სახელმსგავსი, თანასახელი, მსგავსმნიშვნელობანი) ფორმით განსხვავებული, მნიშვნელობით მსგავსი სიტყვა; მაგ., საჩუქარი – ნობათი, პაპა – ბაბუა, წერილი – ბარათი – უსტარი...

სინონიმია (ბერძნ. synonymia ერთსახელიანობა) სხვადასხვა სიტყვის მსგავსება მნიშვნელობის მიხედვით.

სინოფობია ზიზღი ჩინური კულტურისა და ხალხის მიმართ.

სინტაგმა იხ. სინტაქსური წყვილი.

სინტაქსური ასიმილაცია სინტაქსური წესთწყობის საფუძველზე წარმოშობილი წინადადების მეორეული (ახალი) სახეობა.

სინტაქსური წყვილი იგივეა, რაც სინტაგმა ანუ სინტაქსური ერთეული, ერთმანეთთან სინტაქსურად დაკავშირებული ორი წევრი. მაგ., „დღეს დიდხანს წვიმდა, კარგ ამინდს მივსტირით, მზე მოგვენატრა“.

სიტყვა 1. ძვ. მეტყველება, ნაწილი სიტყვისა, მეტყველების ნაწილი. 2. მნიშვნელობის მქონე უმარტივესი ელემენტი ენისა. 3. ბგერათშეერთება, რომელსაც ლექსიკური (საგნობრივი) მნიშვნელობა აქვს, 4. იგივეა, რაც ენობრივი ერთეული.

სიტყვათშემოკლება რაიმე მიზნით (მაგ. ეკონომიის) სიტყვის ან სიტყვათა ჯგუფის შემოკლებულად დაწერა დასაწყისი ასოების მიხედვით.

სიტყვა-კოდი იხ. საკვანძო სიტყვა.

სიტყვაწარმოებითი მოდელი აფიქსებიანი (პრეფიქსური, სუფიქსური, თავსართ-ბოლოსართოვანი ანუ ცირკუმფიქსური) და უაფიქსო (კომპოზიტური) სიტყვასაწარმოებლებიანი სისტემური და ქვესისტემური წარმოება ენაში.

სკაბრეზი (ფრანგ. scabreux) უხამსი, უწმაწური. მაგ., სკაბრეზული ანეგდოტი.

სკანდირება (ლათ. scando ავდივარ) მკაფიოდ, დამარცვლით წარმოთქმა (ლექსისა); მკაფიოდ, დამარცვლით და ხმამაღლა წარმოთქმა (სიტყვებისა).

სკეპტიციზმი (ბერძნ. skepsis განხილვა) 1. იდეალისტური ფილოსოფიური მიმართულება, რომელიც უარყოფს ობიექტური სინამდვილის შემეცნების შესაძლებლობას. 2. კრიტიკული, უნდობლური დამოკიდებულება, დაეჭვება რისამე სისწორეში ან შესაძლებლობაში.

სკეპსისი (ბერძნ. skepsis განხილვა) იგივეა, რაც სკეპტიციზმი. მნიშვ. 2.

სკეპტიკოსი 1. სკეპტიციზმის მიმდევარი; 2. ის, ვინც სკეპტიკოსობს, უნდობლად, ეჭვის თვალით უყურებს ან ეკიდება რაიმეს ან ვინმეს.

სკრიპტორი (ლათ. scriptor გადამწერი, მწერალი). შუასაუკუნეების დასავლეთ ევროპის მონასტრებში გადასაწერი სახელოსნოების მწერალი.

სკრუპულოზური (ლათ. scrupulosus) 1. ზედმიწევნით ზუსტი; დაწვრილებითი. 2. წერილმანური.

სლენგი (ინგლ. slang) ინგლისურ ენაში: სიტყვა ან გამონთქცამი, რომელსაც ხმარობენ ამა თუ იმ პროფესიის, წრის ადამიანები;

იგივეა, რაც ჟარგონი, სალაპარაკო მეტყველების ვარიანტი, რომელის სალიტერატურო ენის ნორმებს არ ეთანხმება.

სლიფინი ცუდმეტყველების ერთ-ერთი სახეობა.

სლიფინა ის, ვინც სლიფინით მეტყველებს (სისინა ბგერებით ლაპარაკობს).

სლიფინა მეტყველება იხ. სლიფინი.

სონანტი (ლათ. sonans მჟღერი) ბგერა, რომელიც თავისი ხმიერებით გამოირჩევა ყველა სხვცა თანხმოვნისაგან. იგი სონორობის თვალსაზრისით ხმოვნებთან უფრო ახლოს დგას, ვიდრე თანხმოვნებთან; ქართულში სონანტებია: მ, ნ, რ, ლ;

სონორი (ლათ. sonorus) იგივეა, რაც სონანტი (იხ.).

სოფიზმი ფორმალურად სწორი, მაგრამ არსებითად მცდარი დასკვნა, რომელიც ემყარება ცნებათა ორაზროვნებას, ამოსავალ დებულებათა განზრახ უმართებულოდ შერჩევას და სხვ.

სოფისტი ადამიანი, რომელიც შეგნებულად იყენებს სოფიზმებს მცდარ დებულებათა დასამტკიცებლად აქ: ჭეშმარიტი გზიდან გადამცდენი.

სოფლური ენა არასალიტერატურო, დიალექტურად მოლაპარაკის ენა. იგი როგორც არასალიტერატუროს, დიალექტურის მნიშვნელობით, პირველად დასტურდება საკუთარი მთარგმნელობითი მეთოდის შემქმნელის ეფრემ მცირის მიერ თარგმნილ ტექსტებზე დართულ ლექსიკოგრაფიულ სქოლიოებში, რომელთა შორის გამოიყოფა განმარტებითი სქოლიოები, სადაც მოცემულია ერთი ცნების გამომხატველი „წიგნური“ და „სოფლური“ ერთეულები.

სოფლური, ლიტონი და უშუერი ძველი ქართული, კერძოდ, ეფრემ მცირისეული ტერმინებია, რომლებიც სინონიმურად ურთიერთს თავისუფალად ენაცვლებიან (ზ. სარჯველაძე). ფიქრობენ, რომ ლიტონი და უშუერი სოფლურის მსგავსად მხოლოდ ამა თუ იმ ტერიტორიული ან სოციალური დიალექტისთვის დამახასიათებელ სიტყვათფორმებს კი არ არ აღნიშნავს, არამედ მდაბიური მეტყველებისა და წერის სტილსაც (თ. ბოლქვაძე), ამიტომაც ზოგი მკვლევარი ლინგვისტი „სოფლურს, უშუერსა და ლიტონს“ ტერმინ „კულგარულ“-ში აერთიანებს, რაც ლიტერატურულისა და

მაღალი სტილის საპირისპიროს შინაარსის შემცველია და უდრის არალიტერატურულსა და მდაბიურს (ა. ფოცხიშვილი).

სოციოფობია შიში ან ზიზღი ამა თუ იმ საზოგადოებისა ან ხალხისადმი.

სრული პროფესორი აკადემიური თანამდებობა უმაღლეს სასწავლებლებში. მისი მოვალეობაა ამა თუ იმ მიმართულებით, სხვადასხვა სპეციალობის განხრით საგანმანათლებლო-საღეპქიო კურსების წაყვანა, ხელმძღვანელობა. იგივეა, რაც ფულ-პროფესორი.

სტვენის ენა კანადის არქიპელაგში მდებარე პატარა კუნძულის – ჰომერის მცხოვრებნი ჩვეულებრივ ესპანურად ლაპარაკობენ, მაგრამ იმავდროულად განვითარებული აქვთ *სტვენის ენა*, რომელსაც შორი მანძილით ურთიერთდაშორებისას იყენებენ. მათ შეუძლიათ გააგებინონ, რა უნდათ არტიკულაციური სტვენით. მათი სტვენა თურმე ორ კილომეტრზედაც კი აწვდის საჭირო ცნობას.

სტილი (ბერძნ. *stylos*, ფრანგ. *stule*) თავდაპირველად ეწოდებოდა მახვილწვეტიან ჯოხს, რომლითაც ძველი ბერძნები და რომაელები წერდნენ გასანთლულ დაფაზე. განვითარების შემდგომ საფეხურზე სტილი ლამაზ ხელს, ნაწარმოების კალიგრაფიულ ხელს, ნაწარმოების კალიგრაფიულ ხასიათს აღნიშნავდა, რითაც ცნობდნენ, ასხვავებდნენ ამა თუ იმ პირის ხელნაწერს; ენობრივი თავისებურებანი, რომლებიც ახასიათებს ამა თუ იმ მწერალს, ლიტერატურულ მიმდინარეობას, ჟანრს.

სტილიზაცია (ფრანგ. *stylisation*) რომელიმე სტილის ფორმათა მიბაძვა ხელოვნებაში. არქაიზმების, დიალექტიზმების, ჟარგონების, „ენობრივი შტამპების“ საკამო სიხშირით გამოყენება მხატვრულ ნაწარმოებში.

სტილისტი პირი, რომელიც კარგად ფლობს ლიტერატურული (სალიტერატუროსაც, ცხადია) ენის სტილს, რომელიც ასწორებს რაიმე ნაწარმოების (მაგ., საგაზეთო-საჟურნალო სტატიის...) სტილს.

სტილისტიკა (ფრანგ. *stylistique*) ენათმეცნიერების დარგი, რომელიც სწავლობს ენის გამომხატველობითს საშუალებებს.

სტილისტიკური [შეცდომა] სტილისტიკის დამახასიათებელი, სტილისტიკისა. მაგ., სტილისტიკური შეცდომა.

სტილისტიკური პაემეტობა მწერლის ინდივიდუალური სტილისთვის დამახასიათებელი პ ფონემის ზედმეტობა, რომელიც უფრო სიტყვის ბოლოში (აუსლაუტში), ან სიტყვის შუაში (ინლაუტში) გვხვდება. მაგ., „ღმრთივ ზეპ აღმართებულმან“, „კიპ“ (=ღიახ, კი), „დაპ“, „ნერვებაჰშლილი“ და სხვ. ასეთი ფორმები იმავდროულად პოეტური (მწერლური) ლიცენციაა, რომელსაც მწერალი რიტმის, რიტმიკულობა-კეთილზმოვანების შესაქმნელად იყენებს. [ტერმინი ჩვენშიერია, ბ. ცხ., ე. ცხ.].

სტილისტიკური სანმეტობა მწერლის ინდივიდუალური სტილისთვის დამახასიათებელი ს ფონემის ზედმეტობა, რომელიც იმავდროულად ხელოვნური ფორმაცაა ანუ ერთგვარი პოეტური ლიცენცია; გვხვდება სიტყვის შუაში (ინლაუტში). შემოქმედი, მწერალი ასეთ ხელოვნურ, ენაში არაარსებულ ფორმებს რიტმის, ფრაზის რიტმიკულობა-კეთილზოვანების გასაძლიერებლად იყენებს. მაგ., „ოლონდ ესსა“ (=ოლონდ ესაა). [ტერმინი ჩვენშიერია, ბ. ცხ.] სტიპენდია (ლათ. stipendium ხელფასი, ქირა). ყოველთვიური ფულადი დახმარება, რომელიც ეძლევათ სტუდენტებს, ასპირანტებს, მაგისტრანტებს, დოქტორანტებს, სხვადასხვა ტიპის სასწავლებელთა მოსწავლეებს.

სტრუქტურა რისამე შემადგენელი ნაწილების თანხმიერი ურთიერთმიმართულება; აგებულება, აღნაგობა, წყობა.

სტრუქტურიერება სტრუქტურულად, თანამიმდევრობით დალაგებულ-ჩამოთვლილი რაიმე ტექსტი (მაგ., ავტობიოგრაფია) სათანადო ფორმატით.

სქოლიო (ბერძნ. scholion) შენიშვნა, განმარტება, დამატებითი ტექსტი, რომელიც მოთავსებულია ძირითადი ტექსტის ქვეშ, გვერდის ბოლოში (უმეტესად), გვხვდება ნაშრომის დასასრულსაც, სულ ბოლოს. ამრიგად, *სქოლიო* ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტია.

სწავლული 1. მეცნიერი, მკვლევარი, 2. სამეცნიერო ხარისხის არმქონე მეცნიერი.

სწავლულ ექსპერტთა საბჭო სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად შექმნილი კოლეგია, რომელიც დაკომპლექტებულია ცნობილი და ავტორიტეტული სპეციალისტებისაგან (თავიანთი ვიწრო სპეციალობის მიხედვით); რამდენიმე წლით არჩეულ ასეთ

საბჭოს მინდობილი აქვს დისერტანტის საძიებელი სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი საკვალიფიკაციო ნაშრომის შეფასება.

სწავლული ექსპერტი მაღალი რანგის მეცნიერ-სპეციალისტი, რომელიც ახდენს სამეცნიერო ნაშრომის ვარგისიანობა-აუკარგიანობას.

სწავლული მდივანი სამეცნიერო ხარისხის მქონე სპეციალიზებული მდივანი-მეცნიერი.

სწორენა მართლმეტყველება-სწორმეტყველება, ნორმირებული სალიტერატურო ენა.

სხლავს გადატ. „სხაპასხუპით“ მეტყველებს; იტყვიან სწრაფად მოლაპარაკე და მოაზროვნე, გონიერ ადამიანზე; [ტერმინი იმერული კილოს კუთვნილებაა]

სხლიპინა ის, ვინც სხლიპინებს, შეუჩერებლივ ლაპარაკობს (იხ. სხლიპინი).

სხლიპინა მეტყველება სწრაფადმეტყველება იხ. სხლიპინა.

სხლიპინი დიალექტური, კერძოდ იმერული ტერმინია რატრატა, სწრაფად მოლაპარაკე ადამიანის მეტყველების აღსანიშნავად.

ტაბუ [პოლინეზ.] – პირველყოფილ ხალხებში: რაიმე მოქმედების, სიტყვის, საგნის აკრძალვა, რომლის დარღვევაც, ცრუმორწმუნეობრივი წარმოდგენების მიხედვით იწვევს ზებუნებრივი ძალებისაგან მოვლენილ სასჯელს.

ტავტოლოგია (ბერძნ. ταυτο იგივე, λογος სიტყვა) ერთისა და იმავე სიტყვების, გამოთქმებისა და აზრების გამეორება.

ტაქსონომია (ბერძნ. taxis განლაგება და nomos კანონი), იგივეა, რაც სისტემატიკა.

ტელევიზია გამოსახულებათა გადაცემა შორ მანძილზე ელექტრო და რადიოკავშირგაბმულობის საშუალებათა გამოყენებით.

ტელეჟურნალისტიკა ჟურნალისტიკის ერთ-ერთი დარგი, ტელევიზიაში მომუშავე ჟურნალისტთა მსახურება.

ტელეხედვა იგივეა, რაც ტელევიზია (იხმარებოდა XX საუკუნის მეორე ნახევარში. ტერმინი ხელოვნურად შექმნილია, კალკირებაა სიტყვა ტელევიზიისა).

ტემბრი (ფრანგ. timbre) – ბგერის თვისება, ელფერი, რომლის მიხედვითაც განირჩევა ერთი და იმავე სიმაღლის ტონები და

რითაც ერთი საკრავის ან ხმის ჟღერადობა განსხვავდება მეორისაგან.

ტემპი [იტალ. *trmpo* < ლათ. *tempus*] 1. რისამე განხორციელების, მომდინარეობის სისწრაფე. 2. მუსიკალური ნაწარმოების შესრულების სისწრაფე.

ტერმინი (ლათ. *terminus* საზღვარი) სიტყვა, რომელიც ზუსტად გადმოსცემს მეცნიერების, ტექნიკის, ხელოვნების რაიმე დარგის სათანადო ცნებას.

ტერმინოგრაფია სამეცნიერო-სტილისტიკური ქვედარგი, რომელიც შეისწავლის ტერმინის ან ტერმინთა მართებულ დაწერას.

ტერმინოლოგია (ტერმინი + ბერძნ. *logos* მოძღვრება) 1. მეცნიერების, ტექნიკის, ხელოვნების რაიმე დარგში ხმარებულ ტერმინთა ერთობლიობა; 2. მეცნიერება ტერმინთა ან ტერმინების რაობა-დადგენისა და მეცნიერული შესწავლის შესახებ.

ტერმინოლოგიური დუბლეტი ისეთი ტერმინადქცეული სიტყვა, რომელსაც ენაში შესაბამისი სინონიმური ცალი მოეპოვება. მაგ., ვითარება — სიტუაცია, პრევერბი — ზმნისწინი, ადამიანის საკუთარი სახელი — ანთროპონიმი, პრეფიქს-სუფიქსური წარმოება — თავსართ-ბოლოსართოვანი წარმოება, იგივეა, რაც ცირკუმფიქსური წარმოება.

ტეტიური მეტყველება იგივეა, რაც სოფლური მეტყველება. ქართული ენის ამა თუ იმ დიალექტზე მოლაპარაკის ან მოლაპარაკეთა კუთხური მეტყველება.

ტეტრაფობია შიში რიცხვი 4-ისა.

ტექნოფობია შიში ტექნოლოგიის მიმართ.

ტექსტი (ლათ. *textum* კავშირი) 1. რისამე შინაარსი, ჩამოყალიბებული წერილობით; დაწერილი ან დაბეჭდილი თხზულება, ოფიციალური დოკუმენტი და სხვ. 2. თხზულება ილუსტრაციების, შენიშვნების, კომენტარების და მისთ. გარეშე. 3. სიტყვები, რომლებზეც დაწერილია მუსიკალური ნაწარმოები.

ტესტი არის სტრუქტურირებული ინსტრუმენტი, რომელიც იქმნება სტუდენტის განვითარების მოცემულ ეტაპზე ცოდნისა და უნარ-ჩვევების გამოსავლენად და საბოლოო შესაფასებლად. ტესტი შესაძლოა ეფუძნებოდეს ნორმას ან რაიმე კრიტერიუმს (ან ორივეს ერთად), იყოს სტანდარტიზებულად შექმნილი საგნის

ლექტორის მიერ. ტესტური კითხვები ანუ ტესტური შეკითხვები სასურველია სემესტრულად ე. წ. შუალედური შემოწმებისას ყოველი თვის (მეხუთე კვირა) ბოლოს.

ტირე წარმოშობით ფრანგული სიტყვაა (tired), ნიშნავს სასვენ ნიშანს, პორიზონტალურ ხაზს (-), დეფისი პატარა (მოკლე) პორიზონტალური ხაზია, ტირე უფრო დიდი (გრძელი)

ტომობრივი ენა ენა, რომელსაც ტომი იყენებს ურთიერთობისა (კომუნიკაციის) და აზრთა გაცვლა-გამოცვლის იარაღად.

ტონი (ბერძნ. tonos) 1. ჰაერის სათანადო სიხშირის პერიოდული რხევით წარმოქმნილი ბგერა. 2. მუს. განსაზღვრული სიდიდის შუალედი ორ მეზობელ ბგერას შორის. – ორი ნახევარტონი, ზოგჯერ იხმარება ტონალობის მნიშვნელობით.

ტონალობა იხ. ტონი.

ტონური მახვილი ფრაზაში ამა თუ იმ სიტყვისას რომელიმე მარცვლის გრძლად წარმოთქმა.

ტოპონიმი (ბერძ. topos ადგილი, ονομα სახელი) დიდი თუ მცირე ადგილის, სახელმწიფოს, მდინარის, ზღვის, მთისა და მათი ნაწილების სახელწოდება, ზოლო მათი ერთობლიობაა ტოპონიმია, რომელთაც ენათმეცნიერების (კერძოდ, ლექსიკოლოგიის) დარგი ტოპონიმოკა შეისწავლის.

ტრანსკრიფცია ფონეტიკური ტერმინია (ლათ. transcriptio გადაწერა). რომელიმე ენის ბგერათა ზუსტი გადმოცემა პირობითი ასოებით და არა ამ ენის წერის სისტემის საშუალებით.

ტრანსლიტერაცია (ლათ. trans გავლით და littera ასო) ერთი დამწერლობის ბგერების გადმოცემა სხვა დამწერლობათა ასოებით.

ტრანსფერი ერთგვარ სიტუაციაში ნასწავლის სხვაგვარ, განსხვავებულ სიტუაციაში გამოყენება.

ტრაფარეტი (იტალ. traforetto გახვრეტილი). 1. თხელი ფირფიტა, რომელშიც ამოჭრილია რაიმე სახე ან ასოები; იყენებენ მაგ., კედლის, ფირნიშის მოსახატავად, წარწერების გასაკეთებლად (დაადებენ სათანადო ზედაპირს და ზევიდან წაუსვამენ საღებავს); 2. (გადატ). ერთხელ და სამუდამოდ მიღებული. გაცვეთილი ფორმა, მზა ნიმუში, შაბლონი.

ტრენინგი (ინგლ. traibning) წვრთნა, წვრთნის რეჟიმი.

ტრიბუნა (იტალ. tribuna) 1. ამაღლებული ადგილი ორატორისათვის. 2. (გადატ.) ადგილი, სფერო, საშუალება, რომელსაც იყენებენ პოლიტიკური, პუბლიცისტური, საზოგადოებრივი მოღვაწეობისათვის. 3. სტადიონებზე, მოედნებზე: ნაგებობა, რომელსაც აქვს საფეხურებივით ამაღლებული რიგები მაყურებლებისათვის, ან მათთვის, ვინც პარადს იღებს, დემონსტრანტებს, მომიტინგეებს მიმართავს, ესალმება და სხვ.

ტრიბუნი (ლათ. tribunus) 1. ძველ რომში: სხვადასხვა თანამდებობის პირის სახელწოდება. 2. იტყვიან გამოჩენილ საზოგადო მოღვაწეზე, რომელიც კარგ ორატორად და პუბლიცისტად მიიჩნევა.

ტრივიალური (ფრანგ. trivial) 1. სიახლეს, ორიგინალურობას მოკლებული: გაცვეთილი. 2. უხამსი, ვულგარული.

ტრიმესტრი სასწავლო წლის ნაწილია. სასწავლო წელი მინიმუმ 31 (სკოლაში – 36) კალენდარულ კვირას გრძელდება. იყოფა სამ ტრიმესტრად. საშუალო სემესტრის სამ ნაწილად დაყოფა საათობრივ ბადეს უფრო მოქნილს ხდის, რაც უწყობს სწავლის ხარისხის ამაღლებას.

ტრისკაიდეკაფობია // ტერდეკაფობია რიცხვ 13-ის შიში.

ტურაბიანი (Turabian) ნაშრომის დაფორმატებისა და გაფორმების ერთ-ერთი სახეობა აშშ-ში. ამ სახეობით უმეტესად სარგებლობენ ისტორიკოსები, თუმცა მისი გამოყენების არე თითქმის უნივერსალურია. ამ სტილს ეს სახელი ავტორ-შემქნელის გვარის მიხედვით ეწოდა. ეგვევ სახეობა ცნობილია ჩიკაგოს სტილის სახელწოდებითაც.

უბრჯგუ უმარცვლო, ყრუ უ. (ტერმინი ქართულ გრამატიკულ ლიტერატურაში შემოღებულია ანტონ კათალიკოსის მიერ). მაგ., თოული, ბეური, ბავშუი. გრაფიკულად უმარცვლო უ გამოიხატება დიაკრიტიკული (განმასხვავებელი) ნიშნით – უ ხმოვნის თავზე გამოსახული კონუსისებრი (გადმობრუნებული) ნიშანი V. (^).

უნაპირო ტექსტის თეორია ტექსტის გააზრების ისტორიაში ახლად თავჩენილი (XX საუკუნის ბოლოს) სახელდება. მისი მესაფუძვლეა ფრანგი სტრუქტურალისტი ჟ. დერიდა. ამ თეორიის თანხმად, ტექსტი უბრალო მეტყველებითი აქტი არაა, რადგან მას მკითხველი წაკითხვამდე აღიქვამს (შრიფტის, ნახატების,

ნახაზების... სახით), ტექსტში თავად ენა ლაპარაკობს. ავტორი არის არა შემოქმედი, არამედ დამწერია (სკრიპტორი). იგი მხოლოდ წერის დროს ჩანს და მაშინვე ქრება, როცა ტექსტის წერაც სრულდება. შდრ. თანამედროვე ცოცხალი ქართველი კლასიკოსი მწერლის გურამ დოჩანაშვილის გამონათქვამი (იხ. მისი ერთ-ერთი ბოლოდროინდელი რომანი „ლოდი ნასაყდრალი“): მწერალი ავტორი კი არ არის, არამედ სულიწმიდაა, სხვაგვარად: „სულიწმიდა ავტორია, მწერალი – გადამწერალი“.

ტრივიალური სიახლეს, ორიგინალურობას მოკლებული; გაცვეთილი, უხამსი, ეულგარული.

ტრიმესტრი სასწავლო წლის ნაწილი – სამთვიანი პერიოდი აშშ-ს, ინგლისისა და სხვა ქვეყნების უმაღლეს სასწავლებლებში.

ტრუიზმი საყოველთაოდ ცნობილი, გაცვეთილი ჭეშმარიტება.

უვრაჟი (ფრანგ. *ouvrage* სამუშაო; ნაწარმოები). დიდი ფორმატის მდიდრული, უხვად დასურათებული გამოცემა.

უზუალური (ლათ. *usus* -- ხმარება) საზოგადოდ მიღებული; სიტყვის ან ფრაზის უზუალური მნიშვნელობა -- ჩვეულებრივი მნიშვნელობა.

უზურპაცია ძალაუფლების უკანონოდ ხელში ჩაგდება, სხვისი უფლებების მითვისება.

უზუსი (ლათ. *usus* ჩვევა, ჩვეულება, გამოყენება). საყოველთაოდ გავრცელებული ენობრივი ერთეული, ენობრივი ნორმა.

უმლაუტი (გერმ. *umlaut*) გადაბგერება, გადახმოვანება, ძირეული ხმოვნის დარბილება, პალატალიზაცია; უკანაენისმიერი ხმოვნის (ა-ს, ო-ს ან უ-ს) დარბილება მომდევნო პალატალური ხმოვნის (ი-ს ან ე-ს) გავლენით. უმლაუტი მოეპოვება გერმანულ, თურქულ აზერბაიჯანულ ენებს. ქართველურ ენათაგან სვანურს, ქართული ენის დიალექტთაგან ინგილოურს (აზერბაიჯანული ენის გავლენით). უმლაუტი გრაფიკულად აღინიშნება ხმოვანზე ორწერტილის დასმით. მაგ., *ä, ö, ü, ö*.

უმწერლობო ენა ისეთი ცოცხალი და დღეს მოქმედი ენა-მეტყველება, რომელსაც დამწერლობა და მწიგნობრობა არა აქვს. მაგ., მეგრულ-ჭანური, სვანური.

უნიფიკაცია იგივეა, რაც უნიფიცირება (ლათ. *unus* ერთი და *facio* ვაკეთებ). საერთო ნორმაზე დაყვანა; გაერთიანება.

უნიკალური დამწერლობა (გვიან. ლათ. uncialis). ლათინური და ბერძნული დამწერლობა, ჩვეულებრივი დამწერლობის კალიგრაფიული ვარიანტი; გავრცელებული იყო IV-IX სს-ში.

უშუერი (ენა-მეტყველება) იხ. სოფლური, ლიტონი და უშუერი. უწყისი სტუდენტის აკადემიური სწავლის (მოსწრების) ოფიციალური ფურცელი (ბლანკი), რომელშიც აღირიცხება სტუდენტის სწავლათან დაკავშირებული ყველა მომენტი.

ფამილარობა ფამილარულად მოპყრობა, – მოურიდებლობა, შინაურულობა, ზედმეტი სითამამე.

ფამილარული (ლათ. familiaris ოჯახური, შინაურული) მეტისმეტად შინაურული, მოურიდებელი.

ფაქსიმილე 1. ხელმოწერის ასლი, შესრულებული მექამიკური საშუალებებით; 2. ავტორის ხელნაწერი ან წარწერა (ხელრთვა).

ფაბულა მხატვრულ ნაწარმოებში: განვითარებული მოქმედების, ამბების თანამიმდევრული გამოხატვა.

ფაკულტატიური არჩევითი, საკუთარ არჩევანზე დამოკიდებული, არასავალდებულო (მაგ., ფაკულტატიური სასწავლი საგანი).

ფანატიზმი რაიმე რწმენით უკიდურესი გატაცება; ბრმადმორწმუნეობა.

ფანტასმაგორია ფანტასტიკური წარმოდგენა რისამეს შესახებ; ბოღვითი ჩვენება-მოჩვენებანი. არარეალური, მოჩვენებითი რამ.

ფარსი სახალხო თეატრის სახეობა, რომელიც ფართოდ იყო გავრცელებული შუა საუკუნეებში, დასავლეთ ევროპაში; მსუბუქი კომედია, ვოდევილი, ერთგვარად უხამსი შინაარსის ცინიკური ხუმრობა.

ფელეტონი ცოცხალად, იუმორულად დაწერილი საგაზეთო მოთხრობა, რომელიც ამასხარაებს თანამედროვე ცხოვრების ნაკლოვან მხარეებს. მაზინჯ მოვლენებს.

ფეშენებელური დიდი გემოვნებით მოწყობილი; ელეგანტური.

ფიგურალური ხატოვანი, ქარაგმული (უფრო მართებულია: ფიგურული).

ფილანთროპი ის, ვინც ფილანთროპობს (იხ. ფილანთროპია).

ფილანთროპია (=ბერძნ. აღამიანის სიყვარული) ქველმოქმედება, მოწყალება, კაცთმოყვარეობა.

ფილოსოფია (=ბერძნ. სიბრძნის სიყვარული) მეცნიერება ბუნების, ადამიანთა საზოგადოებისა და აზროვნების განვითარების უზოგადესი კანონების შესახებ; განყენებულ საკითხებზე მაღალფარდოვანი მსჯელობა.

ფოკუსი (1) (ლათ. focus კერა) 1. (ფიზ.) გარდატეხილი ან არეკლილი სხივების გადაკვეთის წერტილი. 2. წერტილი, რომელშიც ფოტოგადაღების დროს საგანი მაქსიმალურად მკაფიო გამოსახულებას იძლევა. 3. (მედიც.) ანთებითი პროცესის კერა. 4. (მათემ.) მრუდებში: მუდმივი წერტილი, რომელსაც აქვს განსაკუთრებული თვისებები ნებისმიერ წერტილებთან შეპირისპირებით. 5. (გადატ.) რისამე შუაგული, ცენტრი.

ფოკუსი (2) (<- გერმ. Fokus) 1. მარჯვე ილეთი, ტრიუკი, რაც თვალს ატყუებს და მაყურებლის განცვიფრებას იწვევს მოჩვენებითი ზებუნებრიობით; დამყარებულია ხელის სიმარდზე, მოქნილობაზე, რაიმე კანონზომიერების ცოდნაზე. 2. ხრიკი, ფანდი, ოინი.

ფოკუსირება აზრების (შეხედულებათა, განსჯა-მტკიცებულებების...) ერთ წერტილში მოქცევა, ერთი რაკურსით წარმოდგენა, ერთი კუთხით დანახვა...

ფოლიანტი (გერმ. Foliant) დიდი ფორმატის სქელი წიგნი (ჩვეულებრივ ძველი დროისა).

ფოლიო (ლათ. in folio ფურცელში). 1. იგივეა, რაც ინ-ფოლიო, 2. საბუხპალტრო საანგარიშო წიგნის მარჯვენა და მარცხენა გვერდები, რომლებსაც ერთი და იგივე რიგითი ნომერი აქვს.

ფონემა [ბერძნ. phōnēma] – (ლინგვ.) სამეტყველო ბგერა, როგორც ამა თუ იმ ენის ფონეტიკური სისტემის შემადგენელი ბგერითი ერთეული. იგივეა, რაც ასო-ბგერა (ქართული სინონიმური შესატყვისი).

ფონეტიკა (ბერძნ. phōnetikos ბგერისა) ენათმეცნიერების ნაწილი, რომელიც სწავლობს სამეტყველო ბგერებს.

ფონოგრამა (ბერძნ. phōne, ხმა, ბგერა და gramma ჩანაწერი) ხმის, ბგერის ჩანაწერი ფირზე, ფირფიტაზე და მისთ.

ფონოფობია ხმამაღალი ხმების შიში.

ფრანკოფობია ზიზღი ყოველგვარი ფრანგულის მიმართ.

ფსევდოგრაფია უკუღმა წერა.

ფსევდონიმი გამოგონილი გეარსახელი პიროვნების ვინაობის შენიღბვის, დაფარვა-დამალვის მიზნით. მაგ., ლიტერატურული ფსევდონიმებია: ვაჟა-ფშაველა, (=ლუკა რაზიკაშვილი), შიო მღვიმელი (=შიო ქუჩუკაშვილი), შიო არაგვისპირელი (=შიო დედაბრიშვილი), გივი გოლლენდ (=გრიგოლ რობაქიძე), ვანდეკ (=ვახტანგ კოტეტიშვილი) და მისთ.

ფსიქიკა ტვინის განსაკუთრებული თვისება, ფუნქცია, რაც გამოიხატება გარე სამყაროს ასახვაში; ადამიანის სულიერ ძალთა, შესაძლებლობათა ერთობლიობა.

ფსიქოლოგია მეცნიერება ადამიანის ფსიქიკური მოქმედების კანონზომიერების, განვითარებისა და ფორმების შესახებ; ხასიათის თავისებურება, სულიერი წყობა, ფსიქიკა; ფსიქიკური პროცესების ერთობლიობა, რომლებიც განაპირობებენ საქმიანობის, მოქმედების ამა თუ იმ სახეს.

ფულ-პროფესორი იგივეა, რაც სრული პროფესორი (იხ.).

ფუნქციური სტილისტიკა (// ფუნქციონალური სტილისტიკა) სტილისტიკის ნაწილი, რომელიც სწავლობს ფუნქციურ სტილებს, ცალკეული ეპოქების, მწერლების ნაწარმოებების, ენის სტილურ ნიშნებს.

ქარაგმა 1. ძველ ხელნაწერებში შემოკლებული სიტყვის თავზე დასმული ნიშანი (~); 2. შემოკლებულად დაწერილი სიტყვა, რასაც ასეთი ნიშანი უზის. მაგ., ე~ე = „ერისთავთ ერისთავი“; სახლსა ზ~ა = „სახლსა ზედა“.

ქართველური ენები იგივეა, რაც სამხრეთკავკასიური ენები (ქართული, მეგრულ-ჭანური // ზანური, სვანური). ტერმინი საყოველთაო-საერთაშორისოა.

ქაჯური ენა ენა, რომლის დანიშნულებაც იყოს გაგებინების საშუალება ამა თუ იმ პირთათვის ისე, რომ სხვებისთვის ნათქვამი გაუგებარი დარჩეს; ესაა დაშიფრული მეტყველება. მაგ., მეწა საწალამოსწა გაწამოწაიწაელიწა – ეს იქნება: მე სალამოს გამოვივლი.

ქვეარგუმენტი არგუმენტის ერთ-ერთი შემადგენელი ნაწილი.

ქვესათაური ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტი. იგი სათაურის ერთ-ერთი ქვესახეობაა დანაწევრებულ ტექსტში.

„ქი-ვორდები“ (key words). იხ. საკვანძო სიტყვა.

ქსენოფობია შიში უცხო ხალხისადმი.

„კი-ფონტები“ (key points). იხ. საკვანძო სიტყვა.

ქსერო რთული სიტყვის პირველი შემადგენელი ნაწილი, აღნიშნავს ქსეროგრაფით ასლის გადაღებასთან დაკავშირებულს.

ქსეროქსი იხ. ქსერო.

ყრუ აბრევიატურა შემოკლებული სიტყვის ისეთი ნაერთი, რომელშიც მხოლოდ თანხმოვნებია თავმოყრილი, ხმოვანი საერთოდ იგნორირებულია. (მაგ., დსთ, აშშ) ტერმინი *ყრუ-აბრევიატურა* პირველად ქართველურ მეცნიერებაში იხმარა პროფ. გიორგი წიბახაშვილმა.

შაბლონი (გერმ. Schablone <— ფრანგ.) 1. ნიმუში, რომლის მიხედვითაც ამზადებენ ერთნაირ ნაკეთობებს. 2. მოწყობილობა მზა ნაწარმოს ფორმის შესამოწმებლად. 3 (გადატ.). ერთხელ და სამუდამოდ მიღებული ნიმუში, რომელსაც ბრმად ბაძავენ; ტრაფარეტი, შტამპი. 4. არქიტექტურული დეტალის ნახაზი ნატურალური სიდიდისა. აკადემიური წერისა და გამოყენებითი სტილისტიკის მიხედვით, შაბლონი, ისე როგორც ტრაფარეტი (ან: ტრაფარეტული, შაბლონური გამონაქეამი, აზრი) ნიშნავს გაცვეთილ ფორმას, აზრს, მრავალგზის ხშირად ნახნარ მხატვრულ ფორმას (რითმა, ეპითეტი, მეტაფორა...) ან გამონათქვამს, რომელიც ტექსტში არამიმზიდველად გამოიყურება.

შედევრი (ფრანგ. chef-d'œuvre) სანიმუშო ნაწარმოები — ხელოვნების, ოსტატობის უდიდესი მიღწევა (იხმარება გადატანითი, ირონიული მნიშვნელობითაც).

შემოკლებანი სამეცნიერო ხასიათის ძირითად ტექსტში (სამეცნიერო სტატია, მონოგრაფია, წიგნი...) ზოგჯერ ნახმარია შემოკლებები, აბრევიატურული სიტყვათშემოკლებები ნაშრომის ბოლოს დაერთვის მკითხველისათვის გასაადვილებლად. მაგ., ქეგლი = ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი; ტუმ = ტფილისის უნივერსიტეტის მოამბე; სმამ = საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის მოამბე; თსუშ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის შრომები; ადილ. — ადილური; ავ. // ავესტ. — ავესტური; ალბან. — ალბანური; არაბ. — არაბული; ახლ. — ახლანდელი; ახ. ქართ. — ახალი ქართული; ბერძნ. — ბერძნული;

გერმ. — გერმანული; გურ. — გურული; ებრ. — ებრაული; თან. სალიტ. ქართ. — თანამედროვე სალიტერატურო ქართული და სხვ. შენიშვნა ტექსტის სტრუქტურის ერთ-ერთი ელემენტია. იგი შესაძლოა ჩაერთოს ტექსტშიც, ტექსტის ბოლოს, ტექსტის თითოეული გვერდის ბოლოს სქოლიოს სახით. შენიშვნა მაშინაა აუცილებელი, როცა მისი (რაიმეს) ჩართვა-აღნიშვნა ძირითად ტექსტში ვერ ხერხდება, სხვაგვარად: უხერხულია, ზედმეტად გამოჩანს, რადგან ტექსტის შინაარსის ბუნებრივ აღმას ხელ არ უწყობს.

შეპირისპირებითი სტილისტიკა ენათა შორის სტილისტიკური ეკვივალენტების დაძვინა-დადგენის შემსწავლელი მეცნიერებაა; იგი ეყრდნობა ორ ენაში (დედნისა და თარგმანის) უკვე დადგენილ და დამუშავებულ სტილისტიკურ პრინციპებს, ეძებს მათ შესაბამის უკეთეს ვარიანტებს.

შესავალი შესავალი ტექსტის ერთ-ერთი სტრუქტურული ელემენტია. იგი ნაწარმოების შინაარსის გაშლის ერთგვარი ფონია. იხ. პროლოგი

შეფასება ბლომის ტაქსონომიის №6n შემადგენელი ნაწილი. ბლუმის ტაქსონომიის მიხედვით, გულისხმობს შეფასებითი მსჯელობისათვის აუცილებელი კრიტერიუმების შემუშავებას — კონკურირებად გადაწყვეტილებებს შორის შედარებითი ღირებულების დადგენას, არგუმენტსა თუ გადაწყვეტილებაში არათანამიმდევრულობის გამოვლენას, შემოქმედებითი ნაშრომების შედარებასა და კონტრასტის დასაბუთებას, გამოყენებული და აპრობირებული კრიტერიუმების ჩვენებას. შეფასება სტუდენტს საშუალებას აძლევს, მოახდინოს კონკურირებადი გადაწყვეტილებების, გაწეული შრომის შედეგად მიღებული ნაყოფის (შედეგის) შედარება, ან დაასაბუთოს ბიზნეს-გადაწყვეტილება. კარგ შეფასებასა და ზედაპირულ (ზერელე) მსჯელობას შორის. სხვაობა ისაა, რომ პირველი გულისხმობს წინა ხუთ საფეხურზე (1. ცოდნა, 2. გაგება/წვდომა, 3. გამოყენება, 4. ანალიზი, 5. სინთეზი) შეძენილი ცოდნის, უნარების, გაგებასა და გამოცდილების გაერთიანება-თავმოყვრას. შეფასება. შინაარსი იხ. სარჩევი.

შუალედური შემოწმება იგივეა, რაც კოლოკიუმი. ტარდება სემესტრულად რამდენჯერმე (1, 2, ზოგჯერ 3-ჯერ).

ჩარჩო (Prame) ტექსტის სტრუქტურული ელემენტია; მოიცავს ტექსტის დასაწყისს და დასასრულს.

ჩლიფინა ის, ვინც ჩლიფინებს, ვისაც „ენა ერლიფება“ც-ს ნაცვლად ჩ ბგერას ამბობს [დიალექტური, კერძოდ, იმერული ტერმინია ცუდადმეტყველი ადამიანის მეტყველების აღსანიშნავად].

ჩლიფინა მეტყველება ცუდმეტყველება; რაიმე მიზეზით (სიბერის, უკბილობის და მისთ.) ყრუ ფშვინიერი ბგერების (ც წინანუნისმიერს ჩ უკანანუნისმიერი ბგერით ჩანაცვლება)

ჩლიფინი ცუდმეტყველების ერთ-ერთი სახე; იხ. ჩლიფინა მეტყველება.

ცაცოფობია შიში უშნო ხალხის მიმართ.

ცელიბატი ქრისტიან (კათოლიკე) სასულიერო პირთა დაუქორწინებლობა, რასაც კათოლიკური ეკლესია მოითხოვს.

ცენზი პირობები, რომლებიც პიროვნებას საშუალებას აძლევს ისარგებლოს რაიმე უფლებით (მაგ., ასაკობრივი ცენზი); სტატისტიკური აღწერა; ძველ რომში: მოქალაქეთა ქონების პერიოდული შეფასება.

ცენზორი თანამდებობის პირი, რომელიც ცენზურას ახორციელებს. ცენზურა 1. დასაბეჭდად ან რადიო-ტელევიზიით გადასაცემად, კინოსცენარის გადასაღებად ან პიესის დასადგმელად განკუთვნილი ნაწარმოების გასინჯვა სახელმწიფო ზედამხედველობითი ორგანოს მიერ; 2. საზოგადოებისათვის სიმღერის... აკრძალვა რესტორნებსა და მის მსგავს ადგილებში რაიმე მოტივით (მაგ., „კანონიერი ქურდების“ ზოტა-შესხნითი ხასიათის სიმღერები: „ასეთია ქურდი კაცის ბედი“ და მისთ.); თვით ასეთი დაწესებულება.

ციტატა რაიმე ტექსტიდან უცვლელად, სიტყვასიტყვით დამოწმება; ტექსტური ამონარიდი საკუთარ ტექსტში (ჩვეულებრივ ბრჭყალებში ჩასმული).

ციტაცია ციტატის დამოწმება.

ციტირება იგივეა, რაც ციტაცია.

ციცერო შრიფტის ზომის სახელწოდება.

ცნება შემეცნების ფორმა, რომლის მეშვეობით შეიცნობა ობიექტური სინამდვილე (ცალკეულ მოვლენათა განზოგადების შედეგად).

ცნობარ-ინდექსი ინდექსაციის ერთ-ერთი ფორმა. იხ. ინდექსი.

ცნობიერება 1. ადამიანისტყინის უნარი — ასახოს სინამდვილე და გააარკვიოს თავისი დამოკიდებულება გარესამყაროსთან. 2. შეგნება. ცოდნა ბლუმის ტაქსონომიის №1 შემადგენელი ნაწილი. ბლუმის ტაქსონომიის მიხედვით, პირველი საფეხური, რაც გულისხმობს ინფორმაციის ათვისებას (ტერმინოლოგია, ინდივიდუალური ფაქტები, წესები, კრიტერიუმები, კატეგორიები, სტრუქტურა, პროცედურა). ცოდნა წარმოადგენს ცნებების, ლექსიკონის, კონტექსტის საფუძველს.

ცოცხალი მეტყველება იგივეა, რაც ზეპირმეტყველება (იხ)

ცხვირისმიერი ბგერა-წარმოთქმა 1. ცხვირის ღრუს მონაწილეობით ნაწარმოები ბგერა — ნაზალური, ცხვირისმიერი თამხმოვანი (მაგ., მ, ნ). 2. არაცხვირისმიერი ბგერების ცხვირში (ცხვირის მონაწილეობით) წარმოთქმა, „ყუყუნა“ მეტყველება.

ძველი ქართული ენა. მოიცავს V-XI საუკუნეების ძველ ქართულს (ძველი სამწერლობო ენის აღსანიშნავად ტერმინი პირობითია).

წერითი მეტყველება მეტყველების კულტურის ერთ-ერთი ძირითადი შემადგენელი ნაწილი ზეპირ მეტყველებასთან ერთად.

წერითი სისტემა განიხილება როგორც სტრუქტურა, რომელსაც ორი მხარე მოეპოვება: 1. გამოხატულების პლანი, 2. შინაარსის პლანი.

წერილმეტყველება იგივეა, რაც წერითი მეტყველება.

წიგნაკი პატარა წიგნი. იხ. ბროშურა.

წიგნური ენა ტერმინი ახალი არაა. იგი ჯერ კიდევ ძველმა ანონიმმა გრამატიკოსებმა (მთარგმნელ-კომენტატორებმა) იცოდნენ. წიგნური ენა შუასაუკუნეთა სასულიერო მწერლობისთვის იდეალი იყო. წიგნურში იგულისხმებოდა საეკლესიო ძველი ქართული, რომლის კონსერვატულობას მისი უწყვეტად გამოყენება და მაღალი პრესტიჟი განაპირობებდა. ტერმინი წიგნური დღესაც იხმარება, რაც, უპირველესად, ნაკითხსა და განათლებულ ადამიანს, მის წიგნიერებას გულისხმობს.

წინათქმა იგივეა, რაც წინასიტყვაობა.

წინათქმის მაგიერ წინათქმის ერთ-ერთი სახეობა, წინათქმის მოკლე ვარიანტი.

წინასიტყვა იხ. წინასიტყვაობა.

წინასიტყვაობა ნაშრომის (წიგნის, მონოგრაფიის) შესავლის წინა ნაწილი.

წინასიტყვაობის მაგიერ წინასიტყვაობის ერთ-ერთი სახეობა, წინასიტყვაობის მოკლე ვარიანტი.

წინმდგომი მსაზღვრელი ისეთი პოზიცია, როცა მსაზღვრელი სინტაქსურ წყვილში პირველ ადგილზეა. მაგ., „ახალი წიგნი“. იხ. პრეპოზიციური მსაზღვრელი.

წყარო მეცნიერულ გამოკვლევაში გამოყენებული საბუთი (წერილობითი ძეგლი, ზეპირი ცნობა...), რომელსაც ემყარება მკვლევარი, შეაფასოს მისი სანდოობის ხარისხი თუ აკარგიანობა. ჭანური იგივეა, რაც ლაზური (იხ.).

ჭრილი განაკვეთი, არეალი, განასერი.

ხანმეტი, ხანმეტობა სახელწოდება ძველი ქართული ენის უძველესი ძეგლებისა (V-VII სს), სადაც მეორე სუბიექტური (S2) და მესამე ობიექტური (O3) პირების ნიშნებად... იხმარებოდა ზ (ხანი). მაგ., ხპოვე, ხიხილე, ხრქუა, ხერთვის (-> ხერთვისი). ტერმინი ეკუთვნის XI ს-ის მოღვაწეს გიორგი მთაწმინდელს. დღეს *სანმეტობა* ქართულ ზმნაში, მეორე სუბიექტური პირისა (S2) და მესამე ობიექტური პირის (O3) აღსანიშნავად, გადანაშთია ძველი ვითარებისა და ამრიგად, ზედმეტი. თვით ტერმინი *ხანმეტობა* სწორედ მისი ზმნაში გამოყენების ზედმეტობას ნიშნავს. ხატოვანი თქმა საყოველთაოდ გავრცელებული მახვილგონივრული სიტყვები, ფრაზები, აფორიზმად ქცეული გამოთქმები, იდიომები; ხატოვანი თქმისთვის დამახასიათებელია კონკრეტული ცნების განზოგადებული მნიშვნელობით წარმოდგენა, მეტაფორული გააზრება. მაგ., „ჩემო ენავ, ძირში ხარ მოსაჭრელიო“ ან კიდევ: „სიტყვის გატეხას თავის გატეხა სჯობიაო“ (ხალხური).

ხელნაწერი ჟურნალი ერთჯერადი ჟურნალი, რომელიც ხელით (თუნდაც კომპიუტერზე აკრეფილი) ნაწერია და გათვლილია მკითხველთა ვიწრო წრეზე და არაა რეგისტრირებული სახელმწიფოებრივ-საზოგადოებრივ საუწყებო დონეზე.

ხმოვანი ისეთი ბგერა, რომელიც ხორხში ისახება ისე, რომ ფილტვებიდან ამონადენი ჰაერი სახმო სიმებს არხევს, რის შედეგადაც წარმოიშობა ტონი (ქართულში ხუთი ხმოვანია: ა, ე, ი, ო, უ). ტერმინის შემოღება და დამკვიდრება ეკუთვნის ანტონ კათალიკოსს.

ხმოვნის დამართვა დამართვას უცხოური ტერმინებითაც გამოხატავენ: გერმ. Abglitt, რუს. рекурсия ჰქვია.

ხმოვნის შემართვა შემართვა სხვაგვარად, უცხოური ტერმინოლოგიით ანგლიტი, ექსკურსია) экскурсия.

ხმოვნის მაგარი შემართვა ხმოვნის შემართვის ერთ-ერთი სახე სიტყვის დასაწყისში.

ხუცური ქართული ანბანი. ტერმინი-სახელდება შერქმეულია ამ ანბანის ხუცთაგან (სასულიერო პირების) გამოყენების მოტივით.

ჰაემეტი, ჰაემეტობა სახელწოდება ძველი ქართული ენის ძეგლებისა, სადაც მეორე სუბიექტური (S2) და მესამე ობიექტური (O3) პირების ნიშნად იხმარებოდა კ (ჰაე). მაგ., ჰუნდა, ჰეშინოდა, მოჰუწოდა, ჰდევთ, ჰიცოდა, მიჰუგო, ჰუბრძანა (ჰაემეტური ტექსტები გვხვდება VIII საუკუნიდან. ტერმინი ხანმეტის ანალოგიით შემოღებულია აკაკი შანიძის მიერ).

ჰექსაკოსიოიჰექსეკონტაჰექსაფობია (ჰექსა კოსიოი ჰექსა კონტა ჰექსა ფობია) შიში რიცხვ ნნნ-ის მიმართ.

ჰიპოთეზა რაიმე მოვლენის ასახსნელად წამოყენებული მეცნიერული ვარაუდი, რომლის უეჭველობა ჯერ არ არის დამტკიცებული.

ჰუმანიზმი მსოფლმხედველობა, რომელიც გამსჭვალულია ადამიანის სიყვარულით, მისი ღირსების პატივისცემით; კაცთმოყვარეობა.

ჰუმანიტარული საზოგადოებრივი მეცნიერებანი, საბუნების-მეტყველო და ტექნიკური მეცნიერებებისაგან განსხვავებულ დარგთა ერთობლიობა.

2. სასემინარო თემატიკა ე. წ. „თავისუფალი თემების“ მიხედვით თემები და ქვეთემები

1. „რა გითხრათ, რით გაგახაროთ“ (ილია ჭავჭავაძის „პუბლიც-
ცისტური მოთხრობის“ ანალიზი);
2. „ჩემი პროფესიული არჩევანი“;
3. „ნარკომანი და საზოგადოება“;
4. „პოლიტიკა და საზოგადოება“;
5. „სახელმწიფო და საზოგადოება“;
6. „პიროვნება და თავისუფლება“;
7. „მე (ინდივიდი) და საზოგადოება“;
8. „რწმენა, მრწამსი და ცრურწმენა“;
9. „რა ეუთხრა ისეთ ამხანაგს...“
10. „წიგნი და მკითხველი“;
11. „ომი და მშვიდობა“;
12. „მტრობა და სიყვარული“;
13. „ქალი და მამაკაცი (გენდერული თანასწორობა)“;
14. „მე არ მაინტერესებს სინამდვილის ზუსტი ასლი“;
15. „ჩვენი ენა ქართული“;
16. „გენოციდი და ომები“;
17. „აკადემიური წერის ქარიული წახნაგები“;
18. „მკვლევარი და მკითხველი“;
19. „მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი და საქართველო“;
20. „ორჩევანი — ბაზარი და სუპერმარკეტი“;
21. „მითი და სინამდვილე“;
22. „პლაგიატი და ავტორი“.
23. „მამული და მამულიშვილობა“;
24. „სოფელი და ქალაქი“;
25. „მთა და სოფელი“;
26. „როგორია ჩემი მეორე „მე““;
27. „საქართველოს შვიდი საოცრება“;
28. „მსოფლიო ნებისმიერი დროის ზუთი გენიოსი“;
29. „ქართული გენი და მისი სამი ფენომენი“;
30. „ხმალი და ჯვარი“;

31. „სიცოცხლე და სიკვდილი“;
32. „რიტუალები და ღღესასწაულები“.
33. „წელი ძველი – წელი ახალი“;
34. კულტურა და ფსევდოკულტურა;
35. უსახეობა და სახიერება;
37. ქართული ანბანი;
38. ქართული ცეკვა (ეთნობალეტი), როგორც ფენომენი;
39. ქართული ხალხური სიმღერა (ეთნომუსიკა), როგორც ფენომენი;
40. ძველი ქართული ღღესასწაულები;
41. შური („შური არს მწუხარება სხვისა სიკეთესა ზედა“);
42. ბოროტება და სიკეთე;
43. მე და ქალაქი;
44. მე და სოფელი;
45. „სოფლის მენებას რა უნდა“;
46. კაცი, რომელიც დააკლდა ქალაქს“;
47. „რა მინდა ვიყო და ვინ უნდა გავხდე“;
48. პირი, პიროვნება, ინდივიდი;
49. ჰუმანურობა და დეჰუმანიზაცია.

3. სილაბუსი აკადემიურ წერაში

ა) სალექციო

სასწავლო კურსის დასახელება: აკადემიური წერა

სასწავლო კურსის კოდი: BA.03.33

სასწავლო კურსის სტატუსი: ბაკალავრიატი, I კურსი

სასწავლო კურსის ერთი სემესტრი

ხანგრძლივობა: [I სემესტრი – 14 კვირა]

სასწავლო კურსის მოცულობა კრედიტებში

ECTS: 5 კრედიტი. სტუდენტებთან მუშაობის საათების რაოდენობა 30, სტუდენტის დამოუკიდებლად მუშაობა 45 საათი [1 კრედიტი 25 სთ, 3 კრედიტი 75 სთ, სტუდენტის ინდივიდუალური მუშაობა: 75 სთ – 30 სთ = 45 სთ]

ლექტორი: ბადრი ცხადაძე, შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრისა და კინოს უნივერსიტეტის ხელოვნებისა და სოციალურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი (2006 წლის 2 ოქტომბრიდან 2007 წლის 2 ოქტომბრამდე)

ტ. 53-90-76

სასწავლო კურსის მიზანი: საბაკალავრო კურსის ჩვენ მიერ წარმოდგენილი პროგრამა მიზნად ისახავს ბაკალავრიატის სწავლების სტუდენტის მაღალ დონეზე მომზადებას; სტუდენტები ღრმად შეიმეცნებენ და დაეუფლებიან ქართული ენის კულტურულ ღირებულებებს, სინტაქსურ წესთწყობას, ქართული ენის წერიტის ისტორიას (მოკლედ), წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიულ ტერმინებს (მოკლედ). წერიტის კულტურას. ეს არის სასაფუძვლო სასწავლო და ღრმამეცნიერული საფეხური მეცნიერების შეცნობისა და წრტობისაკენ, როცა სტუდენტში უკვე საბაკალავრო პერიოდში გავლივებას იწყებს აზროვნებითი

ინტერესი — სწრაფვა მეცნიერული ენის დაუფლების, მეცნიერული უნარ-ჩვევების გამომუშავებისა და ენობრივი ნორმის შეგრძნებისაკენ, რის შედეგად ბაკალავრი სტუდენტი სამეცნიერო სპეციალური დისციპლინების გვერდიგვერდ ნაზიარები იქნება მშობლიური ენის სიღრმესაც. იგი ამ საგნის რიგიანად მოსმენისა და განსწავლის შემდეგ, მოგვევლინება კულტურული ღირებულების მატარებელ მოქალაქედ, ქართული კულტურული მემკვიდრეობის დამცველად, ქართული სიტყვის წერიტომეტყველებისა და ზეპირმეტყველების ქომაგად, ენობრივი ნორმების გამტარებლად და სალიტერატურო ქართული წესთწყობის განუხრელ მოსურნედ, რაც მთავარია, რიგიან სპეციალისტად. აკადემიური წერის კურსი აგებულია ცენტრალური ევროპისა და უნივერსიტეტის აკადემიური წერის პროგრამის საფუძველზე და მოიცავს ე. წ. ჟანრებს: 1. არგუმენტირებული ესე (სამეცნიერო ნაშრომის შექმნა), 2. კრიტიკული ესე, 3. ანალიტიკური რეფერატი და რეფერირება, 4. კლავითი-სარეცენზიო ნაშრომი და რეცენზირება (გამოხმაურება). სტუდენტები იმავდროულად ეცნობიან და პრაქტიკულ-პრაგმატულადაც იმოწმებენ სამეცნიერო-ბიბლიოგრაფიულ ლიტერატურასა და წერილობით წყაროებს, როგორც ევროპაში აპრობირებული, ისე საქართველოში დღევანდლამდე არსებული წესებით. აკადემიური წერა ძირითადად სასწავლო-პრაქტიკული კურსია, სადაც ხდება სტუდენტების აქტიური ჩართვა კამათში, სათანადო წარმოდგენილი საანალიზო ტექსტის ანალიტიკურად გაშლა და განსჯა. ისინი დამოუკიდებლად, ლექტორის მითითების მიხედვით, ქმნიან სხვადასხვა ეტაპზე სამეცნიერო ხასიათის ნაშრომებს ზემოდასახელებული ჟანრების მიხედვით. აქვე გამოიკვეთება და წარმოჩინდება ამ ნაშრომების მათეული

შეფასება-ოპონირებაც, ოპონენტობის უნარ-ჩვევების გამომუშავება, ნაშრომის კრიტიკულად გააზრება და შესწავლა-შეფასება.

ეს კურსი ასევე მიზნად ისახავს სამეცნიერო თუ არასამეცნიერო ხასიათის (კოლეგის, მეცნიერის, მასწავლებლის...) ნაშრომის ციტირების წესებს, პლაგიატის თავიდან აცილებას, კრიტიკული აზროვნების გაჩენა-გაღვივებასა და ჩამოყალიბებას, შეუასების უნარის განვითარებას, საკუთარი ინტუიციის გამჟღავნებას. სამეცნიერო ლიტერატურის კეთილსინდისიერ დამოწმებასა და მითითებული და გამოყენებული ლიტერატურის, ასევე წყაროების, წერილობითი (მათ შორის ეპიგრაფიკული, ლაპიდარული, პალეოგრაფიული...), არქეოლოგიური თუ ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული ნიმუშებისა და ძეგლების, ცხრილების, ტაბულების, პრეზენტაციების გამართვის ხელოვნებას ჩვენში და თანამედროვე მსოფლიოში აპრობირებული ფორმატის ფარგლებში.

სასწავლო კურსის შესწავლის წინაპირობებო: წარმოდგენილი საბაკალავრო-სასწავლო კურსის წინაპირობა არის ადრე, სასკოლო ასაკიდან მოყოლებული, ცოდნის შეძენის მაძიებლობის სურვილის უფრო მეტად გამოვლენა, ამ სასწავლო წლებში მიღებული ცოდნის გაღრმავება, სტუდენტის საბოლოოდ განსწავლა და რიგიან სპეციალისტად მომზადება-ჩამოყალიბება, სახელმწიფო, სამეცნიერო და სალიტერატურო ენის ნორმების აკადემიურად ფლობა.

სასწავლო კურსის ფორმატი ითვალისწინებს კვირაში ორ საათს, საიდანაც ყოველი მეორე საათი დაეთმობა სემინარ-პრაქტიკუმს, გათვლილია ერთ სემესტრზე და მთლიანად შეადგენს 30 საათიან დატვირთვას.

კურსის შინაარსი:

მეცადინეობის ნომერი და ფორმატი	თემატიკა	მიზანი სასურველი - საგარეულო შედეგის მისაღწევად
№ 1 ლექცია სემინარი	არგუმენტირებული ესეს წინათქმა და შესავალი <i>ძირ. ლიტ:</i> 1. თ. ჯაგოდინიშვილი, ი. ჯაგოდინიშვილი, მ. ვარდაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამზ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტიკოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004 3. მარწყვიშვილი, ლ. ხეყაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	* თავდაპირველად სტუდენტები ეცნობიან კურსის სილაბუსს, არგუმენტირებული ესეს შეფასების მეცნიერულ კრიტერიუმებს * სტუდენტები იზილავენ არგუმენტირებული ესეს ფაზის, მის სტრუქტურა-არქიტექტონიკას, ძირითად და არაძირითად ელემენტებს * სტუდენტები ეცნობიან და განიხილავენ არგუმენტირებული ესეს ჩვენებულ ნიმუშებს

№2 ლექცია სემინარი	წვრითმეტყველებითი პროცესის საფეხურები დაპარაგრაფება-პარაგრაფირება, სათაური და ქვესათაურები <i>ძირ. ლიტ.:</i> 1. თ. ჯაგოდნიშვილი, ი. ჯაგოდნიშვილი, მ. ვარდიაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მოშზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამხმ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა. სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტიკოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	* სტუდენტები უცნობიან წვრითმეტყველებითი პროცესის საფეხურებს; იდეებს, თემის არჩევასა და თემის სათაურების სახელდებას – მეცნიერულად გაფორმებას * სტუდენტები უცნობიან პარაგრაფირებას, დაპარაგრაფების შინაარსეულ ნიუანსებს – არქიტექტონიკას, სათაურისა და ქვესათაურების შექმნას * სტუდენტები ვარჯიშობენ დიდი მოცულობის ნაწარმოების (ნაშრომის) სათაურისა და ქვესათაურის აუცილებლობას. ვარჯიშობენ პარაგრაფების შექმნაში
-----------------------------------	--	---

№3 ლექცია სემინარი	არგუმენტირებული ესეს შესავალი საკუთარი არგუმენტების (არგუმენტაციის) წარმოჩენა არმისაღები – არგასაზიარებელი არგუმენტების საფუძვლიანი უარყოფა <i>ძირ. ლიტ.:</i> 1. თ. ჯავახიშვილი, ი. ჯავახიშვილი, მ. ვადაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 <i>დამზმ. ლიტ.:</i> 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „ღურგუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მისიძე, ი. კვქელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	* სტუდენტები ეცნობიან და ითავისებენ შესავლის აუცილებლობას, მის ნიუანსებს, წერენ შესავლის ვარიაციებს სტუდენტები სწავლობენ და ეწყვიან საკუთარი აზრებისა და არგუმენტების წარმოჩენა-დასაბუთებას როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი ფორმით * სტუდენტები სწავლობენ არგასაზიარებელი თეასაზრისების კრიტიკასა და უარყოფას (უკუგდებას) როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი ფორმით
-----------------------------------	---	--

ლოგიკურობა და სამეცნიერო ტექსტის ნაწილებად დაშლა-გამთლიანება
 არგუმენტირებული ესეს ბოლო ვარიანტის შეშუშავება და მისი პრეზენტირება
ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგოდინიშვილი, ი. ჯაგოდინიშვილი, მ. ვადაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით, თბ., 2008.
 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მოზაიკულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006
დამხმ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურგა“. №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5
 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტიკოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004.
 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხენჯაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.

- * სტუდენტები უცნობიან და უწყვეტიან დასკვნის აუცილებლობას და მის შესაძლო ვარიაციულ ფორმებს.
- * სტუდენტები ვარჯიშობენ დასკვნის დაწერაში (ფრაზის გოკლედ თქმა, მიღებული შედეგების ლაკონიურად წარმოჩენა)

- * სტუდენტები სწავლობენ ნაშრომის დანაწევრება-გამთლიანებას ლოგიკური თვალსაზრისით; ანაწევრებენ ძირითად ტექსტს აბზაცებად
- * არგუმენტირებული ესეს სამოლო ვარიანტის შექმნა და მისი პრეზენტირება; სტუდენტების მიერ საკუთარი ნაშრომების ურთიერთშეფასება

№5 ლექცია სემინარი	კრიტიკის შესავალი ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგოდინშვილი, ი. ჯაგოდინშვილი, მ. ვარდიასვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მოშადატულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამმშ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურგო“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	* სტუდენტები უცნობიან კრიტიკის შეფასების მეცნიერულ კრიტერიუმებს * სტუდენტები უცნობიან კრიტიკის ფანრს, მის სტრუქტურას, არჩეიტექტონიკას, ძირეულ და მგორეზარისხოვან ელემენტებს * სტუდენტები წერენ და განიხილავენ კრიტიკის ჩვენ მიერ შეთავაზებულ ნიმუშებს
№6 ლექცია სემინარი	პერიფრაზი, პერიფრაზირება, შეჯამება და ციტირება	* სტუდენტები აანალიზებენ ავტორის იდეებს, აცნობიერებენ და ახდენენ მათ პერიფრაზირებას * სტუდენტები უცნობიან და ითავისებენ ტექსტის შეჯამების ხელოვნებას * პრაქტიკული მეცადინეობა წერილობითი ფორმით

პლაგიატორება და პლაგიატის თავიდან აცილება

	ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგოდინიშვილი, ი. ჯაგოდინიშვილი, მ. ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (ცვლელისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამზ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. ქვესელაია, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტიკოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	* ციტირება და გისი წესები; სუბერტები ეცნობიან და ითავისებენ პლაგიატის მაგნებლურ ხასიათს, პლაგიატის თავიდან აცილების გზებს
№7 ლექცია სემინარი	შეფასება (რეფლექსია) ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგოდინიშვილი, ი. ჯაგოდინიშვილი, მ. ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (ცვლელისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის	* სტუდენტისაჲერა ტექსტიბრივი ანალიზი, სტუდენტისაჲერი დამოკიდებულება აცტორისულ იდეაიან * წაიბიხული ტექსტის სტუდენტისაჲელი კრიტიკული ურარი (ტექსტის კრიტიკული შეფასება) * პრაქტიკა (ვარჯიში წერიი ფორმაი)

	აკადემიური სტაჟანდის საფუძველზე. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამშმ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. გოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სემინარი სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ს. გარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	
№8 ლეკია სემინარი	წერის სტილი (მანერა) და ლოგიკა კრიტიკის საბოლოო კარიანტი და პრეზენტირება ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯავახიშვილი, ი. ჯავახიშვილი, მ. ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტაჟანდის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამშმ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 2. ს. გოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა,	* სტუდენტისმიერი ყურადღების გამახვილება წერის მეცნიერულ სტილსა და ლოგიკაზე * კრიტიკის საბოლოო კარიანტი და პრეზენტირება; სტუდენტები ასდენენ საკუთარი ნაშრომების ურთიერთშეფასებას

	სადილომონაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 200427 აპრილი, 2007, გვ. 4-5. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	
№9 ლექცია სემინარი	ანალიტიკური რეგერატი და რეგერირება; ანალიტიკური რეგერატის შესავალი ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგოდინიშვილი, ი. ჯაგოდინიშვილი, მ. ვარდიანიშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამზ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელაყა, როგორ იწერება საკურსო თემა. სადილომონაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	* სტუდენტები ეცნობიან და აცნობიერებენ ანალიტიკური რეგერატის შესავლის მეცნიერულ კრიტერიუმებს * სტუდენტები ეცნობიან ანალიტიკური რეგერატის ძირითად ელემენტებსა და პოსტულატებს, სწავლობენ რეგერირების ფორმებს * სტუდენტები იმავდროულად განიხილავენ ანალიტიკური რეგერატის ნიმუშებს * სტუდენტები ახდენ კრიტიკას და ანალიტიკური რეგერატის ძირითადი ელემენტების შეფარებას

№10 ლექცია სემინარი	ტექსტის კონტექსტუალიზაცია ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგორნიშვილი, ი. ჯაგორნიშვილი, მ. ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადამის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამზ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადამე, აკადემიური წერის ქართული წესნაკები [უწყინარი შენიშვნები]. გზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	• სტუდენტები უცნობიან ტექსტის კონტექსტუალიზაციის ნიუანსებს; ვარჯიშობენ ტექსტის დანაწევრება-გამოლიანებაში
№11 ლექცია სემინარი	ავტორისეული პოზიციების შეფასება-ანალიზი შესვლელების ჩამოყალიბება-განმტყცება ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯაგორნიშვილი, ი. ჯაგორნიშვილი, მ. ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადამის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის	* სტუდენტები შედარებას ახდენენ სხვადასხვა ავტორის პოზიციების; ვიზუალურ მსგავსება-განსხვავებებს * სტუდენტები სწავლობენ და აწვევიან სხვისი თუ საკუთარი შეხედულებების, თვალსაზრისების გათავისება-განმტყცებას

	აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამხმ. ლოტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გ.ზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა]. თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხერუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	
№12 ლაქცია სემინარი	წერის სტილი (მანერა) და ლოგიკა ანალიტიკური რეფერატის ბოლო კარიანტის შექმნა და პრეზენტირება ძირ. ლოტ.: 1. თ. ჯაგოდინიშვილი, ი. ჯაგოდინიშვილი, მ. კარდიაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მოშადატულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამხმ. ლოტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გ.ზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა.	* სტუდენტები აკვირდებიან საკუთარი თუ უცხო ავტორების წერის მანერასა და სტილს, ცდილობენ საკუთარი სტილის შექმნა-ჩამოყალიბებას; ყურადღებას აქცევენ ფრაზის ლოგიკურობას, სინტაქსურ წესობას * ანალიტიკური რეფერატის ბოლო კარიანტის შექმნა და პრეზენტაცია; სტუდენტები აფასებენ ურთიერთის ნაშრომებს

	სადიპლომი ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწვევბათაფის, თბ., 2007.	
№13 ლექცია სემინარი	კვლევითი ნაშრომის შესავალი ძირ. ლიქტ.: 1. თ. ჯაგოდინშვილი, ი. ჯაგოდინშვილი, მ. ვარდაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის საზღვრგვანგლო), პრეფ. ბ. ცხადამის რედაქციით, თბ., 2008. 2. ლ. წულასე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მოშზადებულთა სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიკინდის საფუძვლზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისთვის, თბ., 2006 დამშ. ლიქტ.: 1. ბ. ცხადამე, აკადემიური წერის კართული წახნაგები [უწყინარი შინიშნები]. გაზ. „დურეჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მოსიქე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომი ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწვევბათაფის, თბ., 2007.	* სტუდენტები უცნობიან სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომების კრიტიკიუმებს * სტუდენტები უცნობიან სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომის ჟანრს და მის ძირითად, ნიშნულ ელემენტებს
№14 ლექცია სემინარი	საბბლიოთეკო-კვლევითი ნაშრომი ბიბლიოგრაფიის ძველი და ახალი (APA) სტილი ძირ. ლიქტ.: 1. თ. ჯაგოდინშვილი, ი. ჯაგოდინშვილი, მ.	* სტუდენტები უცნობიან საბბლიოთეკო-კვლევით ნაშრომს, მის სტრუქტურას, ძირითად სექციებს (განხილეს და

№15 ლექცია სემინარი	ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008. 2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მოზაიკულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006 დამშ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახანაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5 2. ს. მისიძე, ი. კვესელავა, როგორ იწერება საკუთრო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტიკოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა]. თბ., 2004. 3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.	ქვეყანანებს) ნაშრომის შექმნის პროცესში * სტუდენტები ეცნობიან ევროპულ საგანმანათლებლო სერცეში მოქმედი ბიბლიოგრაფიის მითითების ახალ (APA) სტილს და ასდენე ძველთან (დღემდე ჩვენთან არსებულთან) შედარებას * სტუდენტები ვარჯიშობენ ძველი (საკათრეელოში ახლაც მოქმედი) და ახალი (APA) სტილის მიხედვით ბიბლიოგრაფიის მითითებაში
№15 ლექცია სემინარი	ექსპერიმენტული კვლევითი ნაშრომი რეცენზია (გამოხმარება) და რეცენზირება საგაზეთო რეცენზია/საგაზეთო გამოხმარება (გამოძახილი) მეცნიერული სტილისა და აკადემიური წერის საერთო და განმასხვავებელი ნიშნები ძირ. ლიტ.: 1. თ. ჯავოღნიშვილი, ი. ჯავოღნიშვილი, მ. ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008.	* სტუდენტები ეცნობიან და ითავისებენ ექსპერიმენტული კვლევითი ნაშრომის შექმნის სტრუქტურულ მახასიათებლებს, მის ძირითად და ძირეულ სექციებს (განხრებსა და ქვეყანანებს) ექსპერიმენტული კვლევითი ნაშრომის შექმნის პროცესში * რეცენზიის დაწერის წესები და მისი შექმნის პრინციპები; რეცენზიის სათაურისა და სახელდების კარგიყოლი ფორმები; რეცენზირება

2. ლ. წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [პოშაფებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006
- დამშპ. ლიტ.: 1. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყონარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14). 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5
2. ს. მოსიძე, ი. კვესელაძე, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004.
3. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხენუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.

- * გამოხმასურება: რეცენზიისა და გამოხმასურების მსვასება-განსვებულობა
- * სტუდენტები ეცნობან. სარეცენზიო ნაშრომებზე შექმნილი ჩვეულო რეცენზიის ნიმუშებს; ახდენენ მათ ურთიერთშეჯერებასა და შედარებას, პოულობენ საერთოსა და განსხვავებულს
- * სტუდენტები ვარჯიშობენ რეცენზიისა და გამოხმასურების შექმნაში
- * საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმასურების) შექმნა, მისი ავტორის პრინციპები; საგაზეთო რეცენზიის სახელდების ვარიაციები
- * საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმასურების) ენა და სტილური თავისებურება
- * საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმასურების) ფორმა და ფორმატირება
- * სტუდენტები ვარჯიშობენ საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმასურების) შექმნაში*
- სტუდენტები ეცნობან სამეცნიერო სტილისა და აკადემიური წერის ენობრივ კლიშეებს. სინტაქსურ წესთ-წყობას, სიტყვათა განლაგებას, ახდენენ მეცნიერული და აკადემიური წერის საერთო და განსხვავებულ მახასიათებლებს
- * სტუდენტები ვარჯიშობენ მეცნიერული სტილისა და აკადემიური წერის ნიუანსებში

შეფასება: სტუდენტის საბოლოოდ შეფასებისას გათვალისწინებული იქნება დასწრება, პრეზენტაციები სემინარებზე, შუალედური ჩათვლის შეაფასებები და გამოცდის ნიშანი. ამგვარად სემინარული მეტადინეობებისა და პრაქტიკუმების შემდგომ ადვილად, ცხადად შეიცნობა თითოეული სტუდენტის მომზადების დონე, სემესტრის შემდეგ (ბოლოს) გათვალისწინებულია ჩათვლაც და გამოცდაც, როგორც თეორიულ, ისე პრაქტიკულ ნაწილში. გამოცდა გაიმართება როგორც ტესტების, ისე სხვადასხვა სახის რეფერატის (არგუმენტირებული ესე და სხვ.) წარმოდგენით (შეფასებით)

დასწრება – 10 ქულა

სემინარებში მონაწილეობა – (//პრეზენტაციები სემინარებზე: 1. მასალის გადმოცემა გამართული ქართულით [5 ქულა]; 2. მასალის გადმოცემა მსმენელთა გასაგებად და საინტერესოდ [5 ქულა]; 3. გადმოცემული მასალის ღრმა და შინაარსობრივი წვდომა [10 ქულა], სულ – 20 ქულა)

კოლოკიუმები [10+10], სულ – 20 ქულა

საგამოცდო ნარკვევი – 10 ქულა

გამოცდა – 40 ქულა

ჯამი – 100 ქულა

სტუდენტის ცოდნის საბოლოო შეფასება (სქემატურად) შესაბამისი ქულებით ასე გამოიხატება:

91-100 საუკეთესო

81-90 ძალიან კარგი

71-80 კარგი

61-70 საშუალო

51-60 დამაკმაყოფილებელი

41-50 არადამაკმაყოფილებელი [სტუდენტს უფლება აქვს ამ დისციპლინაში საბოლოო გამოცდა კიდევ ერთხელ გადააბაროს]

0-40 სრულიად არადამაკმაყოფილებელი [სტუდენტმა კრედიტის მისაღებად თავიდან უნდა გაიაროს ამ დისციპლინის კურსი]

სავალდებულო ლიტერატურა:

* აკადემიური წერა, როგორც საუნივერსიტეტო-სასწავლო დისციპლინა, ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში ახალია და შესაბამისად იშვიათია ქართულენოვანი სამეცნიერო-სასწავლო ლიტერატურის მოძიება-დამოწმებაც, ამიტომ სტუდენტებს ლექტორი ძირითადად სთავაზობს მის მიერ მოძიებულ ქართულად თარგმნილ თუ ადაპტირებულ უცხოურ (აგრეთვე ქართულ, ჯერჯერობით მწირ) მასალებს, იმავდროულად სხვადასხვა ჟანრის ნიმუშებს.

მაგალითად:

1. თემურაზ ჯაგოდნიშვილი, ივანე ჯაგოდნიშვილი, მარიამ ვარდიშვილი, აკადემიური წერა (კელევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008.

2. ლია წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006

3. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5

4. სევერიან მოსიძე, იგორ კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004.

5. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007.

6. Bailey, S. (2003). Academic Writing: A practical Guide for Students. London and N. Y.: RoutledgeFalmer

7. Leki, I. (2 nd ed.) (1998). Academic Writing. Exploring Processes and Strategies. Cambridge: Cambridge University Press.

8. Smalley, R. L. Ruetten, M. K., & Kozirev, J. R. (5th ed.). (2001). Refining composition Skills-Rhetoric and Grammar. Boston: Heinle & Heinle, Thomson Learning.

9. Swales, J. M., & Feak, C. B. (1994). Academic Writing for Graduate Students. Michigan: The University of Michigan Press.

10. Williams _ The Craft of Research. The University of Chicago Press, Chicago, 1995.

დამატებითი ლიტერატურა და სხვა სასწავლო მასალა:

1. ჯავახიშვილი ივ., ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია, მეორე გამოცემა. თბ., 1949
2. სურგულაძე მ., ძველი ქართული პალეოგრაფიული ტერმინები, თბ., 1978
3. ცხადაძე ბ., წერ (ჭერ, ჭარ...) ფუძეთაგან ნაწარმოები პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „1, 2000, გვ. 47-50
4. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: *კალამი, ჩალა, ჩალამ-კალამი, კალამგირი, ყალამი, ფრთა, ლერწამი* (ლინგვისტურ-ეტიმოლოგიური ანალიზი): წერილი პირველი, უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „3(4), თბ., 2001, გვ. 21-23
5. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: წერილი მეორე. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „4, თბ., 2001, გვ. 33-38
6. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: *კეცი, კეცი დაწერილი*. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „1, თბ., 2002
7. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: *ფურცელი*. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „3, თბ., 2002, გვ. 29-31
8. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: *ყდა, წერაჭვა*. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „1, თბ., 2003, გვ. 43-45
9. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: *ზანდუკი, სარჩევი, შინაარსი*. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2005, გვ. 22-23
10. ცხადაძე ბ., წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში: *წიგნი, საწიგნე, წიგნთსაცავი, მწიგნობარი, წიგნადი // წიგნელი*. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №3, 2004, გვ. 35-39
11. ცხადაძე ბ. წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში: *თავი, სათაური, თაური, ტიტული, თავწარწერა, თავფურცელი*. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2004 გვ. 20

12. ცხადაძე ბ., წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში (1. არშია, 2. კიდე, კიღური). უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა. „3, 2003, გვ. 24-26
13. ცხადაძე ბ. წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში (გა). უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №4, 2006, გვ. 16-18
14. ცხადაძე ბ., ზოგი სტილისტური გამოთქმის შესახებ ქართულში. უ. კულტურა, №2, 1998
15. ა. არაბული, ქართული მეტყველების კულტურა, თბ., 2004
- Craswell, G. (2005). Writing for Academic Success: A Postgraduate Guide. London: SAGE Publications.
- Ede, L. (2001). Work in progress: A Guide to Academic Writing and Revising. (5th ed.). Boston and N. Y. Bedford/St. Martin 's.
- Giltrow, J. (ed.) (2002). Academic Reading: Reading and Writing in Disciplines.
- Hewings, M. (2002). Writing in Context: Implications and Applications.
- Jordan, R.R. (3 rd ed.). (1999). Academic Writing Course. Harlow.: Longman, Pearson Education Limited.
- Mary Kay Mulvaney, David A. Jolliffe. Academic Writing. Genres, Samples, and Resources. New-York, San Francisco Boston.
- Rosen, L. (2005). Handbook of Academic Writing.
- Sorenson, S. (3 th ed.). (2002). How to Write Research Papers. New York: Macmillan Reference USA.
- Teitelbaum, H. (4 th ed.). (1998). How to Write a Thesis. Boston: arco, Thomson Learning.
- <http://www.apa.org/>
- <http://www.Ceu.Hu/writing/sfaccess.html>.
- <http://www.criticalreading.com/>
- <http://www.csuohio.edu/writingcenter/>
- <http://www.esc.edu/htmlpages/writerold/>
- <http://www.powa.org/>
- <http://refdesk.com/citations>
- <http://www.rpi.edu/dept/llc/wwritecenter/web/index.html>
- <http://www.utoronto.ca/writing>
- <http://webster.comment.edu/>
- <http://www.wisc.edu/writing>
- <http://writing.richmond.edu/writing>

ხელნაწერი ლიტერატურა:

1. ცხადაძე ე., ცხადაძე ბ., გამოყენებითი სტილისტიკა (აკრეფილია კომპიუტერზე და მზადაა გამოსაქვეყნებლად) [სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის, 450 გვერდი]
2. ცხადაძე ე., ცხადაძე ბ., აკადემიური ერა (აკრეფილია კომპიუტერზე გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად) [სახელმძღვანელო ბაკალავრი და მაგისტრანტი სტუდენტებისათვის, 300 გვერდი]
3. ცხადაძე ე. ცხადაძე ბ., ტესტები გამოყენებით სტილისტიკასა და აკადემიურ წერაში (აკრეფილია კომპიუტერზე, გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად).

სწავლის შედეგი: სასწავლო კურსის სრულად გავლის შემდგომ სტუდენტი ბაკალავრი შეიძენს საჭირო ფუნდამენტურ ცოდნას, ქართული კალიგრაფიის, წერითსმეტყველების, თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმების შესახებ, ლექსიკონის გამოყენების ჩვევებს, მეცნიერული ღწვის შეცნობის ხიბლს, რაც მთავარია, ამ ეტაპზე, გამოიმუშავებს საკუთარ ზეპირს- და წერითსმეტყველებითს სტილს, დაძლევს მისეულ წერა-მეტყველებაში თავჩენილ ხარვეზებს, ჩამოიყალიბებს ანალიტიკურ, სწორად განსჯა-შეფასების უნარს, ქართული სიტყვათგანლაგების წესთწყობას, ენობრივი ნორმის სურვილით შეპყრობილი და სიტყვის კულტურის შემცნობი ახალგაზრდა ქვეყანას მოეველინება ინტელექტუალ, ზრდილ მოქალაქედ, ენობრივ-სტილისტურად განსწავლულ, დარბაისლური მეტყველების მოწადინე ინდივიდად, სწორმეტყველებასა და ენობრივი ნორმის დადგენა-შეცნობას კი, ვფიქრობთ, I კურსის სტუდენტი ჩვენ მიერ წამოდეგნილი სილაბუსით, ერთსემესტრიანი პრაქტიკულ-სემინარული მუშაობის პროცესში დაეუფლება (ყოველივე ამას ასევე ხელს შეუწყობს ერთგვარი სადისკუსიო მწვავე თემების სასემინარო კრიტიკულ-ლინგვისტური ანალიზიც).

ამრიგად, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ჩვენეული საბოლოო დასკვნით, ამ კურსის საფუძველზე სტუდენტი ბაკალავრები ძირითადად პრაქტიკულად გაეცნობიან აკადემიური წერის ჟანრებს: არგუმენტირებულ ესეს (სადაც გამოვლინდება არგუმენტების

წარმოდგენისა და მისი მათი უარყოფა-დასაბუთების უკუგდების ხელოვნება-ოსტატობა, კრიტიკული წერილის შექმნას (რომელიც კრიტიკული აზროვნების განვითარებასა და შეფასებასაც გულისხმობს), ანალიტიკურ რეფერატს (რომელშიც ბაკალავრი სწავლობს სხვადასხვა ავტორის ნაშრომების სტილურ ნიუანსებს, დასკვნა-შეჯამებასა და ანალიზს), სამეცნიერო-კვლევით ნაშრომს (სადაც სტუდენტი ბაკალავრი გამოავლენს, გამოიმუშავებს და აგრეთვე შეიძენს მეცნიერული მუშაობისათვის საჭირო ალღოს, მედიტაციურ-ფილოსოფიურ-მეცნიერულ ჭკრეტას, შეერევა განს-ჯასა და მსჯელობას, დაძლევს პლაგიატის მავნე ჩვევებს, ისწავ-ლის საილუსტრაციო მასალის სწორად მოწოდება-მოხმობა-დამოწმებას, ძველი და ახალი სტილით სამეცნიერო ლიტერა-ტურის მითითებას, პრეზენტაციების ხელოვნებას.

შენიშვნა: ზემოთ დამოწმებული საუნივერსიტეტო სასწავლო-სამეცნიერო დისციპლინის „აკადემიური წერის“ სახელმძღვანელოს შემცველი ლიტერატურის ჩამონათვლიდან სტუდენტებს შეუძლიათ თ. ჯაგოდნიშვილისა და ლ. წულაძის წიგნებით („აკადემიური წერა“) სარგებლობა უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკაში, სხვა დანარჩენს მოიძიებს საგნის ლექტორის რჩევა-მითითებით.

ბ) სასემინარო

სასწავლო კურსის დასახელება
(სემინარული მუშაობისათვის)

აკადემიური წერა

სასწავლო კურსის კოდი

სასწავლო კურსის სტატუსი

სპეციალობა

სწავლების საფეხური

ბაკალავრიატი

სავალდებულოა თუ არჩევითი

სასწავლო კურსის ხანგრძლივობა

სემესტრი

კურსი

სემესტრი

ECTS

5 კრედიტი სთ

საკონტაქტო მუშაობა

სთ დამოუკიდებელი
მუშაობა

ლექტორი

ბადრი ცხადაძე

(ფილოლ. მეცნ. დოქტორი, პროფ.) T-53-90-76

სასწავლო კურსის ფორმატი

ლექცია

სემინარი

პრაქტიკუმი

კოლოკვიუმი

სასწავლო კურსის მიზანი

საბაკალავრო კურსის ჩვენ მიერ წარმოდგენილი პროგრამა მიზნად ისახავს სრულდენტის ბაკალავრიატის სწავლების მაღალ დონეზე მომზადებას; სტუდენტები ღრმად შეიმეცნებენ და დაეუფლებიან ქართული ენის კულტურულ ღირებულებებს, სინტაქსურ წესთ-წყობას, ქართული ენის წერითს ისტორიას, წიგნთმცოდნეობით-

პალეოგრაფიულ ტერმინებს, კვლევის უნარ-ჩვევებს, წერითს კულტურას. ეს არის სასაფუძვლო სასწავლო და ღრმამეცნიერული საფეხური მეცნიერების შეცნობისა და წრთობისაკენ, როცა სტუდენტში უკვე საბაკალავრო პერიოდში გაღვივებულია აზროვნებითი ინტერესი — ბიძგები კვლევისა და ენობრივი ნორმის შეგრძნება-გამომუშავებისა, ნაბიჯების გადაგმა მეცნიერული ენისა და კვლევისაკენ. სტუდენტი-ბაკალავრი ამ საგნის რიგიანად მოსმენისა და განსწავლის შემდეგ, მოგვევლინება კულტურული ღირებულების მატარებელ მოქალაქედ, ქართული კულტურის დამცველ-მოჭირნახულედ, ქართული სიტყვის წერითსმეტყველებისა და ზეპირმეტყველების ქომავად, ენობრივი ნორმის დამცველად და სალიტერატურო ქართული წესთწყობის განუხრელ მოსურნედ, რაც მთავარია, რიგიან სპეციალისტად. აკადემიური წერის კურსი აგებულია ცენტრალური ევროპისა და უნივერსიტეტის აკადემიური წერის პროგრამის საფუძველზე და მოიცავს ე. წ. ჟანრებს: 1. არგუმენტირებული ესე (სამეცნიერო ნაშრომის შექმნა), 2. კრიტიკული ესე, 3. ანალიტიკური რეფერატი და რეფერირება, 4. კვლევითი-სარეცენზიო ნაშრომი და რეცენზირება (გამოხმაურება).

სტუდენტები იმავდროულად ეცნობიან და პრაქტიკულ-პრაგმატულადაც იმოწმებენ სამეცნიერო-ბიბლიოგრაფიულ ლიტერატურასა და წერილობით წყაროებს, როგორც ევროპაში აპრობირებული, ისე საქართველოში დღევანდლამდე არსებული მითითებებით. აკადემიური წერა ძირითადად სასწავლო-პრაქტიკული კურსია, სადაც ხდება სტუდენტების აქტიური ჩართვა კამათში, სათანადო წარმოდგენილი მეცნიერული ტექსტის ანალიტიკურად გაშლა და განსჯა. ისინი დამოუკიდებლავ ლექტორის მითითების მიხედვით ქმნიან სხვადასხვა ეტაპზე სამეცნიერო ხასიათის ნაშრომებს ზემოდასახელებული ჟანრების

მიხედვით. აქვე იკვეთება და წარმოჩინდება ამ ნაშრომების მათეული შეფასება-ოპონირებაც, ოპონენტობის უნარ-ჩვევების გამომუშავება, ნაშრომის კრიტიკულად გააზრება და შესწავლა-შეფასება. ეს კურსი ასევე მიზნად ისახავს სხვისი (კოლეგის, მეცნიერის, მასწავლებლის...) ნაშრომის ციტირების წესებს, პლაგიატის თავიდან აცილებას, კრიტიკული აზროვნების გაჩენა-ჩამოყალიბებას, შეფასების უნარის განვითარებას, საკუთარი ინტუიციის გამჟღავნებას. სამეცნიერო ლიტერატურის კეთილსინდისიერ დამოწმებასა და მითითებული და გამოყენებული ლიტერატურის, ასევე წყაროების, წერილობითი (მათ შორის ეპიგრაფიკული, ლაპიდარული, პალეოგრაფიული,...), არქეოლოგიური თუ ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული ნიმუშებისა და ძეგლების, ცხრილების, ტაბულების, პრეზენტაციების გამართვის ხელოვნებას ჩვენში და თანამედროვე მსოფლიოში აპრობირებული ფორმატის ფარგლებში.

სასწავლო კურსის წინაპირობები

წარმოდგენილი სამაგისტრო-სასწავლო კურსის წინაპირობა არის ადრე, სასკოლო ასაკიდან მოყოლებული ცოდნის შეძენის მაძიებლობის სურვილის უფრო მეტად გამოვლენა საბაკალავრო სწავლებისას, ამ სასწავლო წლებში მიღებული ცოდნის გაღრმავება, სტუდენტის საბოლოოდ განსწავლა და რიგიან სპეციალისტად მომზადება-ჩამოყალიბება, სახელმწიფო, სამეცნიერო და სალიტერატურო ენის ნორმების აკადემიურად ფლობა, კვლევის უნარ-ჩვევების შეძენა-დაუფლება.

სასწავლო კურსის შინაარსი

სალექციო საგანი: აკადემიური წერა და კვლევა
[სასემინარო სილაბუსი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სტუდენტებისათვის]

	თემატიკა	მიზანდასახულობა
№ I	აკადემიური წერის საგანი, ამოცანები წერა – კომუნიკაციის ფორმა. ავტორი, მკითხველი სავარჯიშო №1 მიმართვა მკითხველისადმი „ჩემს მკითხველს“ (რეულის 1-1,5 გვერდის მოცულობით). * გაარკვეთ ტექსტის ავტორის მკითხველისადმი დამოკიდებულების ფორმა და ხასიათი. ვინ შეიძლება იყოს თქვენი სამეცნიერო ნაშრომის მკითხველი და მასთან ურთიერთობის რა ფორმას აირჩევდით? როგორ დამყარებდით მასთან კომუნიკაციას? * ვის ისურვებდით თქვენი მომავალი სამეცნიერო ნაშრომის უპირველეს მკითხველად და რატომ? [შეძენით ამ თემაზე მცირე – 1-1,5 გვერდის მოცულობის ესე]. გაცით წერილობითი პასუხი კითხვას: რა ურთიერთმიმართებაში კვლევა და წერა?	* თავდაპირველად სტუდენტობა ბაკალავრები ეცნობიან კურსის სილაბუსს, არგუმენტირებული ესეს შეფასების მეცნიერულ კრიტერიუმებს * სტუდენტ-ბაკალავრები იზილავენ არგუმენტირებული ესეს ჟანრს, მის სტრუქტურა-არქიტექტონიკას, ძირითადად და არაძირითად ელემენტებს * სტუდენტობა-ბაკალავრები ეცნობიან და განიხილავენ არგუმენტირებული ესეს ჩვენებულ ნიმუშებს

№2

წერიტმეტყველებითი პროცესის საფეხურები
(დაპარაგრაფება-პარაგრაფირება, სათაური და
ქვესათაურები)
საკარჯიშო №2 „ჩემი პროფესიული არჩევანი“
(რვეულის 1-1,5 გვერდის მოცულობით).

*გაარკვეთ ესეს თემა სხვა დიდი თემის ნაწილია
თუ თავისთავადი (დამოუკიდებელი) თემა? *
რა ძირითად მომენტებს (ნაწილებს) შეიცავს ესეს
თემა?

* რა არის თქმული ესეს თემის შესწავლის
ისტორიაზე?.

გამოყვით ესეს ტექსტის რამდენიმე ნაწილი.
შეურიჩით სათაურები და ქვესათაურები; დაჰყავით
პარაგრაფებათ და აზვაცებად.

* სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან
წერიტმეტყველებითი პროცესის
საფეხურებს; იღებეს, თემის არჩევასა
და თემის სათაურების სახელებს –
მეცნიერულად გაფორმებას

* სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან
პარაგრაფირებას, დაპარაგრაფების
შინაარსულ ნიუანსებს –
არქიტექტონიკას, სათაურისა და
ქვესათაურების შექმნას

* სტუდენტ-ბაკალავრები ვარჯიშობენ
დიდი მოცულობის ნაწარმოების
(ნაშრომის) სათაურისა და ქვესათაურის
აუცილებლობას, ვარჯიშობენ
პარაგრაფების შექმნაში

№3	არგუმენტირებული ესეს შესავალი სავარჯიშო №3 „ნარკომანი და საზოგადოება“ *ესეს ტექსტში დასვით კითხვები და დაბეჭეთ საკვლევი პრობლემა (რა სახის პრობლემაა დასმული ესეში – თეორიული თუ პრასქტიკული? თუ ორივე ერთად?) * როგორია ესეს პრობლემის სტრუქტურა? (დაასაბუთეთ თქვენ მოსაზრებები)[აქ თქვენ უნდა მოახდინოთ საკუთარი არგუმენტების (არგუმენტაციის) წარმოჩენა არმისაღები – არგასაზიარებელი არგუმენტების საფუძვლიანი უარყოფის ფონზე]	* სტუდენტი-ბაკალავრები ეცნობიან და ითავისებენ შესავლის აუცილებლობას, მის ნიუანსებს, წერენ შესავლის ვარიაციებს. სტუდენტი-ბაკალავრები სწავლობენ და ეჩვენებენ საკუთარი აზრებისა და არგუმენტების წარმოჩენა-დასაბუთებას როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი ფორმით. * სტუდენტი-ბაკალავრები სწავლობენ არგასაზიარებელი თვალსაზრისების კრიტიკასა და უარყოფას (უკუგდებას) როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი ფორმით.
№4	არგუმენტირებული ესეს დასკვნა სავარჯიშო №4 „პოლიტიკა და საზოგადოება“ *დასვით პრაქტიკული პრობლემა (ერთი ან ერთზე მეტი); *ჩამოაყალიბეთ პრობლემის (პრობლემების) გადაჭრის თქვენური გზა ასეთი თანამიმდევრობით: 1. საკვლევი საკითხი; 2.	* სტუდენტი-ბაკალავრები ეცნობიან და ეჩვენებენ თხზულების სტრუქტურას, დასკვნის გამოტანის აუცილებლობას და მის შესაძლო ვარიაციულ ფორმებს. * სტუდენტი-ბაკალავრები ვარჯიშობენ დასკვნის დაწერაში (ფრაზის მოკლედ თქმა, მიღებული შედეგების

	საკვლევი პრობლემა; 3. კვლევის შედეგი; 4. პრაქტიკული პრობლემის გადაჭრა. გაანალიზეთ და უპასუხეთ კითხვას წერილობით: რა განსხვავებაა პრაქტიკულ და თეორიულ პრობლემებს შორის?	ლაკონურად წარმოჩენა, საკუთარი პოსტულატების წარმოდგენა აკადემიური სტილით)
№5	ნაშრომის ჯგუფურად შექმნა, ლოგიკურობა და სამეცნიერო ტექსტის ნაწილებად დაშლა-გამოლიანება არგუმენტირებული ესეს ბოლო ვარიანტის შემუშავება და მისი პრეზენტირება სავარჯიშო №5 „მე (ინდივიდი) და საზოგადოება“ გაცემით პასუხი კითხვებს: რას ნიშნავს ჯგუფური წერა? *რა პრინციპებს ემყარება ჯგუფური წერა? *რა პრინციპებს ემყარება გუნდური მუშაობა? *რა საერთო პოულობით, ლოგიკური თვალსაზრისით, დაყოფილი ტექსტის გამოლიანების შემდეგ?	* სტუდენტი-ბაკალავრები სწავლობენ ნაშრომის დანაწევრება-გამოლიანებას ლოგიკური თვალსაზრისით; ანაწევრებენ ძირითად ტექსტს აბზაცებად. * არგუმენტირებული ესეს საბოლოო ვარიანტის შექმნა და მისი პრეზენტირება; სტუდენტი-ბაკალავრების მიერ ხდება საკუთარი ნაშრომების ურთიერთშეფასება.
№6	კრიტიკის შესავალი პერიფრაზი, პერიფრაზირება, შეჯამება და	* სტუდენტი-ბაკალავრები აანალიზებენ ავტორის იდეებს, აცნობიერებენ და

	ციტირება პლაგიატურობა და პლაგიატის თავიდან აცილება სავარჯიშო №6 „მე არ მაინტერესებს სინამდვილის ზუსტი ასლი“ შექმენით ამ თემაზე კრიტიკული ნაშრომი. დამოუკიდებელი მეცნიერებისა და კრიტიკოსთა აზრები ციტირების გარეშე, მოახდინეთ ციტირება და პერიფრაზირება, თქვენეული შეჯამება	ასდენენ მათ პერიფრაზირებას * სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან და ითავისებენ ტექსტის შეჯამების ხელოვნებას * პრაქტიკული მეცადინეობა წერილობითი ფორმით * ციტირება და მისი წესები; სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან და ითავისებენ პლაგიატის მანებლურ ხასიათს, პლაგიატის თავიდან აცილების გზებს
№7	შეფასება (რეფლექსია) სავარჯიშო №7 „რა უთხრა ისეთ ამხანაგს.. * აავით თემა თქვენი და თქვენი ამხანაგ- მეგობრების მხოლოდ ნაყოფიან მხარესა და ხარვეზზე * მოახდინეთ გამოჯენა საკუთარ და მეგობრებისეულ შეფასებებთან * წარმოადგინეთ თქვენს სასარგებლოდ მეტყველი პოსტულატები	* ბაკალავრისმიერი ტექსტობრივი ანალიზი, სტუდენტ-ბაკალავრისეული დამოკიდებულება ავტორისეულ იდებთან * წაკითხული ტექსტის სტუდენტისეული კრიტიკული უნარი (ტექსტის კრიტიკული შეფასება) * პრაქტიკა (ვარჯიში წერითი ფორმით)

№ 8	წერის სტილი (მანერა) და ლოგიკა კრიტიკის საბოლოო ვარიანტი და პრეზენტირება სავარჯიშო №8 „ჩვენი ენა ქართული“ *წარმოადგინეთ ქართული ენის ზეპირმეტყველებისეული მახინჯი სიტყვათფორმები და კრიტიკულად გაანალიზეთ ანალიტიკური რეფერატი და რეფერირება; ანალიტიკური რეფერატის შესავალი სავარჯიშო №9 „გენოციდი თუ...“ (გაეცანით გაზეთ „დურუჯში“ პროფ. ბ. ცხადაძის მიერ გამოქვეყნებულ სტატიას, რომელიც ეხება ე. წ. თურქებისა და სომხების კონფლიქტს – „სომხების გენოციდს“) *გამოყავით დამოწმებული და გაანალიზებული ციტატები, შეაფასეთ სტატიის ავტორისეული პოზიცია და ანალიტიკური უნარი *„გენოციდი თუ...“ ანალიტიკური რეფერატია თუ კრიტიკული ესე?	* სტუდენტ-ბაკალავრის მიერ ყურადღების გამახვილება წერის მეცნიერულ სტილსა და ლოგიკაზე * კრიტიკის საბოლოო ვარიანტი და პრეზენტირება; სტუდენტ-ბაკალავრები ახდენენ საკუთარი ნაშრომების ურთიერთშეფასებას
№ 9		* სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან და აცნობიერებენ ანალიტიკური რეფერატის შეფასების მეცნიერულ კრიტერიუმებს * სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან ანალიტიკური რეფერატის ძირითად ელემენტებსა და პოსტულატებს, სწავლობენ რეფერირების ფორმებს * სტუდენტ-ბაკალავრები იმაჯდოროულად განიხილავენ ანალიტიკური რეფერატის ნიმუშებს * სტუდენტ-ბაკალავრები შედარებას ახდენენ კრიტიკისა და ანალიტიკური რეფერატის ძირითადი ელემენტებისას

№ 10	ტექსტი და კონტექსტი; ტექსტის კონტექსტუალიზაცია ავტორისეული პოზიციების შეფასება-ანალიზი შეხედულებების ჩამოყალიბება-განმტკიცება სავარჯიშო №10 „აკადემიური წერის ქართული წახნაგები (უწყინარი შენიშვნები)“ *გაეცანით ზემოთ დასახელებულ გაზეთ „დურუჯუში“ გამოქვეყნებული ბ. ცხადიძის კრიტიკულ-შეფასებითი ხასიათის საგაზეთო წერილს – განასხვავეთ ავტორისეული და გაკრიტიკებული მკვლევრების შეხედულებები	* სტუდენტები-ბაკალავრები ეცნობიან ტექსტის კონტექსტუალიზაციის ნიუანსებს; ვარჯიშობენ ტექსტის დანაწევრება-გამთლიანებაში * სტუდენტები-ბაკალავრები შედარებას ახდენენ სხვადასხვა ავტორის პოზიციებისას; ეძებენ მსგავსება-განსხვავებებს * სტუდენტები-ბაკალავრები სწავლობენ და ეჩვენებიან სხვისი თუ საკუთარი შეხედულებების, თვალსაზრისების გათავისება-განმტკიცებას
№11	წერის სტილი (მანერა) და ლოგიკა ანალიტიკური რეფერატის ბოლო ვარიანტის შექმნა და პრეზენტირება სავარჯიშო №11 „სტილის ქართველური ვარიაციები“	* სტუდენტები-ბაკალავრები აკვირდებიან საკუთარი თუ უცხო ავტორების წერის მანერასა და სტილს, ცდილობენ საკუთარი სტილის შექმნა-ჩამოყალიბებას; ყურადღებას აქცევენ ფრაზის ლოგიკურობას, სინტაქსურ წესთ-წყობას * ანალიტიკური რეფერატის ბოლო ვარიანტის შექმნა და პრეზენტაცია;

	* გაეცანით ჟურნალ „ლიტერატურასა და ხელოვნებაში“ პროფ. ბ. ცხადაძის ზემოდასახელებული სათაურით გამოქვეყნებულ საჟურნალო სტატიას. წამოადგინეთ ამ სტატიის თქვენული მოკლე ანალიტიკური რეფერატი * შემოთქმულის საფუძველზე მოახდინეთ თქვენული ანალიტიკური რეფერატის საბოლოო ვარიანტის შექმნა და პრეზენტირება	სტუდენტ-ბაკალავრები აფასებენ ურთიერთის ნაშრომებს
№12	კვლევითი ნაშრომის შედგენა და შესავალი სავარჯიშო №12 „მკვლევარი და მკითხველი“ * წაიკითხეთ თ. ჯაგოდნიშვილის, ი. ჯაგოდნიშვილის და მ. ეარდიაშვილის წიგნიდან „აკადემიური წერა“ თავი „მკვლევარი და მკითხველი“ (გვ.-35-58) და გამოყავით სამეცნიერო – კვლევითი ნაშრომის ძირითადი მახასიათებლები, საკითხის პრობლემურობა * რას ნიშნავს სამუშაო ჰიპოთეზა? * რა აუცილებელი ნაწილებისაგან შედგება სამუშაო გეგმა? * როგორ შეგარიჩიოთ ნაშრომის სათაური და შესავალი?	* სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომების კრიტიკურობებს * სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან სამეცნიერო-კვლევითი ნაშრომის ჟანრს და მის ძირითად, ნიშნულ ელემენტებს

№13	წყაროები და მათზე მუშაობა; საბიბლიოთეო-კვლევითი ნაშრომი *რას ეწოდება წყარო და წყაროები? *რა და რა სახის წყაროებია ცნობილი მეცნიერულ კვლევებში? *რა პრინციპი უდევს საფუძვლად წყაროთა სახეობრივ კლასიფიკაციას? *რა გზები და საშუალებები არსებობს წყაროების მოსაძიებლად? * რა არის კატალოგი და რა სახის კატალოგებია ცნობილი?	* სტუდენტები-ბაკალავრები ეცნობიან საბიბლიოთეო კვლევით ნაშრომს, მის სტრუქტურას, ძირითად სექციებს (განხრებს და ქვეგანხრებს) ნაშრომის შუქმნის პროცესში
№14	ბიბლიოგრაფიის ძეგლი და ახალი (APA) სტილი	* სტუდენტები-ბაკალავრები ეცნობიან ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცეში მოქმედი ბიბლიოგრაფიის მითითების ახალ (APA) სტილს და ახდენენ ძეგლთან (დღემდე ჩვენთან არსებულთან) შედარებას * სტუდენტები-ბაკალავრები ეარჯიშობენ ძეგლი (საქართველოში ახლაც მოქმედი) და ახალი (APA) სტილის მისედვით ბიბლიოგრაფიის მითითებაში

№15	ექსპერიმენტული კვლევითი ნაშრომი *ექსპერიმენტი და ცდის პირი *ექსპერიმენტი და სამეცნიერო ნაშრომი *ექსპერიმენტის მნიშვნელობა სამეცნიერო პრობლემის გადაჭრაში; ექსპერიმენტული ნაშრომის სტრუქტურული მახასიათებლები	* სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან და ითავისებენ ექსპერიმენტული კვლევითი ნაშრომის შექმნის სტრუქტურულ მახასიათებლებს, მის ძირითად და ძირულ სექციებს (განხრებსა და ქვეგანხრებს) ექსპერიმენტული კვლევითი ნაშრომის შექმნის პროცესში
№16	რეცენზია (გამოხმაურება) და რეცენზირება საგაზეთო რეცენზია // საგაზეთო გამოხმაურება (გამოძახილი) *(ციდეკ ერთხელ)გაცნობიერეთ თქვენული „შავი ნაწერის“ და თეზისების“ თავდაპირველი პრობლემატიკა რეცენზიის დასრულებისას *რით განსხვავდება საგაზეთო გამოხმაურება საჟურნალოსაგან? *რით განსხვავდება რეცენზია გამოხმაურებისაგან? *რით განსხვავდება საგაზეთო ესე საჟურნალო ესესაგან? * ჩამოთვალეთ საგაზეთო და საჟურნალო რეცენზიისა და გამოხმაურების სტილური განმასხვავებელი და საერთო ნიშნები	* რეცენზიის დაწერის წესები და მისი შექმნის პრინციპები; რეცენზიის სათაურისა და სახელდების ვარიაციული ფორმები; რეცენზირება * გამოხმაურება; რეცენზიისა და გამოხმაურების მსგავსება-განსხვავებულობა * სტუდენტ-ბაკალავრები ეცნობიან სარეცენზიო ნაშრომებზე შექმნილი ჩვენული რეცენზიის ნიმუშებს; სტუდენტები ახდენენ მათ ურთიერთშეჯერებასა და შედარებას, პოულობენ საერთოსა და განსხვავებულებას * სტუდენტ-ბაკალავრები ვარჯიშობენ რეცენზიისა და გამოხმაურების შექმნაში * საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმაურების) შექმნა, მისი აგების პრინციპები; საგაზეთო რეცენზიის სახელდების ვარიაციები

		* საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმაურების) ენა და სტილური თავისებურება * საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმაურების) ფორმა და ფორმატირება * სტუდენტ-ბაკალავრები კარიგობები საგაზეთო რეცენზიის (გამოხმაურების) შექმნაში
N18	ხელნაწერი ნაშრომის (თეზისი, გეგმა...) და რეფერატის შექმნა; რეფერატი და ავტორეფერატი ა. აკადემიური წერისა და კვლევის აღმნიშვნელი ქართული (პალეოგრაფიული) ტერმინები; ბ. უცხოური „წერა-კვლევის“ აღმნიშვნელი ცნება-ტერმინები: ავტორი, ავტორიზება, რეკომენდებული, სქოლიო, რეზიუმე, რეზიუმირება, რეფერატი, რეფერაცია, რეფერანტი, რეფერენტი, რეფერირება, რეფერირებადი ჟურნალი, რეცენზია, რეცენზენტი, რეცენზირება, ცენზი, ცენზურა, ცენზორი, ესე, ესეისტი, ესეისტიკა, სტატია, აკადემია, სტილი, სტილისტი, სტილისტიკა და მისთ.) დამატება და შენიშვნები	

შეფასება:

დასწრება (აქტიურობის გარეშე) – 50%

ნაშრომების შექმნა და პრეზენტაცია – (აქტიურობის თავჩენა...) – 50%-50%

სავალდებულო ლიტერატურა:

* აკადემიური წერა, როგორც საუნივერსიტეტო-სასწავლო დისციპლინა ახალია ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში და შესაბამისად იშვიათია ქართულენოვანი სამეცნიერო-სასწავლო ლიტერატურის მოძიება-დამოწმებაც, ამიტომ სტუდენტ-ბაკალავრს ლექტორი ძირითადად სთავაზობს მის მიერ მოძიებულ ქართულად თარგმნილ თუ ადაპტირებულ უცხოურ (აგრეთვე ქართულ, ჯერჯერობით მწირ) მასალებს, იმავდროულად სხვადასხვა ჟანრის ნიმუშს.

მაგალითად:

1. თემურ ჯაგოდნიშვილი, ივანე ჯაგოდნიშვილი, მარიამ ვარდიაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008

2. სევერიან მოსიძე, იგორ კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004

3. ლია წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006

4. ბადრი ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გაზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5

5. მ. მეფრიშვილი, ლექციების მოკლე კურსი აკადემიურ წერაში, თბ., 2006

6. მ. მეფრიშვილი, სალექციო კურსი აკადემიურ წერაში, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორის მ. ივანიშვილის რედაქციით. თბ., 2007

7. ხ. მარწყვიშვილი, ლ. ხეჩუაშვილი, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007

8. ბ. ცხადაძე, „აკადემიური წერა“, როგორც საუნივერსიტეტო დისციპლინა. დაბეჭდ. წიგნში: თ. ჯაგოდნიშვილი, ივ. ჯაგოდნიშვილი, მ. ვარდიაშვილი, აკადემიური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008.

9. ე. ცხადაძე, აკადემიური წერა რეფორმისტული რაკურსით, ე. ლიტერატურა და ხელოვნება, თბ., 2009, №12

10. ქ. გოჩიტაშვილი, გ. შაბაშვილი, ნ. შარაშენიძე, აკადემიური წერა. თბ., 2008

11. Bailey, S. (2003). Academic Writing : A practical Guide for Students. London and N. Y.: RoutledgeFalmer

12. Leki, I. (2nd ed.) (1998). Academic Writing. Exploring Processes and Strategies. Cambridge: Cambridge University Press.

13. Smalley, R. L. Ruetten, M. K., & Kozirev, J. R. (5th ed.). (2001). Refining composition Skills-Rhetoric and Grammar. Boston: Heinle & Heinle, Thomson Learning.

914 Swales, J. M., & Feak, C. B. (1994). Academic Writing for Graduate Students. Michigan: The University of Michigan Press.

დამატებითი ლიტერატურა:

1. ჯავახიშვილი ივ., ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია, მეორე გამოცემა. თბ., 1949

2. სურგულაძე მ., ძველი ქართული პალეოგრაფიული ტერმინები, თბ., 1978

3. ცხადაძე ბ., წერ (ჭერ, ჭარ...) ფუძეთაგან ნაწარმოები პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში. ე. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „1, 2000, გვ. 47-50

4. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: კალამი, ჩაღა, ჩაღამ-კალამი, კალამგირი, ყალამი, ფრთა, ლერწამი (ლინგვისტურ-ეტიმოლოგიური ანალიზი):

- წერილი პირველი, უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „3(4), თბ., 2001, გვ. 21-23
5. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი წერილები ქართულში: წერილი მეორე. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „4, თბ., 2001, გვ. 33-38
6. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში; კეცი, კეცი დაწერილი. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „1. თბ., 2002
7. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: ფურცელი. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „3, თბ., 2002, გვ. 29-31
8. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: ყდა, წერაქვა. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, „1, თბ., 2003, გვ. 43-45
9. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგნმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: ზანდუკი, სარჩევი, შინაარსი. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2005, გვ. 22-23
10. ცხადაძე ბ., წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში: წიგნი, საწიგნე, წიგნთსაცავი, მწიგნობარი, წიგნადი//წიგნელი. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №3, 2004, გვ. 35-39
11. ცხადაძე ბ. წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში: თავი, სათაური, თავური, ტიტული, თავწარწერა, თავფურცელი. უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2004 გვ. 20
12. ცხადაძე ბ., წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში (1. არშია, 2. კიდე, კიდური). უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა. „3, 2003, გვ. 24-26
13. ცხადაძე ბ., წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში (ყდა). უ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №4, 2006, გვ. 16-18
14. ცხადაძე ბ., ზოგი სტილისტური გამოთქმის შესახებ ქართულში. უ. კულტურა, №2, 1998
- Craswell, G. (2005). *Writing for Academic Success: A Postgraduate Guide*. London: SAGE Publications.

- Ede, L. (2001). Work in progress: A Guide to Academic Writing and Revising. (5th ed.). Boston and N. Y. Bedfords/St. Martin 's.
- Giltrow, J. (ed.) (2002). Academic Reading: Reading and Writing in Disciplines.
- Hewings, M. (2002). Writing in Context: Implications and Applications.
- Jordan, R.R. (3 rd ed.). (1999). Academic Writing Course. Harlow.: Longman, Pearson Education Limited.
- Rosen, L. (2005). Handbook of Academic Writing.
- Sorenson, S. (3 th ed.). (2002). How to Write Research Papers. New York: Macmillan Reference USA.
- Teitelbaum, H. (4 hd ed.). (1998). How to Write a Thesis. Boston: arco, Thomson Learning.
- [http://. www. apa. org/](http://www.apa.org/)
- [http:/ www. Ceu. Hu/writing/sfaccess. Html.](http://www.Ceu.Hu/writing/sfaccess.Html)
- [http://.www.criticalrading. com/](http://www.criticalrading.com/)
- <http://www.csuohio.edu/writingcenter/>
- <http://www.esc.edu/htmlpages/writerold/>
- <http://www.powa.org/>
- <http://refdesk.com/citations>
- <http://www.rpi.edu/dept/lrc/writecenter/web/index.html>
- <http://www.utoronto.ca/writing>
- <http://webster.comment.edu/>
- <http://www.wisc.edu/writing>
- <http://writing.richmond.edu/writing>

ზელნაწერი ლიტერატურა:

1. ცხადაძე ე., ცხადაძე ბ., გამოყენებითი სტილისტიკა (აკრეფილია კომპიუტერზე და მზადაა გამოსაქვეყნებლად) [სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის, 450 გვერდი]
2. ცხადაძე ე., ცხადაძე ბ., აკადემიური ერა (აკრეფილია კომპიუტერზე გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად) [სახელმძღვანელო ბაკალავრი და მაგისტრანტი სტუდენტებისათვის, 300 გვერდი]
3. ცხადაძე ე. ცხადაძე ბ., ტესტები გამოყენებით სტილისტიკასა და აკადემიურ წერაში (აკრეფილია კომპიუტერზე, გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად)

შეფასება და მისი კრიტერიუმები

სტუდენტის სემესტრის განმავლობაში გაწეული შრომის შეფასებას სათანადო შეფარდებით ითვალისწინებს:

I – დასწრება – 20 ქულა

II – აქტივობა – 20 ქულა

III – შუალედური შემოწმება – 20 ქულა

IV – გამოცდა – 40 ქულა

100 ქულა წარმოადგენს სტუდენტის მაქსიმალურ საბოლოო შეფასების კონკრეტული სასწავლო კურსის გავლის შემთხვევაში. კრედიტის მინიჭების წინაპირობაა სტუდენტის მიერ 100-დან 51 ქულის დაგროვება. 41-დან 50 ქულამდე დაგროვებისას სტუდენტს ეძლევა საბოლოო გამოცდაზე კიდევ ერთხელ გასვლის საშუალება კურსის გამეორების გარეშე. 40 ქულაზე ნაკლების დაგროვებისას სტუდენტმა უნდა გაიაროს კურსი.

შეფასების სისტემაში ქულების განაწილების სქემა ასეთია:

A 91-100 ფრიადი

B 81-90 ძალიან კარგი

C 71-80 კარგი

D 61-70 დამაკმაყოფილებელი

E 51-60 საკმარისი

FX 41-50 არადამაკმაყოფილებელი. სტუდენტს ეძლევა მოცემულ დისციპლინაში საბოლოოდ გამოცდის ერთხელ გადაბარების უფლება

F 0-40 სრულიად არადამაკმაყოფილებელი. სტუდენტმა კრედიტის მიღებისათვის თავიდან უნდა გაიაროს ამ დისციპლინის სრული კურსი

მიღებული შედეგები

ამ კურსის საფუძველზე სტუდენტ-ბაკალავრები ძირითადად პრაქტიკულად გაეცნენ აკადემიური წრის ჟანრებს: არგუმენტირებულ ესსეს (სადაც გამოვლინდა არგუმენტების წარმოდგენისა და მისი მათი უარყოფა-დასაბუთების უკუგების ხელოვნება-ოსტატობა,

კრიტიკული წერილის შექმნას (რომელიც კრიტიკული აზროვნების განვითარებასა და შეფასებას გულისხმობს), ანალიტიკურ რეფერატს (რომელშიც სტუდენტ-ბაკალავრი სწავლობს სხვადასხვა ავტორის ნაშრომების სტილურ ნიუანსებს, დასკვნა-შეჯამებასა და ანალიზს), სამეცნიერო-კვლევით ნაშრომს (სადაც სტუდენტ-გამოავლენს მეცნიერული ალღოს ნიუანსებს, მედიტაციურ-ფილოსოფიურ-მეცნიერულ ჭვრეტას, განსჯისა და მსჯელობის გამომუშავებას, პლაგიატის მენე ჩვევის დაძლევას, საილუსტრაციო მასალის სწორად მოხმობა-დამოწმებას, ძველი და ახალი სტილით სამეცნიერო ლიტერატურის მითითებას, პრეზენტაციების ხელოვნებას).

არგუმენტირებული ესეს შეფასების კრიტერიუმები

I. ნაშრომის სტრუქტურა

ა. სანიმუშო

ნაშრომი სანიმუშოდაა გაფორმებული, არქიტექტონიკის თვალსაზრითაც

II. ქვეთავების (პარაგრაფების) თანამიმდევრულობა და ლოგიკური კავშირი

დაპარაგრაფება სანიმუშოა, უზადოა ლოგიკური კავშირიც

III. სტილი და ენობრივი ნიუანსები

სანიმუშოა წერის კულტურა, ჩანს პროფესიონალიზმი, არ გვხვდება გრამატიკული და სტილისტური შეცდომები

IV. საკუთარი აზრისა და არგუმენტების დასაბუთება

ავტორისეული არგუმენტაცია დამაჯერებელია, მსჯელობა უნაკლო

V. გაუზიარებელი არგუმენტების უარყოფის დამაჯერებლობა

არგაზიარებული არგუმენტების უარყოფა დამაჯერებელი და უზადოა

ნაშრომის სტრუქტურა

ბ. კარგი

I. ნაშრომის სტრუქტურა

ნაშრომი თუმცა კარგადაა გაფორმებული, მაგრამ იშვიათად გვხვდება გაფორმების ნაკლოვანი მხარეები

II. ქვეთავების (პარაგრაფების) თანამიმდევრულობა და ლოგიკური კავშირი

ქვეთავები და თავები ძირითადად კარგადაა გამოყოფილი, მაგრამ ზოგი ქვეთავდ გამოყოფა პრობლემატურია

III. სტილი და ენობრივი ნიუანსები

წერის კულტურა თვალსაჩინოა, გვაქვს უმნიშვნელო ხასიათის რამდენიმე გრამატიკული და სტილისტური შეცდომა

IV. საკუთარი აზრისა და არგუმენტების დასაბუთება

ავტორისეული არგუმენტები და თვალსაზრისები ძირითადად დამაჯერებელია, მაგრამ რამდენიმე მათგანს მტკიცებულება აკლია

V. გაუზიარებელი არგუმენტების უარყოფის დამაჯერებლობა

საწინააღმდეგო და არგაზიარებული თვალსაზრისები უმეტესად უარყოფილია

გ. დამაკმაყოფილებელი

I. ნაშრომის სტრუქტურა

ნაშრომი არასრულადაა გაფორმებული, თავფურცელში სათაური ძირითადი ტექსტისგან არ განსხვავდება

II. ქვეთავების (პარაგრაფების) თანამიმდევრულობა და ლოგიკური კავშირი

ზოგი ქვეთავი უადგილოდაა წარმოდგენილი, შესაბამისად მოიცოცხლებს ლოგიკური თანამიმდევრულობა

III. სტილი და ენობრივი ნიუანსები

წერითი კულტურა დამაკმაყოფილებელია, მაგრამ ზოგჯერ დარღვეულია პოლემიკის კულტურა, გვაქვს რამდენიმე უხეში გრამატიკული და სტილისტური შეცდომა

IV. საკუთარი აზრისა და არგუმენტების დასაბუთება

ავტორისეული არგუმენტები ხშირად დამაჯერებელია, მაკლამ საგრძნობია დაუსაბუთებლობა

V. გაუზიარებელი არგუმენტების უარყოფის დამაჯერებლობა

გაუზიარებელი არგუმენტების უარყოფას ხშირად აკლია დასაბუთება

დ. არადამაკმაყოფილებელი

I. ნაშრომის სტრუქტურა

ნაშრომი დასრულებული არაა, აკლია ძირითადი დასკვნა, არასრულია ლიტერატურის მითითება

II. ქვეთავების (პარაგრაფების) თანამიმდევრულობა და ლოგიკური კავშირი

პარაგრაფები ანუ ქვეთავები უმეტესად არაა გამოყოფილი, შესაბამისად დარღვეულია ლოგიკური კავშირი და საძიებო საკითხთა ურთიერთმიმართება

კრიტიკული ნაშრომის შეფასების კრიტერიუმები

I. წვდომა

ა. სანიმუშო

შემსრულებელი ძირითადად და სიღრმისეულად გაერკვა სიტუაციაში და წარმოადგინა სათანადო არგუმენტირება.

ბ. კარგი

ავტორი სათანადოდ გაერკვა და წარმოადგინა ძირითადი არგუმენტირება.

გ. დამაკმაყოფილებელი

ავტორი ღრმად ვერ გაერკვა და ზედაპირულად წარმოადგინა არაერთი არგუმენტირება.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

ავტორ-შემსრულებელმა ვერ გაიგო ძირითადი არსი და ვერ მოახდინა ძირითადი არგუმენტების დიფერენცირება.

II. შეფასება

ა. სანიმუშო

შემსრულებელმა გამოავლინა კრიტიკული აზროვნების შესაშური უნარი, წარმოადგინა ყველა არგუმენტი და მოახდინა მათი ინტერპრეტირება-ანალიზი, შესაბამისად სანიმუშოდ შეაჯამა და შეაფასა კიდევ.

ბ. კარგი

ავტორმა გამოავლინა კრიტიკული აზროვნების რიგიანი უნარი, განიხილა ყველა ძირითადი არგუმენტი, სათანადოდ მოახდინა მათი ინტერპრეტირებაც, შეჯასება=ანალიზიც და შეფასებაც.

გ. დამაკმაყოფილებელი

შემსრულებელი შეეცადა კრიტიკულად გაეანალიზებინა სტატია, მაგრამ ვერ მოახდინა ზიგიერეთი ძირითადი არგუმენტის სათანადოდ გაშლა-ინტერპრეტირება, შესაბამისად ვერ წარმოადგინა მათი ღირსეულად შეჯამება და შეფასება.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

შემსრულებელმა საერთოდ ვერ შეძლო სტატიის კრიტიკული ანალიზი, ვერც ძირითადი არგუმენტების ინტერპრეტირება და შეჯამება. შეფასებაც შესაბამისად არადამაკმაყოფილებელი, ძლიერ ნაკლულოვანი გამოვიდა.

III. ნაშრომის სტრუქტურა

ა. სანიმუშო

ნაშრომი სანიმუშოა ორგანიზაციულად, ყველა სტრუქტურული ერთეული რიგიანადაა წარმოდგენილი და ეფექტურად გამოყენებული.

ბ. კარგი

შესრულებული ნაშრომი კარგადაა ორგანიზებული. ყველა სტრუქტურული ერთეული ხშირ შემთხვევაში ეფექტურადაა გამოყენებული.

გ. დამაკმაყოფილებელი

ნაშრომის ორგანიზება ხშირ შემთხვევაში მოიკოჭლებს, თუმცა ყველა სტრუქტურული ერთეულია წარმოდგენილი, მაგრამ არაეფექტურად მოწოდებული, ან ერთი ერთეულით ნაკლული.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

ნაშრომი ძირითადად შეუსრულებელია, დაუკმაყოფილებლობის გრძნობას იწვევს, არაერთი სტრუქტურული ერთეულიც განუხილავია.

IV. დაპარაგრაფების ლოგიკური ურთიერთკავშირი

ა. სანიმუშო

პარაგრაფები და მათი თანამიმდევრობა სანიმუშოა და ლოგიკურიც.

ბ. კარგი

პარაგრაფები კარგადაა წარმოდგენილი, თანამიმდევრობა დაცულია ლოგიკურად, მაგრამ შიგადაშიგ ნაკლულოვანია რამდენიმე (ერთი ან ორი) დეტალით.

გ. დამაკმაყოფილებელი

თუმცა დაპარაგრაფება გვაქვს, მაგრამ ხშირად უგულებელყოფილია ან გამორჩენილია ზოგიერთი წერილმანი, ალაგ-ალაგ აკლია ლოგიკურობა.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

დაპარაგრაფება არათანამიმდევრულია, არ ჩანს ლოგიკური გადასვლები, ნაშრომი სავსეა აზრობრივად და სინტაქსურად გაუმართავი წინადადებებით, ენობრივი და სტილისტური ლაფსუსებით.

V. სტილი და ენობრივი ნიუანსები

ა. სანიმუშო

სანიმუშოა ავტორისეული წერის მანერა, სტილი – მიმზიდველი და წინადადებებიც აზრობრივად გამართული. ავტორი ამჟღავნებს პროფესიულ ჩვევებს. გრამატიკული წესთწყობა და პუნქტუაცია უზადოა.

ბ. კარგი

ნაშრომის წერის კულტურა კარგია, ძირითადად დასახული მიზანი მიღწეულია, ჩანს სტუდენტის პროფესიულობა, თუმცა გვაქვს უმნიშველო ხასიათის შეცდომები გრამატიკულ-სინტაქსურ წესთწყობასა და სასვენი ნიშნების ხმარებაში.

გ. დამაკმაყოფილებელი

ავტორი მეტნაკლებად ფლობს წერის კულტურას, სტილურ ნიუანსებს, მაგრამ აკლია პროფესიული მიდგომა საკითხისადმი.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

შემსრულებელი ვერ ფლობს წერითს კულტურას, ვერ ამჟღავნებს პროფესიონალიზმს, ხშირია გაუმართავი გრამატიკული და სტილისტური ცდომილებანი, პუნქტუაციური დარღვევები.

ანალიტიკური რეფერატის შეფასების კრიტერიუმები

I. ძირითადი საკითხების იდენტიფიკაცია და ტექსტუალურობა

ა. სანიმუშო

ავტორი ამჟღავნებს მთავარი საკითხების იდენტიფიკაციას, კონსტექსტთან მუშაობის, ფრაზათა დანაწევრებისა და ურთიერთკავშირის აღქმა-გააზრების სანიმუშო უნარს.

ბ. კარგი

შემსრულებელი ძირითადად ერკვევა საკითხების იდენტიფიკაციასა და ფრაზათა ურთიერთმიმართებაში, ავლენს კონტექსტთან მუშაობის პროფესიულ ჩვევებს.

გ. დამაკმაყოფილებელი

ძირითადი საკითხების იდენტიფიკაციის და კონტექსტთან მუშაობის ჩვევა თვალსაჩინოა, თუმცა შემსრულებელი ზოგ შემთხვევაში წარუმატებელია – ვერ ამჟღავნებს სათანადო უნარს კონტექსტთან მუშაობისას

დ. არადამაკმაყოფილებელი

ავტორს არ შესწევს – მოახდინოს ძირითადი საკითხების იდენტიფიკაცია და კონტექსტის დანაწევრება-გამთლიანება.

II. პოზიცია, ანალიზი შეფასება

ა. სანიმუშო

სანიმუშოა შემსრულებლისეული შედარებითი ანალიზი, სადაც რიგიანად დიფერენცირებულია დამოწმებულ ავტორთა, მათი ნააზრევის იდენტურობა თუ განსხვავებულობა, შეფასება. ობიექტურია, იქვე შემოთავაზებულია საკითხის და პრობლემის გადაჭრის საკუთარი ვერსია.

ბ. კარგი

შემსრულებელი ახდენს ავტორთა განსხვავებული აზრების დეფინიციას, პოზიციების შეჯერებას, იძლევა შედარებით ანალიზს, მაგრამ მისეული პოზიცია არ არის ბოლომდე გამოკვეთილი.

გ. დამაკმაყოფილებელი

მოცემულია სხვადასხვა ავტორის შეხედულებათა ანალიზი, პოზიციების გამიჯვნა, მაგრამ შემსრულებლისეულ ძირითად

არგუმენტებს აკლია დასაბუთება და დამაჯერებლობა, მეტიც: ზოგჯერ მისი პოზიცია გაურკვეველია.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

შემსრულებელს ვერ მოუხდენია სათანადო ანალიზი. ავტორთა პოზიციების გამიჯვნა, შეფასება, აგრეთვე იგნორირებულია (საჭიროდარ მიუჩნევია) საკუთარი პოზიციის დაფიქსირება.

III. ნაშრომის სტრუქტურა

ა. ნაშრომი მაღალ დონეზეა შესრულებული ორგანიზების მხრივაც. ყველა სტრუქტურული ერთეული ეფექტურადაა გამოყენებული.

ბ. კარგი

ნაშრომი კარგადაა ორგანიზებული, ყველა ტრუქტურული ერთეული უნაკლოა და უმეტესად ეფექტურადაა გამოყენებული.

გ. დამაკმაყოფილებელი

ორგანიზება დამაკმაყოფილებელია, ყველა სტრუქტურული ერთეული წარმოდგენილია, მაგრამ არ არის ეფექტურად გამოყენებული, ან ნაკლებია რომელიმე დეტალით.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

ნაშრომი საერთოდ არაორგანიზებულია, უგულვებელყოფილია არაერთი სტრუქტურული ერთეული და დეტალი.

IV. პარაგრაფების (ქვეთაელების) თანამიმდევრობა და ლოგიკა

ა. სანიმუშო

პარაგრაფები სანიმუშოდაა დალაგებული, აზრობრივ-ლოგიკურობა უნაკლოა.

ბ. კარგი

პარაგრაფები ძირითადად რიგიანადაა წარმოდგენილი, ლოგიკური თანამიმდევრობაც დაცულია, თუმცა არაიშვიათად აკლია (გამორჩენილია) საჭირო (აუცილებელი) დეტალი.

გ. დამაკმაყოფილებელი

თუმცა გვაქვს პარაგრაფების რიგიანად წარმოდგენის მცდელობა, მაგრამ ხშირად აკლია ლოგიკურობა და დეტალიზება.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

პარაგრაფები უმეტესად არათანამიმდევრულია, ნაშრომი გაჯერებულია არანორმირებული ფრაზებითა და აზრობრივად დაუკავშირებელი წინადადებებით.

V. სტილი და ენობრივი ნიუანსები

ა. სანიმუშო

სანიმუშოა შემსრულებლის წერის მანერა და წერის კულტურა. დამაჯერებელია მსჯელობა, ჩანს პროფესიონალიზმი. გრამატიკული და პუნქტუაციური მხარე უზადოა. უშეცდომოდაა გამოყენებული დამოწმებული ლიტერატურა.

ბ. კარგი

კარგია ნაშრომის წერით-კულტურული მხარე, პროფესიული მსჯელობა თვალსაჩინოა, გვაქვს უმნიშვნელო გრამატიკული შეცდომები და სასყენი ნიშნების მცდარად ხმარება. მითითებული ლიტერატურა უშეცდომოდ სრულადაა დამოწმებული.

გ. დამაკმაყოფილებელი

მეტ-ნაკლებად შემსრულებელი ფლობს წერის კულტურას, თუმცა მოიკოჭლებს პროფესიონალიზმში. თვალსაჩინოა გრამატიკულ-სტილისტიკური და პუნქტუაციური ცდომილებანი. დამოწმებული ლიტერატურა სრულად და მართებულადაა მითითებული.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

იგნორირებულია წერითი კულტურა. შემსრულებელი ვერ ამუღაენებს პროფესიონალიზმს. არის ბევრი გრამატიკულ-სტილისტიკური და პუნქტუაციური ხასიათის შეცდომა, დამოწმებული ლიტერატურაც არასრულია და არამართებულად მითითებული.

კვლევითი ნაშრომის შეფასების კრიტერიუმები

შესავალი

ა. სანიმუშო

სრულადაა ნაშეგნები პრობლემის არსი, საკითხის აქტუალობა, დასმული საკითხების აუცილებლობა და გადაწყვეტა, ავტორისეული ხედვა.

ბ. კარგი

ნაჩვენებია საკითხის პრობლემურობა და ძირითადი არსის დეტალიზება, ავტორისეული ხედვა.

გ. დამაკმაყოფილებელი

პრობლემა არ არის ბოლომდე გამოკვეთილი, აკლია დეტალიზაცია და ავტორისეული ხედვა.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

პრობლემა არ არის რიგიანად წარმოჩენილი, აკლია დეტალიზაცია და საკითხის ღრმად განსჯა.

ძირითადი ნაწილი

ა. სანიმუშო

სანიმუშოა დამოწმებული წყაროების შედარებითი ანალიზი და კრიტიკული შეფასება.

ბ. კარგი

კარგია დამოწმებული წყაროების შედარებითი ანალიზი, მაგრამ მოიკოჭლებს კრიტიკული განსჯა-მიდგომა საკითხებისადმი.

გ. დამაკმაყოფილებელი

თუმცა არის შედარებითი ანალიზის მცდელობა, მაგრამ ნაკლებია კრიტიკული შეფასება.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

კრიტიკული შეფასება საერთოდ იგნორირებულია, შედარებითი ნაწილიც ბუნდოვანი.

დასკვნა

ა. სანიმუშო

საკითხთა წყება სანიმუშოდაა შეჯამებული, საერთო დასკვნა – მისაღები, ზოლო განმეორება თავიდან აცილებული, ძირითადი დასკვნების ურთიერთმიმართებაც ლოგიკური, დასკვნაში წარმოდგენილი რეკომენდაციები ანგარიშგასაწევი.

ბ. კარგი

ძირითადი დასკვნები კარგადაა წარმოდგენილი, განმეორებები იშვიათი. დასკვნაში ჩამოთვლილი რეკომენდაციები ანგარიშგასაწევი.

გ. დამაკმაყოფილებელი

ძირითადი საკითხები თუმცა ზოგადად შეჯამებულია, მაგრამ განმეორებადია, რეკომენდაციები და საკუთარი შეხედულებები იგნორირებული.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

ძირითადი საკითხების შეჯამება არაადეკვატურია, რეკომენდაციები და საკუთარი შეხედულებები საერთოდ უგულებელყოფილი.

დამოწმებული (გამოყენებული) ლიტერატურა

ა. სანიმუშო

ევროსტანდარტის მიხედვით დამოწმებული ლიტერატურა უზადოა. თვალსაჩინოა მითითები რაოდენობაც (მინიმუმ 5-6 წყარო), ყოველი დამოწმებული წყარო თუ ლიტერატურა შეესაბამება საკვლევ საკითხს.

ბ. კარგი

ყველა დამოწმებული წყარო უშუალოდ საკვლევ საკითხს ეხება, მითითება და რაოდენობა სრულყოფილია (მინიმუმ 5 წყარო), თუმცა რამდენიმე დამოწმება არ შეესაბამება ევროსტანდარტს.

გ. დამაკმაყოფილებელი

დამოწმებული ლიტერატურა მწირია (ხუთ წყაროზე ნაკლებია), თუმცა სრულად არის მითითებული, მაგრამ ევროსტანდარტის დარღვევით.

დ. არადამაკმაყოფილებელი

დამოწმებული ლიტერატურა მწირია (ოთხ წყაროზე ნაკლები), მითითება ნაკლებია და საერთოდ არ შეესაბამება ევროსტანდარტს.

სტილი და ენობრივი ნიუანსები

ა. სანიმუშო

ბ. კარგი

გ. დამაკმაყოფილებელი

დ. არადამაკმაყოფილებელი

საქართველოს ტექნიკური
უნივერსიტეტი

სილაბუსი

სასწავლო კურსის დასახელება	აკადემიური წერა (სემინარული მუშაობისათვის)
სასწავლო კურსის კოდი	
ECTS	5 კრედიტი

სასწავლო კურსის სტატუსი ფაკულტეტი სწავლის საფეხური	კუმანიტარულ-სოციალური ☐ უმაღლესი პროფესიული ☐ ბაკალავრიატი ☒ მაგისტრატურა ☐ I სემესტრი I-II ☒ სავალდებულო ☐ არჩევითი
---	--

ლექტორი სამუშაო ადგილი სამსახურის ტელეფონი შიდა ტელეფონი მობილური ტელეფონი ფაქსი ელ-ფოსტა კონსულტაციის დრო	მ. გარდიაშვილი სტუ 68-13 898-48-70-75 saddasai@yandex.ru
---	--

პრაქტიკული მეცადინეობის მასწავლებელი სამუშაო ადგილი	ეკა (კხადაძე) სტუ. პემანიტარულ-სოციალური ფაკულტეტი, მოწიგული პროფესორი
სამსახურის ტელეფონი შიდა ტელეფონი მობილური ტელეფონი	68-13 898-48-70-75
ფაქსი ელ-ფოსტა კონსულტაციის დრო	saddasai@yandex.ru

საბაკალავრო კურსის ჩვენ მიერ წარმოდგენილი პროგრამა მიზნად ისახავს სტუდენტის ბაკალავრიატის სწავლების მაღალ დონეზე მომზადებას; სტუდენტები

ღრმად შეიძენენ და დაეუფლებიან ქართული ენის კულტურულ ღირებულებებს, სინტაქსურ წესთწყობას, ქართული ენის წერითს ისტორიას, წიგნთმცოდნეობით-პალეოგრაფიულ ტერმინებს, კელევის უნარ-ჩვევებს, წერითს კულტურას. ეს არის სასაფუძვლო სასწავლო და ღრმამეცნიერული საფეხური მეცნიერების შეცნობისა და წრთობისაკენ, როცა სტუდენტში უკვე საბაკალავრო

პერიოდში გაღვივებულია აზროვნებითი ინტერესი - ბიძგები კელევისა და ენობრივი ნორმის შერჩევა-გამომუშავებისა, ნაბიჯების გადაგმა მეცნიერული ენისა და კელევისაკენ. სტუდენტი-ბაკალავრი ამ საგნის რიგიანად მოსმენისა და განსწავლის შემდეგ მოგვევლინება კულტურული ღირებულების მატარებელ მოქალაქედ, ქართული კულტურის დამცველ-მოჭირნახულედ, ქართული სიტყვის წერილობით-მეტყველებისა და ზეპირმეტყველების ქომავად, ენობრივი ნორმის დამცველად და სალიტერატურო ქართული წესთწყობის

განუზრელ მოსურნედ, რაც მთავარია, რიგიან საეციალისტად. აკადემიური წერის კურსი აგებულია ცენტრალური ევროპისა და უნივერსიტეტის აკადემიური წერის პროგრამის საფუძველზე და მოიცავს ე. წ. ფანრებს: 1. არგუმენტირებული ესე (სამეცნიერო ნაშრომის შექმნა), 2. კრიტიკული ესე, 3. ანალიტიკური რეფერატი და რეფერირება, 4. კელევითი-სარეცენზიო ნაშრომი და რეცენზირება (გამოხმაურება). სტუდენტები იმედგამოუღებლად ეცნობიან და პრაქტიკულ-პრაგმატულადაც იმარტებენ სამეცნიერო-ბიბლიოგრაფიულ

ასწავლო კურსის შესწავლის წინაპირობები	წარმოდგენილი სამაგისტრო-სასწავლო კურსის წინაპირობა არის ადრე, სასკოლო ასაკიდან მოყოლებული ცოდნის შეძენის მაძიებლობის სურვილის უფრო მეტად გამოვლენა საბაკალავრო სწავლებისას, ამ სასწავლო წლებში მიღებული ცოდნის გაღრმავება, სტუდენტის საბოლოოდ განსწავლა და რიგიან სპეციალისტად მომზადება-ჩამოყალიბება, სხელმწიფო, სამეცნიერო და სალიტერატურო ენის ნორმების აკადემიურად ფლობა, კვლევის უნარ-ჩვევების შეძენა-დაუფლება.
--	---

სემინარული/პრაქტიკული მეცადინეობების განრიგი

დასამუშავებელი საკითხები			
აუდიტორია		დაწყება	დამთავრება
N	თარიღი		
სემინარი I	I	აკადემიური წერის საგანი, ამოცანები წერა – კომუნიკაციის ფორმა. ავტორი, მკითხველი სავარჯიშო №1 „მოდას მივსდით თუ მოზერებულად ჩავიცემთ“ (რეკულის 1-1,5 გვერდის მოცულობით). * გაარკვეთ თქვენი დამოკიდებულების ფორმა და ხასიათი. ვინ შეიძლება	

		იყოს თქვენთვის მისაბაძი და მასთან ურთიერთობის რა ფორმას აირჩევდით? როგორ დაამყარებდით მასთან კომუნიკაციას? * ვის გაიხდით თქვენს „მოღურ“ მეგობრად და რატომ? [შექმენით ამ თემაზე მცირე – 1-1,5 გვერდის მოცულობის ესე].
სემინარი 2	II	წერითმეტყველებითი პროცესის საფეხურები (დაპარაგრაფება–პარაგრაფირება, სათაური და ქვესათაურები) სავარჯიშო №2 „რანდობა – წარსულის ფენომენი თუ შინაგანი ღირებულება?“ (რეგულის 1-1,5 გვერდის მოცულობით). * გაარკვიეთ ესეს თემა სხვა დიდი თემის ნაწილია თუ თავისთავადი (დამოუკიდებელი) თემა? * რა ძირითად მომენტებს (ნაწილებს) შეიცავს ესეს თემა? * რა არის თქმული ესეს თემის შესწავლის ისტორიაზე? გამოყავით ესეს ტექსტის რამდენიმე ნაწილი. შეურიჩეთ სათაურები და ქვესათაურები; დაჰყავით პარაგრაფებათ და აბზაცებად.
სემინარი 3	III	არგუმენტირებული ესეს შესავალი სავარჯიშო №3 „უნდა მისდიოს თუ არა ადამიანმა სპორტს?“ * ესეს ტექსტში დასვით კითხვები და დაძებნეთ საკვლევი პრობლემა (რა სახის პრობლემაა დასმული ესეში – თეორიული თუ პრაქტიკული? თუ ორივე ერთად?) * როგორია ესეს პრობლემის სტრუქტურა? (დასაბუთეთ თქვენ მოსაზრებები)[აქ თქვენ უნდა მოახდინოთ საკუთარი არგუმენტების

(არგუმენტაციის) წარმოჩენა არმისალები -
არგასაზიარებელი არგუმენტების საფუძვლიანი უარყოფის ფონზე]

სემინარი 4

IV

არგუმენტირებული ესეს დასკვნა

სავარჯიშო №4 „ტრადიცია - წარსულის გადმონაშთი თუ ეროვნული
თვითმყოფადობის შენარჩუნება?“

*დასვით პრაქტიკული პრობლემა (ერთი ან ერთზე მეტი);

*ჩამოაყალიბეთ პრობლემის (პრობლემების) გადაჭრის თქვენული გზა
ასეთი თანამიმდევრობით: 1. საკვლევი საკითხი; 2. საკვლევი პრობლემა; 3.
კვლევის შედეგი; 4. პრაქტიკული პრობლემის გადაჭრა. გაანალიზეთ და
უპასუხეთ კითხვას წერილობით: რა განსხვავებაა პრაქტიკულ და
თეორიულ პრობლემებს შორის?

სემინარი 5

V

ნაშრომის ჯგუფურად შექმნა, ლოგიკურობა და სამეცნიერო ტექსტის
ნაწილებად დაშლა-გამთლიანება

არგუმენტირებული ესეს ბოლო ვარიანტის შემუშავება და მისი
პრეზენტირება

სავარჯიშო №5 „რა არის ცრურწმენა?“

გაეცით პასუხი კითხვებს: რას ნიშნავს ჯგუფური წერა?

*რა პრინციპებს ემყარება ჯგუფური წერა?

*რა პრინციპებს ემყარება გუნდური მუშაობა?

*რა საერთო პოულობით, ლოგიკური თვალსაზრისით, დაყოფილი ტექსტის
გამთლიანების შემდეგ?

I ტესტირება

სემინარი 6	VI	კრიტიკის შესავალი პერიფრაზი, პერიფრაზირება, შეჯამება და ციტირება პლაგიატორობა და პლაგიატის თავიდან აცილება სავარჯიშო №6 „აუცილებელია თუ არა საზღვარგარეთ განათლების მიღება?“ შექმენით ამ თემაზე კრიტიკული ნაშრომი. დამოწმეთ ცნობილი მეცნიერებისა და კრიტიკოსთა აზრები ციტირების გარეშე, მოახდინეთ ციტირება და პერიფრაზირება, თქვენული შეჯამება შეფასება (რეფლექსია) სავარჯიშო №7 „როგორია თანამედროვე ცხოვრების წესი?“ *ააგეთ თემა თქვენი და თქვენი ამხანაგ-მეგობრების მხოლოდ ნაკლოვან მხარესა და ხარვეზზე *მოახდინეთ გამოიკვან საკუთარ და მეგობრებისეულ შეფასებებთან *წარმოადგინეთ თქვენს სასარგებლოდ მეტყველი პოსტულატები
სემინარი 7	VII	წერის სტილი (მანერა) და ლოგიკა კრიტიკის საბოლოო ვარიანტი და პრეზენტირება სავარჯიშო №8 „ცხოვრების ჯანსაღი წესის დადებითი მხარეები“ *წარმოადგინეთ ჩვენი ცხოვრებისეული და ახალგაზრდობის დამოკიდებულება გარესამყაროსთან, ქართული ენის პრაქტიკული გამოყენების თვალსაზრისით, დაახასიათეთ ზეპირმეტყველებისეული მახინჯი სიტყვაფორმები და გააანალიზეთ კრიტიკულად
სემინარი 8	VIII	

სემინარი 9	IX ანალიტიკური რეფერატი და რეფერირება; ანალიტიკური რეფერატის შესავალი სავარჯიშო №9 „რელიგია და თანამედროვე ახალგაზრდობა“ (გაცანით საკითხის ირგვლივ გამოქვეყნებულ სტატიებს, დამოწმეთ შესაბამისად*გამოყავით დამოწმებული და გაანალიზებული ციტატები, შეფასეთ სტატიის ავტორისეული პოზიცია და ანალიტიკური უნარი *თქვენ მიერ გამოყენებული და დამოწმებული სტატიები ანალიტიკური რეფერატია თუ კრიტიკული ესე?	X ტექსტი და კონტექსტი; ტექსტის კონტექსტუალიზაცია ავტორისეული პოზიციების შეფასება-ანალიზი შესედულებების ჩამოყალიბება-განმტკიცება სავარჯიშო №10 „ყველაზე საინტერესო მოვლენები (თქვენი აზრი ამ მოვლენების შესახებ“ *გაცანით ამ კუთხით სფვავითო პუბლიკაციებს, მოიძიეთ ინტერნეტიაც და გაანალიზეთ – განასხვავეთ თქვენი და გაკრიტიკებული მკვლევრების შესედულებები
სემინარი 10	XI II ტესტირება წერის სტილი (მანერა) და ლოგიკა ანალიტიკური რეფერატის ბოლო ვარიანტის შექმნა და პრეზენტირება სავარჯიშო №11 „უფროსები და ახალგაზრდები“ *გაცანით ურნალ-გაზეთებში გამოქვეყნებულ სტატიებს. წამოადგინეთ	XI სემინარი 11

სემინარი 12	XII	თქვენ მიერ წაკითხულ სტატიათა მოკლე ანალიტიკური რეფერატი *ზემოთქმულის საფუძველზე მოახდინეთ თქვენული ანალიტიკური რეფერატის საბოლოო ვარიანტის შექმნა და პრეზენტირება
სემინარი 13	XIII	კვლევითი ნაშრომის შედგენა და შესავალი სავარჯიშო №12 „ასაკი იძლევა თუ არა პრივილეგიას?“ *წაიკითხეთ ამ კუთხით ქართულ და უცხოელ სპეციალიტთა სტატიები და პუბლიკაციები, გამოყავით სამეცნიერო – კვლევითი ნაშრომის ძირითადი მახასიათებლები, საკითხის პრობლემურობა *რას ნიშნავს სამუშაო ჰიპოთეზა? *რა აუცილებელი ნაწილებისაგან შედგება სამუშაო გეგმა? *როგორ შევარჩიოთ ნაშრომის სათაური და შესავალი? წყაროები და მათზე მუშაობა; საბიბლიოთეკო-კვლევითი ნაშრომი სავარჯიშო №13. მარიხუანას მოწევა-მომხმარება ლეგალიზებული უნდა იქნეს? *მოიძიეთ სათანადო წყაროები, შემთხვევები, ნიმუშები და გაანალიზეთ. *რას ეწოდება წყარო და წყაროები? *რა და რა სახის წყაროებია ცნობილი მეცნიერულ კვლევებში? *რა პრინციპი უდევს საფუძვლად წყაროთა სახეობრივ კლასიფიკაციას? *რა გზები და საშუალებები არსებობს წყაროების მოსაძიებლად? * რა არის კატალოგი და რა სახის კატალოგებია ცნობილი?

სემინარი 14	XIV	ბიბლიოგრაფიის ძველი და ახალი (APA) სტილი სავარჯიშო №14. წინათვრძნობა *მოიძიეთ სპეციალური ჰელდგოგიკურ-ფსიქოლოგიური ლიტერატურა. ამოკრიბეთ და მოინიშნეთ თქვენი მსჯელობისათვის სასურველი ადგილები და ფრაგმენტები, გაანალიზეთ *თქვენ მიერ მოძიებული და გამოყენებული სპეციალური ლიტერატურა დაიმოწმეთ ძველი და ახალი (APA) სტილის მიხედვით
სემინარი 15	XV	სავარჯიშო №15. დროის სწორად განაწილება წარმატების მიღწევის წინაპირობაა *მოიძიეთ სპეციალური ლიტერატურა; ახსენით და განმარტეთ დრო; დრო როგორც კატეგორია; დრო და სივრცე; ადამიანი-ინდივიდი დროსა და სივრცეში * დაფიქსირეთ თქვენეული მოსაზრებები წერილობით. ნაწერს მიეცით კრიტიკული ესეს ხასიათი
სემინარი 16	XVI	რეცენზია (გამოხმურება) და რეცენზირება სავარჯიშო №16. გლობალიზაცია პატარა სახელმწიფოებისათვის საშუალოება თუ არა? ქვეთემა: მოგზაურობა არის თუ არა დასვენების ერთ-ერთი საუკეთესო საშუალება? (ნაშრომს მიეცით რეცენზიისა და რეცენზირების სახე) სავაზუთო რეცენზია // სავაზუთო გამოხმარება (გამოძახილი)

- * (კიდევ ერთხელ) გააცნობიერეთ თქვენეული „შავი ნაწერის“ და თეზისების“ თავდაპირველი პრობლემატიკა რეცენზიის დასრულებისას
- * რით განსხვავდება საგაზეთო გამოხმაურება საჟურნალოსაგან?
- * რით განსხვავდება რეცენზია გამოხმაურებისაგან?
- * რით განსხვავდება საგაზეთო ესე საჟურნალო ესესაგან?
- * ჩამოთვალეთ საგაზეთო და საჟურნალო რეცენზიისა და გამოხმაურების სტილური განმასხვავებელი და საერთო ნიშნები
- ხელნაწერი ნაშრომის (თეზისი, გეგმა...) და რეფერატის შექმნა; რეფერატი და ავტორრეფერატი
- საგარეოში №17. „ცვლის თუ რა კინოფილმი წიგნს?“
- ქვეთემა: საინფორმაციო ტექნოლოგიები ცვლის თუ რა წიგნის კითხვის მოთხოვნილებას? (ამასთან დაკავშირებით განიხილეთ წერასან დაკავშირებული ძველი და ახალი ტერმინები)
- ა. აკადემიური წერისა და კვლევის აღმნიშვნელი ქართული (პალეოგრაფიული) ტერმინები;
- ბ. უცხოური „წერა-კვლევის“ აღმნიშვნელი ცნება-ტერმინები: ავტორი, ავტორიზება, რეკომენდებული, სქოლიო, რეზიუმე, რეზიუმირება, რეფერატი, რეფერაცია, რეფერანტი, რეფერენტი, რეფერირება, რეფერირებადი ჟურნალი, რეცენზია, რეცენზენტი, რეცენზირება, ცენზი, ცენზურა, ცენზორი, ესე, ესეისტი, ესეისტიკა, სტატია, აკადემია, სტილი, სტილისტი, სტილისტიკა და მისთ.)

დამატება და შენიშვნები

წერილი კოლოკციუმი

ზეპირი გამოკითხვა

პრეზენტაცია

სულ

I ტესტირება

II ტესტირება

შეფასების ფორმა

პრეზენტაცია:

წერილი კოლოკციუმი

$$2 \times 50 = 100$$

10

პრეზენტაცია:

წერილი კოლოკციუმი

$$4 \times 25 = 100$$

20

II. _____ ს

$$15 \times 100 = 1500$$

20

ემინარებზე

პრეზენტაცია

საბოლოო გამოცდა

$$5 \times 20 = 100$$

50

ჯამი

100

სტუდენტის ცოდნის შეფასება ითვალისწინებს:

- ორჯერად შუასემესტრულ (შუალედურ) შეფასებას;
- დამოუკიდებელი მუშაობის ყოველკვირულ შეფასებას;
- დასკვნითი გამოცდის შეფასებას.
- სტუდენტის ცოდნის შესაფასებლად გამოიყენება როგორც წერითი (კოლოკიუმი, ტესტი და სხვ.), ისე ზეპირი ფორმა.
- მოცემულ კურსში, სემესტრის განმავლობაში, სტუდენტმა უნდა დაწეროს *ორი კოლოკიუმი*.
- პირველი წერითი კოლოკიუმი, რომელიც ტარდება სემესტრის მე-5 კვირას, მოიცავს 2 საკითხს. წერითი ნამუშევარი მილიანად ფასდება 100 ბალიანი სისტემით. მაქსიმალური შეფასება, ანუ 100 ერთეული, შეესაბამება შეფასების ამ კომპონენტის 20 ქულას. სტუდენტი, რომელიც ვერ დააგროვებს საკვადებულ მიზნადღებულ 50 ერთეულს (მაქსიმუმის 50%), ანუ 5 ქულას, დასკვნით გამოცდაზე არ დაიშვება.
- მეორე წერითი კოლოკიუმი, რომელიც ტარდება სემესტრის მე-10 კვირას, მოიცავს 4 საკითხს. წერითი ნამუშევარი მილიანად ფასდება 100 ბალიანი სისტემით. მაქსიმალური შეფასება ანუ 100 ერთეული, შეესაბამება შეფასების ამ კომპონენტის 20 ქულას. სტუდენტი, რომელიც ვერ დააგროვებს საკვადებულ მიზნადღებულ 50 ერთეულს (მაქსიმუმის 50%) ანუ 10 ქულას, დასკვნით გამოცდაზე არ დაიშვება.
- სემინარებზე პრეზენტაცია გულისხმობს სემესტრის განმავლობაში ყოველ სემინარზე სტუდენტის მომზადების დონის შეფასებას. თითოეულ სემინარზე სტუდენტის დასწრება და სააუდიტორო აქტიუობა ფასდება 100 ბალიანი სისტემით. მოცემული კურსის ყველა სემინარზე სტუდენტმა შეიძლება დააგროვოს მაქსიმუმ 1500 ერთეული (15 სემინარი X

100), რომელიც შეესაბამება შეფასების ამ კომპონენტის 20 ქულას. სტუდენტი, რომელიც სემესტრის განმავლობაში კერძო დღაგროვებს სავალდებულო მინიმალურ 750 ერთეულს (მაქსიმუმის 50%), ანუ 10 ქულას, დასკვნით გამოცდაზე არ დაიშვება.

- მოცემული კურსის შუალედურ შეფასებებში (წერითი კოლოკიუმები, ზეპირი გამოკითხვა) სტუდენტმა შეიძლება დააგროვოს მაქსიმუმ 50 ქულა.
- დასკვნით გამოცდაზე სტუდენტის შეფასების აუცილებელი პირობაა სემესტრის განმავლობაში შუალედური შეფასების სხვადასხვა ფორმით (პირველი და მეორე წერითი კოლოკიუმები, სემინარებზე ზეპირი გამოკითხვა) სავალდებულო მინიმალური 25 ქულის დაგროვება.
- დასკვნითი გამოცდა ტარდება მოცემული სასწავლო კურსის დასრულების შემდეგ და მოიცავს მოკლ განვილო მასალას. იგი ტარდება წერითი ფორმით (მინიმუმ 5 თეორიული საკითხი ან 50 ტესტი). წერითი ნამუშევარი მთლიანად ფასდება 100 ბალიანი სისტემით. მაქსიმალური შეფასება, ანუ 100 ერთეული, შეესაბამება შეფასების ამ კომპონენტის 50 ქულას. სტუდენტი, რომელიც დასკვნით გამოცდაზე კერძო მთავარ სავალდებულო მინიმალურ 26 ქულას, შუალედური შეფასებისას სხვა კომპონენტებში შედეგების მიუხედავად, ითვლება ჩაჭრილად.
- შეასემგებრული და დასკვნითი გამოცდის შეფასება ჯამური 100 ქულა მოეკლ სასწავლო კურსში სტუდენტის ცოდნის საბოლოო შეფასების მაქსიმუმია. სტუდენტის მიერ 51 და მასზე მეტი ქულის დაგროვების შემთხვევაში, სასწავლო კურსი ჩაბარებულიად ითვლება. 41-50 ქულის დაგროვების დროს მას დასკვნით გამოცდაზე გამეორებით მხოლოდ ერთხელ გასვლის უფლება აქვს. 40 და მასზე ნაკლები ქულის დაგროვების შემთხვევაში კი, სტუდენტმა სასწავლო კურსი თავიდან უნდა დაიწოს (გამეოროს).

სავალდებულო
ლიტერატურა

1. თემურ ჯაგოდნიშვილი, ივანე ჯაგოდნიშვილი, მარიამ ვარდიასვილი, აკადემური წერა (კვლევისა და წერის სახელმძღვანელო), პროფ. ბ. ცხადაძის რედაქციით. თბ., 2008
2. სევერიან მოსიძე, ივორ კვესელავა, როგორ იწერება საკურსო თემა, სადიპლომო ნაშრომი, სამეცნიერო სტატია და დისერტაცია [პოლიტიკოლოგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კათედრა], თბ., 2004
3. ლია წულაძე, აკადემიური წერა (სოციალურ მეცნიერებათა სერია) [მომზადებულია სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრის აკადემიური სტიპენდიის საფუძველზე]. ინტენსიური სემინარი სოციალური მეცნიერებების მაგისტრანტებისათვის, თბ., 2006
4. მ. მეფარიშვილი, სალექციო კურსი აკადემურ წერაში, თბ., 2007
5. ბ. ცხადაძე, აკადემიური წერის ქართული წახნაგები [უწყინარი შენიშვნები]. გზ. „დურუჯი“, №8(14), 27 აპრილი, 2007, გვ. 4-5
6. კახეჩაშვილი, ხ. მარწვეიშვილი, ლ. კაჭარავა, აკადემიური წერა დამწყებთათვის, თბ., 2007
7. Bailey, S. (2003). Academic Writing : A practical Guide for Students. London and N. Y.: RoutledgeFalmer
8. Leki, I. (2 nd ed.) (1998). Academic Writing. Exploring Processes and Strategies. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Smalley, R. L. Ruetten, M. K., & Kozirev, J. R. (5th ed.). (2001). Refining composition Skillss-Rhetoric and Grammar. Boston: Heinle & Heinle, Thomson Learning.
10. Swales, J. M., & Feak, C. B. (1994). Academic Writing for Graduate Students. Michigan: The University of Michigan Press.

დამატებითი
ლიტერატურა
და სხვა
სასწავლო
მასალა

1. ჯავახიშვილი ივ., ქართული დამწერლობათა-მცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია, მეორე გამოცემა. თბ., 1949
2. სურგულაძე მ., ბეელი ქართული პალეოგრაფიული ტერმინები, თბ., 1978
3. ცხადაძე ბ., წერ (ჭერ, ჭარ... ფუძეთაგან ნაწარმოები პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში. ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2000, გვ. 47-50
4. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: კალამი, ჩალა, ჩალამ-კალამი, კალამჭირი, ყალამი, ფრთა, ლერწამი (ლინგვისტურ-ეტიმოლოგიური ანალიზი): წერილი პირველი, ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №3(4), თბ., 2001, გვ. 21-23
5. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: წერილი მეორე. ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №4, თბ., 2001, გვ. 33-38
6. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: კეცი, კეცი დაწერილი. ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, თბ., 2002
7. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: ფურცელი. ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №3, თბ., 2002, გვ. 29-31
8. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: ყდა, წერაქვა. ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, თბ., 2003, გვ. 43-45
9. ცხადაძე ბ., პალეოგრაფიულ-წიგმცოდნეობითი ტერმინები ქართულში: ზანდუკი, სარჩევი, შინაარსი. ყ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2005, გვ. 22-23
10. ცხადაძე ბ., წიგმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში: წიგნი, საწიგნე, წიგნთსაცავი, მწიგნობარი, წიგნადი/წიგნედი. ყ. საქართველოს

ბიბლიოთეკა, №3, 2004, გვ. 35-39

11. ცხადაძე ბ. წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში: თავი, სათაური, თაური, ტიტული, თავწარწერა, თავფურცელი. ფ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №1, 2004 გვ. 20
 12. ცხადაძე ბ., წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში (1. არშია, 2. კიდე, კიდეური). ფ. საქართველოს ბიბლიოთეკა. „3, 2003, გვ. 24-26
 13. ცხადაძე ბ.: წიგნმცოდნეობით-პალეოგრაფიული ტერმინები ქართულში (ყდა). ფ. საქართველოს ბიბლიოთეკა, №4, 2006, გვ. 16-18
 14. ცხადაძე ბ., ზოგი სტილისტური გამოთქმის შესახებ ქართულში. ფ. კულტურა, №2, 1998
- Craswell, G. (2005). Writing for Academic Success: A Postgraduate Guide. London: SAGE Publications.
- Ede, L. (2001). Work in progress: A Guide to Academic Writing and Revising. (5th ed.). Boston and N. Y. Bedford/St. Martin 's.
- Giltrow, J. (ed.) (2002). Academic Reading: Reading and Writing in Disciplines.
- Hewings, M. (2002). Writing in Context: Implications and Applications.
- Jordan, R.R. (3 rd ed.). (1999). Academic Writing Course. Harlow.: Longman, Pearson Education Limited.
- Rosen, L. (2005). Handbook of Academic Writing.
- Sorenson, S. (3 th ed.). (2002). How to Write Research Papers. New York: Macmillan Reference USA.
- Teitelbaum, H. (4 th ed.). (1998). How to Write a Thesis. Boston: arco, Thomson Learning.

<http://www.apa.org/>
<http://www.Ceu.Hu/writing/sfaccess.Html>.
<http://www.criticalrading.com/>
<http://www.csuohio.edu/writingcenter/>
<http://www.esc.edu/htmlpages/writerold/>
<http://www.powa.org/>
<http://refdesk.com/citations>
<http://www.rpi.edu/dept/llc/writecenter/web/index.html>
<http://www.utoronto.ca/writing>
<http://webster.comment.edu/>
<http://www.wisc.edu/writing>
<http://writing.richmond.edu/writing>

ხელნაწერი ლიტერატურა:

1. ცხადაძე ე., ცხადაძე ბ., გამოყენებითი სტილისტიკა (აკრეფილია კომპიუტერზე და მზადაა გამოსაქვეყნებლად) [სახელმძღვანელო სტუდენტებისათვის, 450 გვერდი]
2. ცხადაძე ე., ცხადაძე ბ., აკადემიური წერა (აკრეფილია კომპიუტერზე გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად) [სახელმძღვანელო ბაკალავრი და მაგისტრანტი სტუდენტებისათვის, 300 გვერდი]
3. ცხადაძე ე. ცხადაძე ბ., ტესტები გამოყენებით სტილისტიკასა და აკადემიურ წერაში (აკრეფილია კომპიუტერზე, გადაცემულია გამოსაქვეყნებლად)

სწავლის შედეგი	ამ კურსის საფუძველზე სტუდენტ-ბაკალავრები ძირითადად პრაქტიკულად გაეცნენ აკადემიური წრის ფანრებს: <u>არგუმენტირებულ ესეს</u> (სადაც გამოვლინდა არგუმენტების წარმოდგენისა და მისი მათი უარყოფა-დასაბუთების უკუგდების ხელოვნება-ოსტატობა, კრიტიკული წერილის შექმნას (რომელიც კრიტიკული აზროვნების განვითარებასა და შეფასებას გულისხმობს), <u>ანალიტიკურ რეფერატს</u> (რომელშიც სტუდენტ-ბაკალავრი სწავლობს სხვადასხვა ავტორის ნაშრომების სტილურ ნიუანსებს, დასკვნა-შეჯამებასა და ანალიზს), <u>სამეცნიერო-კვლევით ნაშრომს</u> (სადაც სტუდენტი გამოავლენს მეცნიერული აღდოს ნიუანსებს, მეთოდოლოგიურ-ფილოსოფიურ-მეცნიერულ ჰერეტიკს, განსჯისა და მსჯელობის გამომუშავებას, პლაგიატის მავნე ჩვევის დაძლევის, საილუსტრაციო მასალის სწორად მოხმობა-დამოწმებას, ძველი და ახალი სტილით სამეცნიერო ლიტერატურის მითითებას, პრეზენტაციების ხელოვნებას.
---------------------------	--

